

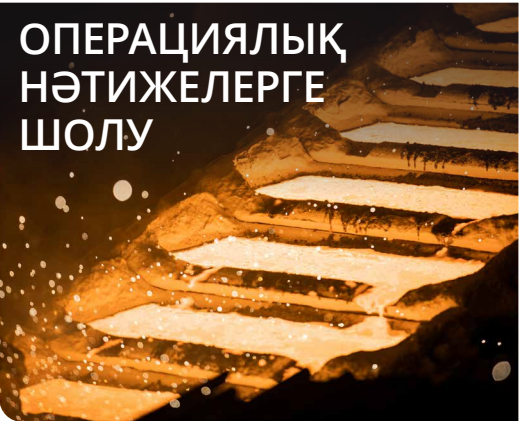
Қалыптастырамыз.
Қолдаймыз.
Қамқор боламыз.

Бұл есеп қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде дайындалды. Қандай да бір сәйкессіздіктер анықталған жағдайда есептің орыс тіліндегі нұсқасы басым болып табылады.

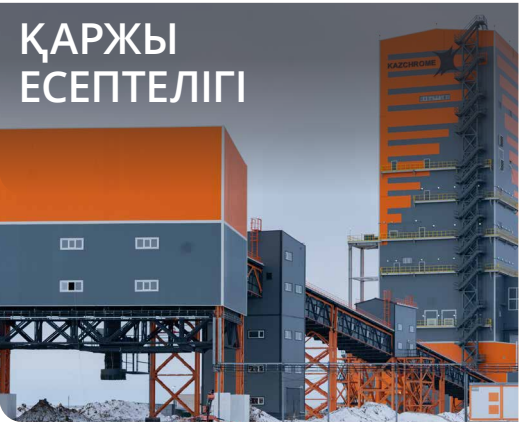
КОМПАНИЯ
ТУРАЛЫ

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ
НӘТИЖЕЛЕРГЕ
ШОЛУ

ОРҢЫҚТЫ ДАМУ
БОЙЫНША ШОЛУ

ҚАРЖЫ
ЕСЕПТЕЛІГІ

05

Басшылықтың үндеуі

05

Директорлар кеңесі төрағасының үндеуі

07

Бас директордың үндеуі

09

Компания туралы

13

Жалпы сипаттамасы

15

Бизнес-модель

17

Стейкхолдерлердің ауқымды ортасына құндылық құру

19

Нарыққа шолу

21

Макроэкономикалық жағдай

23

Сұраныс пен ұсыныс нарығына шолу, феррохром бағасы

25

Стратегияға шолу

27

Тиімділік және өсу бастамалары

29

Операциялық нәтижелерге шолу

31

Өнімдер, сату, маркетинг және тұтынушылар

33

Резервтер және ресурстар

35

Қаржылық шолу

39

Тәуекелдерді басқару

41

Тәуекелдерді басқару жүйесі

41

Негізгі тәуекелдер және оларды басқару

45

Орнықты даму бойынша шолу

49

Денсаулық және өндірістік қауіпсіздік

55

Персоналды басқару

63

Экология саласындағы тиімді басқару

75

Жергілікті қауымдастықтардың дамуы мен әл-ауқаты

79

Этика және комплаенс

83

Корпоративтік басқару

85

Акционерлік капитал және акционерлер

87

Еншілес және тәуелді компаниялар

87

Басқару органдарының құрылымы

93

Негізгі басшылар командасы

97

Деректердің дұрыстығы туралы мәлімдеме

99

Қаржы есептелігі

101

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

105

Бухгалтерлік баланс

108

Пайдалар мен залалдар туралы есеп

110

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп

113

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп

119

Шоғырландырылған қаржылық ақпаратқа түсіндірме жазба

143

Қосымшалар

143

1-қосымша: Компанияның ұйымдық құрылымы

144

2-қосымша: Глоссарий

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

33

2024 жылы жаһандық тұрақсыздық жағдайында біз жоғары өндірістік көрсеткіштерді сақтап, өсудің келесі кезеңіне негіз қаладық.

Құрметті әріптестер мен серіктестер!

2024 жылы жаһандық тұрақсыздық жағдайында біз жоғары өндірістік көрсеткіштерді сақтап, өсудің келесі кезеңіне негіз қаладық. Абсолютті басымдық – еңбекті қорғау және қызметкерлердің қауіпсіздігі. Бұл біздің корпоративтік мәдениетіміздің негізі. 2024 жыл «қауіпсіздік жылы» деп жарияланды. Біз барлық бөлімшелерде жарақат алуды мүлдем болдырмау және қауіпсіздік мәдениетін нығайту мақсатына жетуге барынша күш салдық, бірақ барлық жерде қажетті нәтижеге қол жеткізе алмадық. Біз 2025 жылды қайтадан «қауіпсіздік жылы» деп жарияладық және өндірістік жарақаттанудың алдын алу шараларын едәуір күшейттік. Біздің басты міндетіміз – әрбір қызметкер өз қауіпсіздігіне қолдау мен сенімділікті сезінетін барынша қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету.

Оған қол жеткізу үшін біз ауқымды инвестициялық жобаларды іске асырып жатырмыз. Жаңа технологияларды енгізу, процестерді автоматтандыру, жабдықтар мен инфрақұрылымды жаңарту біздің қызметкерлерге ыңғайлы және қауіпсіз жұмыс ортасын қалыптастырады. 2024 жылы біз бүкіл Қазхром үшін стратегиялық маңызды жаңа нысан – «Болашақ» шахтасын пайдалануға бердік. Бұл тек ERG тобының ғана емес, сонымен қатар отандық тау-кен металлургия саласының ірі инвестициялық жобаларының бірі. Компания шахтаның құрылысына және жобалық қуатына шығуына триллион теңгеден астам инвестиция құйды. Жаңа «Болашақ» шахтасын іске қосу ERG-ге әлемдік нарықта көшбасшылық позицияны бекіте отырып, өндіріс көлемін арттыруға мүмкіндік береді. 2024 жылы біздің табысымыз – 1 002,5 млрд. теңге. Біз жаңа тарихи рекорд орнаттық: 1,864 миллион тонна өнім шығардық, бұл өткен жылдың нәтижесінен 14% - ға жоғары және компанияның бүкіл тарихындағы ең жоғары көрсеткіш. Бұл жетістіктер кәсіби топтың, стратегиялық инвестициялардың, өндірістік қуатты әртараптандырудың және компанияның барлық деңгейлеріндегі жоғары өндіріс мәдениетінің арқасында мүмкін болды.

Бүгінгі күні біздің балқыту пештері мен зауыт күрделі алгоритмдермен басқарылады, ал жасанды интеллект жабдықтың тозуын болжайды, пештердің жүктемесін оңтайландырады және тоқтап қалуды азайтады. MES жүйесін енгізу бізге басқаруда, шығындарды азайтуда және өнімділікті арттырудың жаңа көкжиектерін ашады. ESG-күн тәртібін дәйекті орындау шеңберінде Қазхром өз активтерін жаңғыртуға және экологиялық трансформацияға ауқымды инвестиция құюды жалғастырды. 2024 жылы біз Ақсу ферроқорытпа зауытының №42 пешіне арналған жаңа газ тазарту кешенінің құрылысын жүргіздік, шағын класты қождарды өңдеуге арналған қосымша шөгу кешенінің құрылысын бастадық, сүзгілерді ауыстырдық, өз аумақтарымыз бен туған қалаларымызды көгалдандырдық.

Бірінші міндет – адамдарға қамқорлық жасау. 2024 жылы біздің тұрғын үй бағдарламасы аясында компанияның 200-ден астам қызметкері жаңа пәтердің кілттерін алды. Барған сайын жас мамандар бізді жоғары технологиялық өндіріс үшін ғана емес, сонымен қатар қауіпсіздік, жауапкершілік, даму, тиімділік, бірлік құндылықтары үшін, сондай-ақ әр адамға құрмет негіз болатын корпоративтік мәдениет үшін таңдайды. Құрметті әріптестер мен серіктестер, еңбегіңіз, адалдығыңыз және ортақ ісімізге қосқан үлесіңіз үшін алғыс айтамын. Алда жаңа жетістіктер мен жеңістер күтіп тұрғанына сенімдімін!

Серік Кәрімжанұлы Шахжанов
«Қазхром» ТҰК» АҚ
Директорлар кеңесінің
төрағасы

БАС ДИРЕКТОРДЫҢ ҮНДЕУІ

33

Қазхром үшін 2024 жыл-бұл табандылық, командалық күш және оларды ешкім көрмейтін жерде шешім таба білу туралы әңгіме.

Құрметті серіктестер, әріптестер, достар!

Қазхром үшін 2024 жыл-бұл табандылық, командалық күш және оларды ешкім көрмейтін жерде шешім таба білу туралы әңгіме. Біз осы жылы әлемдегі жағдай тұрақсыз болып қалатын жағдайда өмір сүрдік: шикізат нарықтары өзгеріп отырады, санкциялық қысым сезіледі. Бұған жағандық сын-қатерлер қосылуда-экологиялық жауапкершілікке, цифрландыруға және энергия тиімділігіне қойылатын талаптардың өсуі.

Бірақ дәл осындай жағдайларда компанияның нақты сипаты пайда болды. Біз жай ғана позицияны ұстанған жоқпыз-біз кез келген жағдайда жұмыс істеуге дайын екенімізді және олар жоқ сияқты көрінетін жерде де шешімдер табуға дайын екенімізді көрсетіп, жаңа белестерге жеттік.

Қазхром тарихында алғаш рет хром кенін өндіру көлемі 6 миллион тоннадан асты, бұл 2023 жылғы нәтижеден 16% - ға жоғары; ферроқорытпа өндірісі де рекордтық деңгейге жетті.. Бұл жетістіктер көпжылдық жүйелі жұмыстың, технологияға инвестициялардың, ең бастысы - әрбір қызметкердің жоғары қатысуы мен кәсібилігінің нәтижесі болып табылады.

Ферроқорытпалардың, атап айтқанда жоғары көміртекті феррохромның нарықтық бағасының төмендеуіне байланысты біз негізгі қаржылық көрсеткіштер бойынша төмендедік, бірақ стратегиялық жобаларымызды жүзеге асыруды жалғастырдық. 2024 жылғы жобалар тек жабдыққа немесе құрылысқа инвестиция емес. Бұл саланың бет-бейнесін өзгертетін, Қазхромның бәсекеге қабілеттілігін арттыратын, жаңа жұмыс орындарын ашатын және тұрақты болашақ үшін негіз қалыптастыратын қадамдар.

Біз балқыту пештерін қайта құруды жалғастырамыз, оларды технологиялық көшбасшылықты қамтамасыз етуге және қоршаған ортаға әсерді азайтуға қабілетті заманауи, қуатты және экологиялық таза өндіріс кешендеріне айналдырамыз. Ақтөбе ферроқорытпа зауытындағы № 12 пешті жаңғырту-жарқын мысал. Енді бұл металл мен қожды бөлек шығаруға арналған екі ұшқыш қондырғымен жабдықталған пеш. Мұндай шешім әлемдік металлургияда сирек кездеседі және өндіріс тиімділігін арттыратын, өнім сапасын жақсартатын және процесті қауіпсіз ететін маңызды технологиялық ноу-хау болып табылады.

2024 жылы Ақтөбе ферроқорытпа зауытында біз қалпына келтіргіштерді кептіру үшін қосымша желіні іске қостық, бұл өндіріс мүмкіндіктерін едәуір кеңейтті. Пештердегі жүктеменің артуын азайтып, олардың тұрақты және тиімді жұмысын қамтамасыз етті.

2024 жылы әлемдегі ең терең және технологиялық тау - кен жобаларының бірі-Дон Гокедегі «Болашақ» шахтасының іске қосылуы бүкіл компания мен аймақ экономикасы үшін қуатты серпін болды. Біз бұл оқиғаны көп жылдар бойы күттік, және бүгін шахтаны толық пайдалануға берудегі белгілі бір қиындықтарға қарамастан, біз бұл шахтаның артында тек Қазхромның ғана емес, Қазақстанның бүкіл тау - кен металлургия саласының болашағы тұрғанына сенімдіміз. «Болашақ» алдағы онжылдықтарға тұрақты шикізат базасын қамтамасыз етеді, жоғары технологиялық жұмыс орындарын құрады және бүкіл сала үшін жаңа бағдарларды белгілей отырып, қауіпсіздіктің жаңа стандарттарын енгізеді.

Біз тау-кен металлургия саласының болашағы экология, әлеуметтік жауапкершілік және корпоративтік басқару мәселелеріне жүйелі көзқарасыз мүмкін емес екенін түсінеміз. Сондықтан 2024 жылы Қазхром халықаралық ESG-күн тәртібіне сәйкес келетін «жасыл» технологияларды дәйекті енгізуді жалғастырды. Біз қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға, ресурстық тиімділікті арттыруға және табиғи ресурстарды жауапкершілікпен пайдалануға бағытталған жобаларды іске асырамыз. Негізгі бастамалардың қатарына көміртегі ізін азайту, жаңа буын шығарындыларын тазарту жүйелерін енгізу, өнеркәсіптік қалдықтарды қайта өңдеу және қайта пайдалану бойынша пилоттық жобалар жатады. Жарқын мысал-Ақсу ферроқорытпа зауытында шағын класты қождарды өңдеуге арналған тағы бір шөгу кешенін салу. Бұл экономикаға қомақты үлес қана емес, сонымен қатар қоршаған ортаға жүктемені нақты төмендету. Жоба Қазақстандағы өнеркәсіптің жаңа сапасын қалыптастыра отырып, экологиялық жауапкершілік пен экономикалық тиімділік қатар жүре алатынын көрсетеді.

Барлық жетістіктердің артында Қазхром халқы тұр. Олар компанияның басты құндылығы болып табылады және оларға қамқорлық әрқашан басымдыққа ие. Тек 2024 жылы әлеуметтік бағдарламаларға медициналық сақтандыру, еңбек жағдайларын жақсарту, қызметкерлерді оқыту және қолдауды қоса алғанда, шамамен 9 миллиард теңге бағытталды. Кәсіпорын қызметкерлері тұратын қалалардың инфрақұрылымы дамыды, әлеуметтік нысандар салынды және жөнделді. 200-ден астам қазхромшылар тұрғын үй бағдарламасы аясында салынған немесе сатып алынған жаңа пәтерлерге ие болды. Бұл үлес халықаралық деңгейде де атап өтілді: 2024 жылдың қорытындысы бойынша Қазхром Орталық Азия елдері арасындағы «Үздік әлеуметтік серіктес» байқауында жеңіске жетті.

2025 жыл компания үшін оңай болмайды - ферроқорытпалар нарығындағы жағдай тұрақты емес, ал «болашақ» шахтасын пайдалануға беру кезінде туындаған қиындықтар біз үшін тағы бір сын-тегеурін болды. Бірақ мұнда біз жаңа мүмкіндіктерді - тәсілдерді қайта қарау, жаңа шешімдер табу, компанияның тұрақтылығын нығайту мүмкіндігін көреміз. 2025 жылы негізгі жобалар жаңа шахтаны жобалық қуаттылыққа шығару, Дон КБК байыту фабрикаларында хром өндіруді арттыру, ERG Green жобасын дамыту, жаңа кен орындарын іздеу және игеру, ферроқорытпа зауыттарында балқыту пештерін жаңғырту болады.

Мен әрбір қызметкерге, әрбір серіктеске және әрбір клиентке сенім, ынтымақтастық және ортақ ісімізге сенгені үшін алғыс айтамын. Біз бірге тамаша нәтижелерге қол жеткізе алатынымызды дәлелдедік және бірге Қазхромның болашағына келесі қадамды жасаймыз.

Сергей Леонидович Прокопьев
«Қазхром» ТҰК» АҚ Бас директоры

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

Жалпы сипаттамасы

Бизнес-модель

Стейкхолдерлердің ауқымды ортасына
құндылық құру

БІЗДІҢ КӨЗҚАРАСЫМЫЗ

Табиғи ресурстар саласындағы халықаралық, тұрақты, әлеуметтік жауапты және тиімді компания.

БІЗДІҢ МИССИЯМЫЗ

Өз ісіміздің үздігі болу.

Өз құндылықтарымызға адал бола отырып, бүкіл әлеммен бірге даму.

Жер мен адамзаттың әлеуетін мұқият аша отырып, бізге сенім артқандардың өркендеуін қамтамасыз ету.

ЖЫЛДЫҚ ҚОРЫТЫНДЫЛАРҒА ШОЛУ

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

6 032 мың тонна
Хром кенін өндіру

1 865 мың тонна
Ферроқорытпа
өндірісі

1 676 мың тонна
Ферроқорытпаларды
сату көлемі

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

314 млрд теңге
EBITDA

1 003 млрд теңге
Кіріс

140 млрд теңге
Күрделі
шығындар

ОРНЫҚТЫ ДАМУ КӨРСЕТКІШТЕРІ

8 452 мың тонна
CO₂ шығарындылары

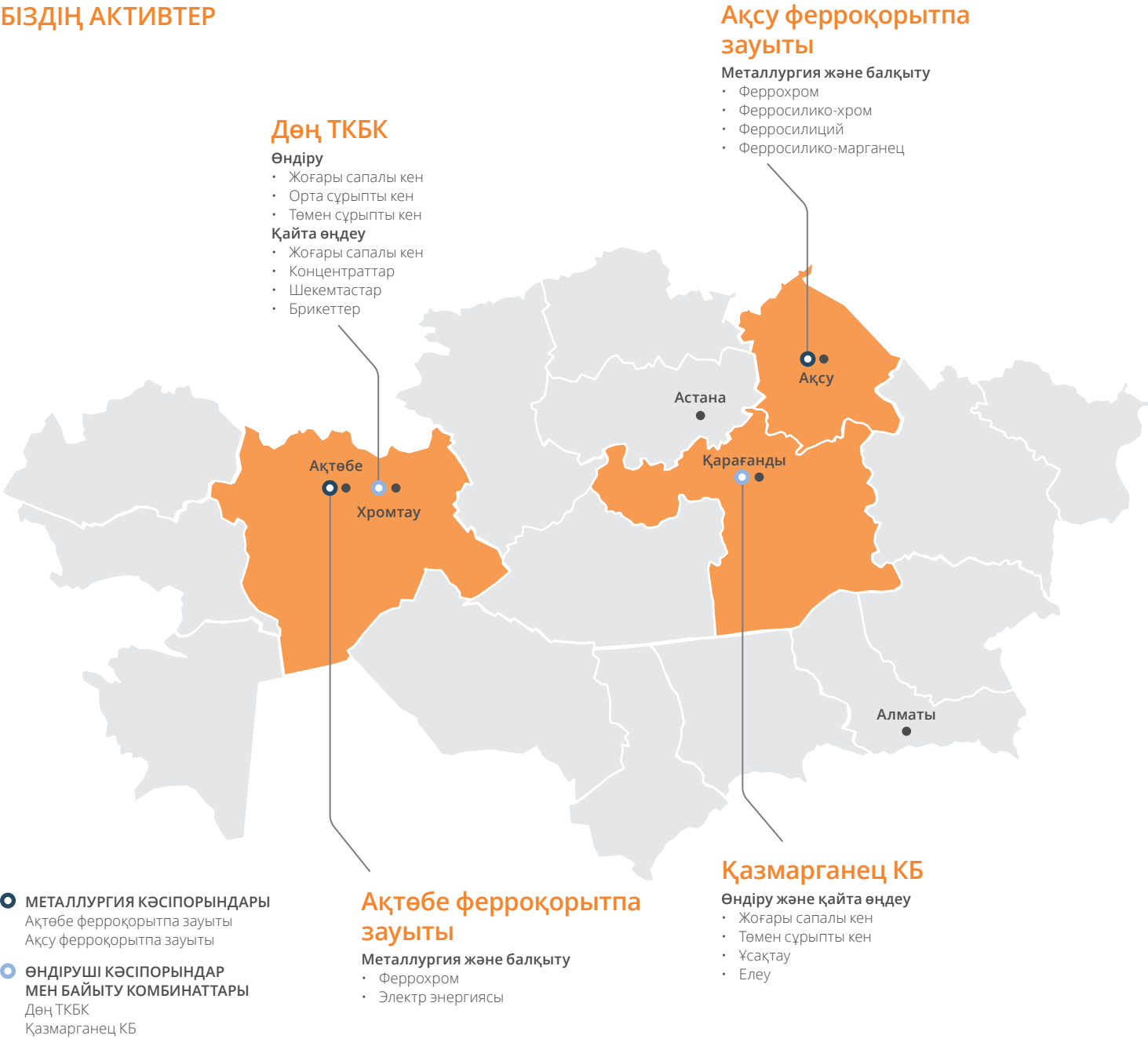
11 871 ГВт.ч
Энергия
тұтыну

25 млн м³
Су тұтыну

Толымды ақпарат www.kazchrome.com сайтында

ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

БІЗДІҢ АКТИВТЕР

ҚАЗХРОМ – өз өнімдеріндегі хром мөлшері бойынша **ӘЛЕМДЕГІ № 1.**
ҚАЗАҚСТАН өндіріс пен жеткізілімдер көлемі бойынша **ӘЛЕМДЕГІ № 3** хром қорытпа өндіруші.

«Қазхром» Трансұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы және оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі – Қазхром немесе Компания немесе «Қазхром» ТҰК» АҚ) – жер қойнауын барлаудан, пайдалы қазбаларды өндіруден және оларды байытудан бастап қосылған құны жоғары өнім шығару бойынша металлургиялық өндіріске дейінгі толық циклді тау-кен металлургиялық кластері. Компания 1995 жылы құрылған және қазір бірегей ресурстық базасы және өзіндік құнының төмен деңгейі бар хром кені мен ферроқорытпалардың әлемдегі ең ірі өндірушілерінің қатарына кіреді.

Қазхромның клиенттік базасы феррохромның ірі өндірушілерінің ішіндегі ең әртараптандырылғандарының бірі болып табылады. Қазхром өзінің негізгі клиенттеріне - Қытайдағы, Жапониядағы және Оңтүстік Кореядағы тот баспайтын болаттан жасалған әлемдік жетекші өндірушілерге стратегиялық жақын орналасқан. Қазхром өз өнімдерін АҚШ, Еуропа және ТМД елдеріндегі клиенттерге жеткізеді. Қазхром Eurasian Resources Group (бұдан әрі – ERG немесе Top) құрамына кіреді. «Қазхром» ТҰК» АҚ ірі акционері «KCR Metals – FZCO» болып табылады, ол орналастырылған акциялардың жалпы санының 99,34% тиесілі.

БІЗДІҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫМЫЗ

- Кендердің сапасы
- Қолайлы өсу болжамы бар нарықтағы тиімді позиция
- Өнімділік пен тиімділікті жақсарту бойынша үздіксіз жұмыс
- Клиенттік базаны кеңінен әртараптандыру

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ

Қазхром әлемдегі ферроқорытпалар мен хром кенін ірі өндіруші болып табылады және хром құрамына қарай феррохром өндіру көлемі бойынша бірінші орынды алады. Компанияда хром және марганец кендерін өндіру мен байытудан бастап хромды және кремнийлі ферроқорытпаларды өндіруге дейінгі интеграцияланған өндіріс тізбегі бар.

Қазхромның негізгі активтері Қазақстанда орналасқан және әлемдегі ірі өндіруші кәсіпорындар мен металлургия зауыттарының қатарына кіреді. Компания бес негізгі бөлімшеден тұрады: Дөң тау-кен байыту комбинаты (бұдан әрі – Дөң ТКБК), Ақтөбе ферроқорытпа зауыты, Ақсу ферроқорытпа зауыты және «Қазмарганец» кен басқармасы (бұдан әрі – Қазмарганец КБ), Электр станциясы (бұдан әрі - ЭлС).

Компания қызметінің интеграцияланған сипаты оған құн тізбегіндегі синергияны пайдалануға және бизнестің жоғары тұрақтылығын сақтауға мүмкіндік береді. Отыны табиғи газ болып табылатын «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалының меншікті электр станциясы Ақтөбе ферроқорытпа зауытының электр энергиясына қажеттілігінің шамамен 25% қамтамасыз етеді, ал ERG еншілес кәсіпорындары Ақтөбе ферроқорытпа зауытының қалған қажеттілігін және Ақсу ферроқорытпа зауытының барлық қажетті көлемін электр энергиясымен қамтамасыз етеді. Басқа ERG кәсіпорындары, басқалармен қатар, хром өнімдері мен марганец кенін Қазхромның операциялық активтері арасында тасымалдауға, жөндеу жұмыстарын жүргізуге және екі зауытқа да көмір мен арнайы кокс жеткізуге жауапты. Арнайы кокс ферроқорытпа өндірісінде тотықсыздандырғыш ретінде қолданылады.

Қаржылық нәтижелер

Млн тенге	2022	2023	2024
Түсім	1 289 288	1 067 717	1 002 519
EBITDA	669 985	380 246	314 332
Пайда	485 913	197 043	6 165
Күрделі шығындар	154 096	182 622	139 568

2024 жылы түсім көрсеткіші 2023 жылмен салыстырғанда 65,2 млрд теңгеге (6,1%) төмендеді. Табыстың төмендеуінің және EBITDA-ның 65,91 млрд теңгеге (17,3%) төмендеуінің негізгі факторы ферроқорытпаларға, атап айтқанда жоғары көміртекті феррохромға нарықтық бағалардың төмендеуі болды. Сондай-ақ, EBITDA-ның төмендеуіне негізгі шикізат құнының өсуіне байланысты өзіндік құнның өсуі әсер етті.

2024 жылы Қазхромның активтерді дамытуға және қолдауға арналған күрделі шығындары 139,6 млрд теңгені құрады және өндірістік қуаттарды одан әрі кеңейтуге бағытталды («Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасы; «Болашақ» шахтасы, ERG Green жобаларын одан әрі іске асыру, пештерді күрделі жөндеу және т.б.)

БІЗДІҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫМЫЗ

Кендердің сапасы

- Қазхром қазіргі өндіру қарқыны кезінде құрамында хром мөлшері жоғары және қорлары бірнеше ондаған жылдарға арналған бірегей кен орындарының арқасында хром нарығында әлемдік көшбасшы болып табылады.

Өнімділік пен тиімділікті жақсарту бойынша үздіксіз жұмыс

- Құн тізбегінің барлық кезеңдерінде өндірістік қуаттарды кеңейту және металл алуды арттыру жобаларын іске асыру Қазхромға өндіріс көлемін ұлғайтуға және әлемдік өндірушілер арасында ферроқорытпаларды өндіру және жеткізу көлемі бойынша жетекші орын алуға мүмкіндік береді.
- Қазхромның ERG-ге интеграциялануы өз инфрақұрылымы мен логистикасы есебінен материалдарды, оның ішінде энергия ресурстарын, өндіріс үшін қалпына келтіргіштерді жеткізудің тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

Клиенттік базаны кеңінен әртараптандыру ресейлік

компанияларға қатысты санкциялық шектеулердің жағымсыз салдарын айтарлықтай дәрежеде азайтуға мүмкіндік берді.

Қолайлы өсу болжамы бар нарықтағы тиімді позиция

- Тот баспайтын болат нарығының үздіксіз өсуі негізінен әлемдік халықтың өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған жанандық мегатенденцияға байланысты ферроқорытпа өндірісін дамытуға мүмкіндік береді.
- Қазхромның дамыған клиенттік базасы премиалды сегменттерде жетекші орынға ие болуға мүмкіндік береді.

Біздің құндылықтар

Қауіпсіздік

- Біз қауіпсіз тәртіпті бәрінен жоғары қоямыз
- Біз барлық қызметкерлеріміз бен мердігерлерімізге қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етеміз, жарақаттанудың барлық түрлерінің алдын алу үшін үнемі жұмыс істейміз

Бірлік

- Біз бір бей – жай қарамайтын команда ретінде жұмыс істейміз -бірге алға қойған мақсаттарға жетуге ұмтыламыз
- Біз қатысу өңірлеріндегі мәдени дәстүрлерге құрметпен қараймыз

Тиімділік

- Біз жұмыс үшін емес, нәтиже үшін жұмыс істейміз
- Нәтижеге қол жеткізе отырып, біз өз ресурстарымызға ұқыпты қараймыз
- Біз ең маңызды нәрсеге басымдық береміз
- Біз құндылық әкелмейтін күш-жігерді барынша азайтамыз

Даму

- Біз өз халқымызды бағалаймыз және олардың дамуына жағдай жасаймыз
- Біз жаңа технологияларды ұтымды енгіземіз және ұйым ретінде дамимыз
- Біз Компанияның орнықты дамуын қамтамасыз етеміз

Жауапкершілік

- Біз өз қызметкерлеріміз, олардың отбасылары, клиенттеріміз, серіктестеріміз, акционерлеріміз және қоғам алдындағы міндеттемелерімізді орындаймыз
- Біз өзімізге сеніп тапсырылған ресурстар мен қоршаған ортаға жауапкершілікпен қараймыз
- Біз Компанияда, сондай-ақ серіктестер мен клиенттермен өзара сенім мен құрмет мәдениетін қалыптастырамыз

СТЕЙКХОЛДЕРЛЕРДІҢ АУҚЫМДЫ
ОРТАСЫНА ҚҰНДЫЛЫҚ ҚҰРУ

РЕСУРСТАР

Операциялық ресурстар

- Дөң ТКБК
- «Қазмарганец» кен басқармасы
- Ақтөбе ферроқорытпа зауыты
- Ақсу ферроқорытпа зауыты
- Электр станциясы

Қаржылық капитал

Адами капитал

Әлеуметтік капитал

Табиғи капитал

Өндірістік капитал

Зияткерлік капитал

БІРІКТІРІЛГЕН ӨНДІРІС

ӨНІМДІЛІК КӨРСЕТКІШТЕРІ

314 млрд теңге EBITDA базалық көрсеткіші	1,13 LTIFR	3 983 мың тонна CO ₂ шығарындылары
1 003 млрд теңге Түсім	19 732 мың адам Персонал саны	25 млн м³ Су тұтыну

НЕГІЗГІ ӨНІМДЕР ЖӘНЕ ОНЫ ПАЙДАЛАНУ САЛАСЫ
(ӨНІМ КЕСКІНІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ СИПАТТАМА)

Жоғары көміртекті феррохром (HC FeCr)

Жоғары көміртекті феррохромды қолданудың соңғы өнімі - бұл құрылыста, көлікте, машина жасауда, өнеркәсіптік құбырлар өндірісінде, сондай-ақ тұтыну тауарларында қолданылатын тот баспайтын болат болып табылады.

Тазартылған қорытпалар (mc/lc FeCr)

Орташа және төмен көміртекті феррохром шектеулі көміртекті қажет ететін тот баспайтын және қосындыланған болат өндірісінде қолданылады. Ол сондай-ақ жоғары беріктігі бар материалдарды қажет ететін шарикті мойынтіректерге, құралдар мен құрылғыларға арналған арнайы қосындыланған болат өндірісінде қолданылады.

Ферросиликохром (FeSiCr)

Орташа және төмен көміртекті феррохромды өндіруге қажетті аралық өнім. Хромды болаттардың жекелеген түрлерін өндіру үшін сондай-ақ металл ретінде қолданылады.

Ферросиликомарганец (FeSiMn)

Болаттың кейбір түрлерін өндіруде олардың қасиеттері мен құрылымын жақсарту үшін қолданылады (Гадфилд болат). Пайдалану салалары: тау - кен, құрылыс және теміржол өнеркәсібі.

Ферросилиций (FeSi)

Қарапайым болаттар өндірісінде тотықсыздандырғыш ретінде қолданылады. Беріктігін, икемділігін, электр өткізгіштігін және тозуға, тоттануға, қышқылдың әсеріне және жоғары температу-раға төзімділігін жақсартады. Ферросилиций автомобиль өндірісінде қолданылатын трансформатор мен көміртекті болатта қолданылады.

Хром кені (Cr Ore)

Хром ферроқорытпаларын, хром қосылыстарын және отқа төзімді материалдарды өндіру үшін қолданылады.

НЕГІЗГІ НАРЫҚТАР

Соңғы тұтынушылар - Қытайдан, Жапониядан, Оңтүстік Кореядан, Еуропадан және АҚШ-тан тот баспайтын және қосындыланған болаттың ірі өндірушілерімен ұзақ мерзімді ынтымақтастық орнатылды.

НАРЫҚҚА ШОЛУ

Макроэкономикалық жағдай
Сұраныс пен ұсыныс нарығына
шолу, феррохром бағасы

МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙ

Өткен 2024 жыл оқиғаларға толы болды және әлемдік экономикадағы турбулентті жылдарды жалғастырды. Инфляцияның баяулауына және ірі орталық банктердің ақша-несие саясатының өзгеруіне қарамастан, жаһандық өсу қалыпты болып қала берді, ал геосаяси шиеленістер, тауар нарықтарындағы тұрақсыздық және бірқатар елдердегі құрылымдық теңгерімсіздіктер белгісіздіктің жоғары дәрежесін тудырды. 2022-2023 жылдардағы агрессивті пайыздық өсу циклінен кейін орталық банктер 2024 жылы монетарлық саясатты жеңілдетуге біртіндеп көшуді бастады. АҚШ Федералды резервтік жүйесі бірінші жарты жылдықта мөлшерлемені ең жоғары деңгейде ұстады (5,25–5,5% диапазонында), бірақ екінші жарты жылдықта инфляцияның төмендеуі аясында салқындатылған экономиканы қолдау мақсатында оны үш есе 4,5% дейін төмендетті. Еуропалық орталық банк сонымен қатар қатайту циклін тоқтатты және 2024 жылдың ортасында ставканы төмендетуге көшті. Бұл инфляцияның баяулауының арқасында мүмкін болды, жыл қорытындысы бойынша АҚШ тұтыну бағаларының жалпы индексі 3,0%, Еуроаймақта 2,4% дейін төмендеді.

Тауардың ең ірі тұтынушысы және әлемнің негізгі экономикаларының бірі болып табылатын Қытай 2024 жылы тұрақты құрылымдық сын-қатерлер аясында қалыпты тұрақты өсуді көрсетті. Елдің ЖІӨ 5,0% өсті, бұл жаһандық баяулау жағдайында айтарлықтай көрсеткіш және 2023 жылғы деңгейден сәл ғана төмен (5,2 %). Мұндай өсімге жылжымайтын мүлік секторындағы қысымның сақталуы, ішкі сұраныстың шектеулі қалпына келуі және жекелеген салалардағы борыштық жүктеме аясында қол жеткізілді. 2021 жылдан бері қысымға ұшыраған жылжымайтын мүлік секторы экономиканың қалпына келуіне тосқауыл қоюды жалғастырды. Ипотекалық саясаттың жұмсартылуына және құрылыс салушыларға қолдаудың кеңеюіне қарамастан, тұрғын үйді сату деңгейі төмен болып қалды, ал үй шаруашылықтары мен инвесторлардың сенімі шектеулі болды. Бұл ретте инфрақұрылымға мемлекеттік инвестицияларды ұлғайту, сондай-ақ жоғары технологиялық салаларды, әсіресе АҚШ тарапынан Қытай технологияларына қатысты экспорттық шектеулерді қоса алғанда, сыртқы қысым аясында қолдау шаралары оң фактор болды. ҚХР билігі ішкі сұранысты тұрақтандыру және басым салаларды қолдау мақсатында пайыздық мөлшерлемелерді төмендету мен салықтық жеңілдіктерді қоса алғанда, ынталандыру шараларының

неғұрлым кең пакетін іске асыруды жалғастырды. 2024 жылғы шикізат нарықтары жаһандық сұраныстың да, аймақтық факторлардың да өзгеруіне байланысты көп бағытты тенденцияларды көрсетті. Өнеркәсіптік металдардың бағасы Қытайдың әлсіреген сұранысы мен басқа елдердегі өндірістік белсенділіктің тұрақтануы аясында қалыпты қысымда қалды. Bloomberg Industrial Metals индексі 2 - ден 4% дейін шамалы өсуді көрсетті, бұл 2023 жылдың құлдырауын ішінара көрсетті. Энергетика секторында неғұрлым айқын құбылмалылық байқалды, Brent таңбалы мұнайдың құны бір жыл ішінде US\$ 70-90 / баррель диапазонында сақталды, бұл ОПЕК+ елдерінің өндірісінің қысқаруына да, АҚШ өндірісінің өсуіне де ықпал етті. 2024 жылдың қазан айында АҚШ мұнай өндірісі тәулігіне 13,5 миллион баррельге жетіп, тарихи жоғары деңгейде қалды. 2024 жылдың қорытындысы бойынша жаһандық ЖІӨ 3,1% өсті (ХВҚ және OECD деректері бойынша), бұл 2023 жылғы деңгейге сәйкес келеді. 2025 жылы инфляция тұрақтанып, пайыздық мөлшерлемелер қалыпқа келген жағдайда өсу қарқыны 3,2% дейін жеделдетіледі деп күтілуде. Позитивті сигналдарға қарамастан, әлемдік экономика үшін тәуекелдер сақталып отыр: жоғары борыштық жүктеме, геосаясат, сауда қатынастарының бөлшектенуі және негізгі өңірлердегі демографиялық сын-қатерлер.

СҰРАНЫС ПЕН ҰСЫНЫС НАРЫҒЫНА ШОЛУ, ФЕРРОХРОМ БАҒАСЫ

Қазхром, Samancor және Glencore-Merafe сияқты кейбір феррохром өндірушілері 2024 жылға қарай әлемдік феррохром нарығының сәйкесінше 10%, 9% және 7% иеленсе және өздерінің хром кен орындарына ие болса, феррохром өндірушілерінің едәуір бөлігі хром кенін сатып алады. Атап айтқанда, феррохром өндірісінің әлемдік көлемінің шамамен 50% хромға тең шоғырландыратын Қытай іс жүзінде өзінің хром қорларына ие емес және Оңтүстік Африка, Түркия, Зимбабве және басқа елдерден хром кенін импорттауға мәжбүр.

Әдетте, феррохромның әлемдік бағасына тот баспайтын болатқа сұраныс динамикасы мен хром кені мен феррохром өндірісінің динамикасы арасындағы тепе-теңдік әсер етеді. Алайда, 2024 жыл ерекшелік болды және феррохром нарығында, әсіресе Еуропа мен АҚШ-та бағаның айтарлықтай өзгеруімен ерекшеленді. 2024 жылы Еуропа мен АҚШ-тағы феррохром бағалары 2022 жылғы рекордтық өсуден және 2023 жылғы деңгейдің жоғарылауынан кейін неғұрлым іргелі деңгейге дейін төмендей бастады.

Мысалы, Еуропада 2024 жылы жоғары сапалы жоғары көміртекті феррохромның (бұдан әрі - ЖК ФХ) және төмен көміртекті феррохромның (бұдан әрі - ТК ФХ) орташа жылдық баға деңгейлері сәйкесінше ~ US\$ 1,72 / фунт хромды және сәйкесінше ~ US\$ 2,53 / фунт хромды құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 20,7% және 18,1% төмен, бірақ 2022 жылға дейінгі 5 жылдағы орташа бағамен салыстырғанда 47,0% және 18,8% жоғары.

Еуропа мен АҚШ-тағы күшті баға конъюнктурасы негізінен ұсыныс көлеміне бірнеше негізгі факторларға байланысты бірнеше негізгі факторларға байланысты болды. 2024 жылы жоғары сапалы ЖК ФХ Еуропалық нарығы әлі де ұсыныстың шектеулілігімен сипатталды: Yildirim тобы өндірісті 145 мың тоннаға дейін қысқартуды жалғастырды, бұл өзіндік құнның өсуі және Еуропадағы сұраныстың баяулауы аясында жалпы өндірістік қуаттылықтардың (жылына 625 мың тонна) жүктемесінің 23,2% құрайды. Осылайша, 2023 жылы ЖК ФХ және ТК ФХ орташа жылдық бағасының айтарлықтай төмендеуіне қарамастан, бағалар әлі де орташа тарихи бағадан жоғары болып қалды, ал ұсыныстың қысқаруы және өндірістің жоғары шығындары бағаны қолдау факторлары болды.

Қытайдағы феррохром бағалары аз құбылмалы болды, ЖК ФХ орташа жылдық бағасы ~US\$0,96 / фунт хромды құрады (жылына - 5,0%). Алайда, Қытайда жаңа феррохромды өндіру қуаттылығының іске қосылуы сұраныс пен ұсыныс арасындағы жергілікті теңгерімсіздікті тудырды, бұл 2024 жылдың аяғында бағаның 5 жылдық ең төменгі деңгейге дейін күрт төмендеуіне әкелді. Дегенмен, қазіргі жағдайда Қытайдағы феррохром бағасының кез келген айтарлықтай төмендеуі тұрақсыз, өйткені күшті хром кені нарығы феррохромды балқытушылардың шығындарын жоғары залалда ұстайды және феррохром бағасының төмендеуі өндірушілердің теріс маржасына әкеледі. Тот баспайтын болаттан және хром кенінің жоғары бағасынан өсіп келе жатқан сұраныс жағдайында біз феррохром бағасының одан әрі қалпына келуін күтеміз.

СТРАТЕГИЯҒА ШОЛУ

Тиімділік және өсу бастамалары

2024 жылы Қазхром қоршаған ортаны қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік, тиімділік және орнықты даму қағидаттарына сәйкес жаһандық нарыққа жоғары сапалы феррохром жеткізіп, бүкіл цикл бойы оң еркін ақша ағынын қалыптастыра отырып, ферроқорытпа саласының әлемдік көшбасшысының ұстанымын сақтау мен нығайтудан тұратын өз стратегиясын іске асыруды жалғастырды.

Стратегиялық міндеттерді іске асыру шеңберінде Қазхром құн тізбегін түрлі қайта бөлуде оңтайландыру және өсу жөніндегі бастамалардың тұтас кешенін әзірледі және енгізеді.

Өндірісті қайта өңдеу

«Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасын кеңейтілімі

2024 жылы Дөң ТКБК жобалық қуаты жылына 7,5 млн тонна хром кенін құрайтын «Болашақ»¹ жаңа шахтасы іске қосылды. 2025 жылдың наурызында және мамыр мен шілде аралығында шахтадағы тау-кен және құрылыс жұмыстары сутегінің өздігінен жануына байланысты уақытша тоқтатылды. Себептерді жою және осыған ұқсас оқиғалардың алдын алу үшін ғылыми институттарды тарта отырып, бірқатар техникалық және ұйымдастыру шаралары жүзеге асырылды; тамыз айында мемлекеттік органдардан рұқсат алғаннан кейін жұмыс қайта

жанданды. Шахта екі кен орнын – «Миллионное» және «Алмаз-Жемчужина» игеруді қамтиды. Мұнда тау-кен жұмыстары 800-ден 1200 метрге дейінгі тереңдікте бес жерасты деңгейжиегімен жүреді. Бұл әлемдегі ең терең шахталардың бірі. Мұнда Қазақстандағы қара металдарды өндіру бойынша ең терең шахта оқпаны – жер астында бір километрден астам.

Өндіру процесінде жаңа шахтада озық технологиялар мен заманауи жабдықтар, соның ішінде автоматты бұрғылау режимі бар ақылды бұрғылау қондырғысы, жер бетінен қашықтан басқару, сондай-ақ толық автоматтандырылған көтеру машинасы қолданылады. Мұның бәрі жоғары тиімділікті, қауіпсіздікті және қоршаған ортаға минималды әсер етуді қамтамасыз етуге арналған.

2024 жылы «Болашақ» шахтасынан 64 мың тонна бірінші кен өндірілді.

Нәтижелері бойынша перспективалы учаскелерде геологиялық барлау жұмыстары:

- «Оңтүстік» карьері кен орындарында кен өндіру ашық және «Геологиялық І» жерасты тәсілімен жүргізілді.
- 2025 жылы «№39» кен орнында жерасты тәсілімен өндіру жұмыстарын бастау жоспарлануда.

Байытуды қайта өңдеу

2023 жылы Қазхром жинақталған шламды қайта өңдеуге маманданған ERG Green жаңа байыту фабрикасын іске қосты. Бұл 14,5 млн тонна қалдықтарды кәдеге жарату жөніндегі экологиялық бағдарлама аясындағы негізгі жобалардың бірі. Фабрикада жыл сайын 1,7 млн тоннаға дейін тарихи (бұрын жинақталған) шламды да, ағымдағы қалдықтарды да қайта өңдеу жоспарлануда.

Шлам қалдықтары - негізінен бос жыныстардан тұратын, яғни пайдалы бөліктің минималды құрамы бар байыту қалдықтары. Өндірістің ерекшелігі - хром тотығын алудың әлемдік тәжірибеге ғана тән гравитациялық әдісін қолдану. ERG Green-де өндірілген концентратта кем дегенде 48,5% хром тотығы бар, бұл оны ERG ферроқорытпа зауыттары үшін құнды шикізат етеді.

Осылайша, шламды қайта өңдеу бірден екі маңызды мәселені шешеді: жинақталған шлам қалдықтарының көлемін азайтады, яғни аймақтың экологиялық әл-ауқатын жақсартады және ERG ферроқорытпа зауыттарын концентратпен қамтамасыз етуді қолдайды.

2024 жылдың қорытындысы бойынша фабрикада 143 мың тонна концентрат өндірілді.

Сондай-ақ, 2025 жылдың соңына дейін ERG Green жұқа дисперсті шламдарды флотациялық байыту учаскесін салу жобасын жүзеге асыруда. Қазірдің өзінде тұрақты зауытпен бірге жоба жатып қалған шламдардан хром алуды барынша арттыруға мүмкіндік береді.

Металлургияны қайта өңдеу

Ақтөбе ферроқорытпа зауыты

2024 жылы Ақтөбе ферроқорытпа зауытының № 4 цехындағы тұрақты тоқ пештері жобалық қуатта жұмыс істеді. Бұған дейін цехта конвейер жүйесін, пештерді, газ тазарту жүйесін және қоюландырғыштарды қоса алғанда, өндірістік жабдықтардың өнімділігін арттыру бойынша жұмыстар жүргізілген болатын. Осы іс-шараларды іске асыру аяқталғаннан кейін басты назар цех жұмысының параметрлерін оңтайландыруға аударылды.

№4 балқыту цехының өзіндік құнын төмендету және феррохром өнімділігін одан әрі арттыру мақсатында ERG Тобының («Шұбаркөл көмір» АҚ арнайы коксы) меншікті өндірісінің тотықсыздандырғышын 100% пайдалануға көшуге мүмкіндік берген тотықсыздандырғыштарды кептірудің 3-желісінің жобасы іске асырылды.

2024 жылы Ақтөбе ферроқорытпа зауытының №4 балқыту цехының ферроқорытпа газында кәдеге жарату электр станциясын салуға ЕРС-келісімшарт жасалды.

Жоба бүгінде жыл сайын 600 млн текше метрден астам көлемде ашық алауларда жағылатын ферроқорытпа газын кәдеге жарату үшін ең үздік қолжетімді технологияларды енгізуді көздейді. Оның орнына газ 80 МВт электр энергиясын өндіруге жұмсалады, бұл кәсіпорынды өзінің экологиялық таза энергия көзімен қамтамасыз етеді және атмосфераға шығарындыларды азайтады.

Жаңа электр станциясының құрылысын 2025 жылдың соңына дейін бастау жоспарлануда.

Ақсу ферроқорытпа зауытының пештерін жаңғырту

Ақсу ферроқорытпа зауытында ТҚОШ-2 кен өндіру көлемінің күтілетін өсуін ескере отырып, қуаттарды оңтайлы дамыту бойынша нұсқаларды пысықтау жалғасуда. Еңбек жағдайлары мен экологияны жақсарту үшін №1 және №2 балқыту цехтарын жаңғырту бағдарламасын одан әрі іске асыру жоспарлануда (шығатын газдарды тазарту тиімділігін арттыру, көздердегі шығарындыларды мониторингілеудің автоматты жүйесін енгізу).

1 Бұған дейін – «Қазақстан тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасының екінші кезегі.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕРГЕ ШОЛУ

Өнімдер, сату, маркетинг
және тұтынушылар
Резервтер және ресурстар

ӨНІМДЕР, САТУ, МАРКЕТИНГ ЖӘНЕ ТҰТЫНУШЫЛАР

Қазхром жоғары сапалы ферроқорытпа өнімдерін шығарады. Қазхромның стратегиялық клиенттері жетекші әлемдік компаниялар болып табылады. Оның өнімдерінің соңғы тұтынушыларына Қытай, Жапония, Оңтүстік Корея, Еуропа және АҚШ-тың көптеген ірі тот баспайтын және қосындыланған болат өндірушілері кіреді.

Өнім

Қазхромның негізгі өнімі құрамында қоспалары аз жоғары көміртекті және тазартылған феррохром болып табылады. Феррохромды өнімдер тоттануға төзімді болаттың әртүрлі түрлерін өндіруде, қарапайым тот баспайтын болаттан қосындыланған және құрылымды болатқа дейін қолданылады.

Компанияның технологиялық мүмкіндіктері оның феррохром өнімдеріндегі көміртегі құрамын тұтынушылар ұсынған сипаттамалар мен нарықтық жағдайларға байланысты өзгертуге мүмкіндік береді. Осының нәтижесінде Қазхром өзінің түпкі тұтынушылар базасын әртараптандыру және пайданы барынша ұлғайту үшін өзі шығаратын өнім түржинағын оңтайландыра алады.

Операциялық қызметтің нәтижелері

Мың тонна	2022	2023	2024
Өндіру және өндіріс			
Хром кенін өндіру	4 829	5 194	6 032
Ферроқорытпа өндірісі	1 708	1 635	1 865

2024 жылы хром кенін өндірудің 16% артуы «Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасында жабдықты жаңғырту (1-кезек), «Болашақ» шахтасында өндіру жұмыстарының басталуы, тау-кен жұмыстарының бекітілген жоспарына сәйкес «Оңтүстік» карьерінің Шығыс беткейінде ашық тәсілмен өндіру жұмыстарында өсім болуымен байланысты.

Сату, нарықтар және тұтынушылар

Қазхромның маркетингтік стратегиясы түпкілікті тұтынушылар мен нарықтарға басты назар аударады, олар үшін басты талаптар өнімнің жоғары сапасы мен жеткізілім сенімділігі болып табылады. 2015 жылдан бастап Компания алыс нарықтарға

жеткізу бойынша трейдермен ынтымақтасады, соның арқасында өнімнің түпкі тұтынушыларымен ұзақ мерзімді ынтымақтастық жолға қойылған. Ұзақ мерзімді шарттар өткізу көлеміне байланысты ықтимал тәуекелдерді жұмсартуға мүмкіндік береді.

2024 жылғы сату құрылымы

Өнім түрі бойынша

Мың тонна	2022	2023	2024
Объем продаж			
Жоғары көміртекті феррохром	1 264	1 268	1446
Тазартылған феррохром	52	53	68
Кремний қорытпалары	173	182	162
Ферроқорытпалар жиыны	1 489	1 503	1 676

Нарық түрі бойынша

Млн тенге	2022	2023	2024
Қазақстан нарығы	6 530	10 453	16 463
Сыртқы нарық	1 282 758	1 057 263	986 055

Таяу шет елдерге және Қазақстанға сату тұтынушылармен тікелей келісімшарттар бойынша жүзеге асырылады. Сонымен қатар, ҚХР сатып алушыларымен тікелей келісімшарттар бойынша 2023-2024 жылдар кезеңінде Мп негізгі бөлік құрамы бойынша сапасы төмен ферросиликомарганец сатылады.

Дамыған теміржол қатынасының арқасында Қазхром Достық-Алашаньюкоу шекара өткелі арқылы Қытайдың батыс және орталық бөліктеріне ыңғайлы қол жеткізе алады. Сондай-ақ, осы ауысу арқылы Компанияның жүктерінің Жапония, Оңтүстік Корея және Оңтүстік-Шығыс Азия елдерінің нарықтарына транзитін қамтамасыз ететін Ляньюнганг портына жөнелтіледі. Ресейдегі

Қиыр шығыс порттары арқылы Шығыс Қытай нарығына қол жетімділік қамтамасыз етілед. Қазхромда өнімнің денсаулық пен қауіпсіздікке әсер етуге қатысты заңнама талаптарына сәйкес келмейтін жағдайлары жоқ. Өнімді жеткізу нормативтік құжаттарға сәйкес жүргізіледі. Сатылатын өнімдер жарнама мен жарнаманы қоса алғанда, көпшіліктің талқылау тақырыбы болған жоқ.

РЕЗЕРВТЕР ЖӘНЕ РЕСУРСТАР

Қазхромның хром кен орындары Орал тау жотасының оңтүстік бөлігінде, Кемпірсай массивінде – жалпы ауданы шамамен 1 мың км2 болатын негізгі офиолит белдеуінде орналасқан. Барлық өнеркәсіптік кен орындары Кемпірсай массивінің оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан және негізгі (Оңтүстік Кемпірсай) кен алаңына біріктірілген. Кен орындары ең ірі болып табылады және құрамында пайдалы құрамбөлігі – кендегі хром тотығы көп. Дөң ТКБК кен орындарының меридиандық кенді аймақтары – батыс және шығыс – ені 7 км болатын 24 км қашықтыққа созылған.

«Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасы 1,2 мың м тереңдікке дейін зерттелді және қызмет ету мерзімін ұзарту үшін резервтер мен ресурстарды ұлғайту әлеуеті бар.

Бұдан басқа, Қазхром қазіргі уақытта «Геофизикалық VI» кен орнының карьера астындағы қорлары бойынша пайдалану барлау жұмыстарын жүргізуде, «Первомайское» кен орны бойынша минус 80 метр деңгейжиектен, «Алмаз-Жемчужина» кен орны бойынша «Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасының минус 160 метр деңгейжиегінен және «Болашақ» шахтасының минус 480 метр деңгейжиегінен пайдалану барлауы жалғасуда.

Оңтүстік Кемпірсай кен алқабы бойынша барлау келісімшарты шеңберінде «Геофизикалық XII» хром кен орындарының ресурстық қорларын жете зерттеу жүргізілуде.

Жер қойнауын пайдалануға арналған шарттарға шолу

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар мен лицензияларға шолу.

Жер және оның жер қойнауы, су, өсімдіктер мен жануарлар әлемі, басқа да табиғи ресурстар халыққа тиесілі. Халық атынан меншік құқығын мемлекет жүзеге асырады. Қазхром Қазақстан Республикасының Үкіметімен жер қойнауын пайдалануға келісімшарттар мен лицензиялар жасасты. Әр түрлі кен орындары үшін осы келісімшарттар мен лицензиялардың шарттары әр түрлі. Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың қолданылу мерзімі 2041 жылы аяқталады. Келісімшарттар әдетте тиісті кен орындарын игеру мерзімінің соңына дейін ұзартылады.

Компанияның пайдалы қазбаларды өндіру барысында пайда болған үйінділердің аумағын қалпына келтіруді аяқтауға және жабылғаннан кейін өзінің тау-кен меншігін пайдаланудан шығаруға заңды міндеттемесі бар.

1. 2024 есептік кезеңдегі пайдалы қазбалар қорлары жөніндегі мемлекеттік комиссияның жіктемесі бойынша бекітілген қорлар кезінде өндірілген қатты пайдалы қазбалар туралы есептерге негізделген (ТҚПҚ нысаны).

2. В, С1 санаты - расталған қорлар, С2 санаты- алдын ала бағаланған қорлар.

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУҒА ЖАСАЛҒАН КЕЛІСІМШАРТТАР МЕН ЛИЦЕНЗИЯЛАР

Келісімшарттар	Орналасқан жері	Келісімшарттың басталуы	Келісімшарттың аяқталу күні	Кеніш (тер)	Бөлімшелер
Хром кенін өндіру	Ақтөбе облысы Хромтау ауданы	1997	2041	«Қазақстан тәуелсіздігінің 10 жылдығы» және «Молодежная» шахталары, «Дөң» кеніші	Дөң ТКБК
Хром кенін өндіру	Ақтөбе облысы Хромтау ауданы	2022	2025	«Дөң» кеніші	Дөң ТКБК
Марганец кенін өндіру	Қарағанды облысы Нұра ауданы	1999	2025	«Тур» кеніші	Қазмарганец КБ
Құрамында хромит бар кенді барлау	Ақтөбе облысы Хромтау ауданы	2015	2026	Оңтүстік-Кемпірсай кен алқабы	Дөң ТКБК
Хромит кенін барлау	Ақтөбе облысының Әйтеке би және Хромтау аудандары	2019	2025	Білге кенашылымы	Дөң ТКБК
Мыс, алтын, күміс, қорғасын және мырыш барлау	Қарағанды облысы Ақтоғай ауданы	2023	2029	Адылбай учаскесі	Дөң ТКБК
Хромит кенін барлау	Ақтөбе облысының Әйтеке би және Хромтау аудандары	2024	2030	Білге кенашылымы	Дөң ТКБК
Хромит кенін барлау	Ақтөбе облысының Мұғалжар, Байғанин және Шалқар аудандары	2024	2029	Дауыл-Көкпекті алаңы	Дөң ТКБК

Ресурстар мен қорлар¹

Саладағы «Қазхромның» ең ірі ресурстық базасы орташа хром мөлшері 51,7% және қоспалары төмен бірегей сападағы хром кені 298 млн тонна баланстық қорларын қамтиды. Баланстық қорлардың бұл көлемі кеніштің жұмыс істеп тұрған өндіру деңгейінде бірнеше ондаған жылдар бойы жұмыс істеуін қамтамасыз ете алады, әрі қарай кеңейту үшін айтарлықтай әлеует береді.

ХРОМ КЕНІНІҢ БАЛАНСТЫҚ ҚОРЛАРЫ: ДӨҢ ТКБК

Кен орны	Санаты ²	Тоннаж, млн тонна	Cr ₂ O ₃ кеннің орташа құрамы %	Cr ₂ O ₃ құрамы млн тонна
«Қазақстан тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасы	B,C ₁	204,13	52,0	106,148
	C ₂	90,16	50,9	45,891
	Барлық минералды қорлар	294,29	51,7	152,039
«Молодежная» шахтасы	B,C ₁	0.082	49,4	0,041
	C ₂	0.812	49,4	0,401
	Барлық минералды қорлар	0,894	49,4	0,442
«Геофизикалық VII»	B,C ₁	2.0	52,8	1,056
	C ₂	-	-	-
	Барлық минералды қорлар	2,0	52,8	1,056
«№39»	B,C ₁	0,171	43,1	0,074
	C ₂	-	-	-
	Барлық минералды қорлар	0,171	43,1	0,074
Барлығы: Дөң ТКБК	B,C ₁	206.38	52,0	107,319
	C ₂	90.97	50,89	46,296
	Барлық минералды қорлар	297.36	51,66	153,615

ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ

Есептілікті дайындау қағидаттары

Бұл қаржылық жағдай мен қызмет нәтижелеріне шолу Қазхромның операциялық қызметі мен қаржылық жағдайына байланысты үрдістер мен елеулі өзгерістерді түсінуге және бағалауға арналған.

Шолу Қазхромның аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігі негізінде дайындалды. Қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) және 2023 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау кезінде қолданылатын есеп саясатына сәйкес дайындалды.

Қазхромның функционалдық валютасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – Қазақстан теңгесі болып табылады. «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС компаниясы Қазхромның тәуелсіз аудитторы болып табылады. Аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілік және Тәуелсіздіктің аудиторлық есебіі «Қаржылық есептілік» бөлімінде ұсынылған.

Төмендегі кестеде Қазхромның 2023-2024 жылдардағы шоғырландырылған нәтижелеріне қатысты қаржылық ақпарат көрсетілген.

Пайда немесе залал туралы есеп

Млн теңге	2022	2023	2024
Түсім	1 289 288	1 067 716	1 002 519
Өткізудің өзіндік құны	(589 255)	(694 071)	(704 802)
Жалпы пайда	700 033	373 645	297 717
Іске асыру бойынша шығындар	(11 425)	(10 980)	(12 339)
Жалпы және әкімшілік шығындар	(67 645)	(42 120)	(42 015)
Зерттеу, бизнесті дамыту және барлау шығындары	(9 937)	(6 802)	(5 327)
Басқа операциялық кірістер (шығындар)	5 277	6 274	10 761
Қауымдастырылған кәсіпорындар нәтижелеріндегі үлесі	-	8 972	14 061
Қаржылық кірістер	105 907	42 119	32 735
Қаржылық шығындар	(132 876)	(116 410)	(281 981)
Салық салуға дейінгі пайда	589 335	224 148	13 610
Табыс салығы бойынша шығыстар	(103 422)	(47 105)	(7 445)
Бір жылдағы пайда	485 913	197 043	6 165

2024 жылды Қазхром 6,17 млрд теңге көлемінде таза пайдамен аяқтады, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 96,6% төмен. Қаржы қызметі бойынша бағамдық айырманың ықпалы есебінен қаржы шығындарының 162,57 млрд теңгеге өсуі; берілген қарыздарды бастапқы танудан болған залалдың ұлғаюы (модификацияның әсері) осы нәтижеге елеулі теріс әсер етті.

Компанияның 2024 жылғы аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертпелерде толығырақ ашылған (бөлім 11).

Түсім

2024 жылы сатылым көлемінің 11,5% өсуіне қарамастан, түсім іс жүзінде 2023 жылғы деңгейде қалды (54,4 млрд.теңгеге немесе 0,05 төмендеді). Бұл, ең алдымен, ферроқорытпалар бағасының төмендеуіне байланысты; қосымша ынталандырушы фактор теңге бағамының АҚШ долларына қарсы төмендеуі болды.

Өткізудің өзіндік құны

Өткізілген өнімнің өзіндік құны өткен жылмен салыстырғанда 2024 жылы (10,7 млрд теңгеге немесе 1,5%) өсті. Тарифтердің өсуіне байланысты жалақының 19 млрд теңгеге (13,5%) және электр энергиясына жұмсалатын шығындардың 18,4 млрд теңгеге (18,9%) өсуі шикізат пен материалдарға жұмсалатын шығындардың 15,6 млрд теңгеге (6,2%), сондай-ақ басқа шығындардың 23,8 млрд теңгеге (20,6%) қысқаруымен нивелирленді.

Жалпы және әкімшілік шығындар

2024 жылы демеушілік және қайырымдылық көмектің 6,2 млрд теңгеге немесе 82,2% айтарлықтай өсуі басқарушылық және консультациялық қызметтердің 3 млрд теңгеге (13,7%) төмендеуімен және өзге де шығындардың 1,2 млрд теңгеге немесе 19,2% төмендеуімен ішінара өтелді.

Млн теңге	2022	2023	2024
Жоғары көміртекті FeCr	981 407	874 316	825 236
Тазартылған FeCr	137 302	94 478	89 194
Кремний қорытпалары	167 008	78 707	78 185
Басқалар	3 571	20 216	9 904
Жиынтық түсім	1 289 288	1 067 717	1 002 519

Млн теңге	2022	2023	2024
Шикізат, материалдар және құрамбөліктер	284 444	251 688	236 111
Жалақы және онымен байланысты шығындар	108 190	141 292	160 340
Электр энергиясының шығындары	82 441	97 674	116 113
Негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы	53 256	60 905	71 491
Тау-кен салығы	15 597	26 750	25 822
Басқалар	45 326	115 762	91 924
Өткізудің өзіндік құны	589 255	694 071	704 801

Млн теңге	2022	2023	2024
Басқарушылық, консультациялық және басқа да кәсіби қызметтер	28 066	21 523	18 570
Демеушілік және қайырымдылық көмек	25 290	7 481	13 634
Жалақы және онымен байланысты шығындар	5 351	4 118	4 047
Негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы	910	535	541
Басқалар	8 027	6 463	5 224
Жалпы және әкімшілік шығындар	67 645	40 120	42 016

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Тәуекелдерді басқару жүйесі
Негізгі тәуекелдер және оларды басқару

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесі стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге жеткілікті сенімділікті қамтамасыз етеді. Тәуекелдерді басқару процесі негізгі бағыттарды (стратегиялық менеджмент, бюджеттеу, инвестициялық қызмет, ESG және т.б.) қамтиды және Компания қызметінің барлық деңгейлерін қамтиды.

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БАСҚАРУ

Қаржылық көрсеткіштер, операциялық қызмет, жобаларды жүзеге асыру стратегиясы және Компанияның беделі төменде сипатталған бір немесе бірнеше негізгі тәуекелдерге ұшырауы мүмкін. Тәуекелдерді басқарудың тұрақты шаралары үздіксіз бақылауды, тәуекелдерді азайту әрекеттерін және бизнестің үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін резервтік жоспарларды әзірлеуді қамтиды.

Компания тұрақты негізде табиғатты қорғау қызметі мен экологиялық тәуекелдерді басқару әдістері мен тәсілдерін жетілдіреді, қоршаған ортаны қорғауға қажетті ресурстар бөлінеді.

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БАСҚАРУ

Негізгі тәуекелдер	Тәуекелдерді басқару тәсілі
Реттеуші және құқықтық тәуекелдер Нормативтік контекстке әсер ететін бірқатар факторлар бар, соның ішінде жаңа заңдар мен нормативтік құқықтық актілерді қабылдау (немесе қолданыстағы заңдарды өзгерту).	- Заңнамалық және реттеушілік базадағы ықтимал өзгерістердің мониторингін; - Кәсіби ұйымдар/қауымдастықтар арқылы компанияның мүдделерін білдіру; - Алынған лицензиялар мен рұқсаттарда көзделген міндеттемелердің сақталуын бақылау.
Баға тәуекелдері Дайын өнім бағасының құбылмалылығы Компанияның қызметіне, оның ішінде қаржылық көрсеткіштер мен өтімділікке айтарлықтай әсер етеді.	- Қысқа және орта мерзімді перспективада (тұтыну, ұсыныс, қолжетімділік және т.б.) нарықтың негізгі көрсеткіштеріне тұрақты шолу және болжам. - Тауарлардың бағасын эталондармен байланыстыратын ұзақ мерзімді сатып алу-сату шарттарын жасау. - Баламалы өткізу арналарын дамыту.
Өндірістік және операциялық тәуекелдер Компанияның өндірістік қызметі жабдықтың істен шығу қаупіне, геологиялық түзілімдер мен минералданудағы белгісіздікке, техногендік және табиғи сипаттағы авариялар қаупіне ұшырайды.	- Тәуекелдерді бағалауды ескере отырып, машиналар мен жабдықтардың сенімділігі мен техникалық қызмет көрсетуін жоспарлау; - Машиналар мен жабдықтардың тәуелсіз техникалық диагностикасын жүргізу; - Шикізат сапасын бақылау; - Қызметтің үздіксіздігін басқару процестерін енгізу; - Өндірістік операциялардың техникалық регламенттерге сәйкестігін бақылау; - Мүлікке зиян келтіру және өндірісті тоқтату тәуекелдерін сақтандыру.
Жеткізу тізбегі мен логистикаға байланысты тәуекелдер Компания өзінің дайын өнімін сатады, сондай-ақ оның қызметіне қажетті ТМҚ, шикізат пен жабдықты әртүрлі контрагенттерден, соның ішінде шетелдіктерден сатып алады. Компания жеткізілімдердің бузылуы, сатып алынатын және сатылатын тауарлардың бағасының өзгеруі және көлік қуатының жетіспеушілігі қаупіне ұшырауы мүмкін.	- Жеткізудің жекелеген бағыттары бойынша логистикалық левереджді қысқарту мүмкіндігін үнемі іздеу; - Сыртқы логистиканың тиімділігін арттыру; - ERG (ТрансКом) тобының компанияларының бірінде теміржол вагондарының жеке паркін ұстау; - Сыни шикізаттың, ТМҚ мен жабдықтардың қосымша қорларын қалыптастыру және қолдау (жеке қорғаныс құралдарын қоса алғанда); - Жеткізілетін тауарлардың сапасын бақылау.

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БАСҚАРУ

Негізгі тәуекелдер	Тәуекелдерді басқару тәсілі
Күрделі жобаларды орындамау тәуекелдері Жоспарланған мерзімдерге, бюджетке және сапа критерийлеріне сәйкес ірі күрделі жобаларды орындамау ұзақ мерзімді перспективада рентабельділік пен беделге теріс әсер етуі мүмкін (соның ішінде болашақта қаржыландыруды тарту қабілетіміз).	- Жобаларды іске асырудың жүйелі және ашық кезеңдік процесін қолдану; - Жобаларды сараптау және тәуелсіз талдау процестерін жетілдіру, тау-кен жұмыстарын жоспарлау; - Бастапқы кезеңдерде жобаларды басқару және әлемдік практика құралдарын қолдану; - Жобаның орындалу мерзімін, бюджетті және басқа параметрлерді қадағалау /бақылау. - Жобалардың кестесі мен құнын сақтамау тәуекелдерін сандық талдау нәтижелері бойынша күтпеген жағдайларға ден қою жоспарларын әзірлеу. - Маңызды күрделі жобаларды пайдалануға беруді кешіктірумен байланысты құрылыс тәуекелдері мен тәуекелдерін сақтандыру.
Қаржылық тәуекелдер Компания бірқатар қаржылық тәуекелдерге ұшырайды, соның ішінде өтімділік тәуекелі, яғни қолданыстағы қаржылық міндеттемелерді орындай алмау, келісімді сақтамау тәуекелі, валюталық тәуекел, салық тәуекелі, несиелік тәуекел, пайыздық тәуекел.	- Қолданыстағы несие берушілермен берік қарым-қатынасты сақтау, бізге қол жетімді қаражат қорын кеңейту, қарыз портфелін, несие беру мүмкіндіктері мен шарттарын жақсарту бойынша жұмыс; - Ақша қаражаттарының қозғалысы жоспарын үнемі жаңартып отыру және өтімділік деңгейін бақылау; - Ковенант сақтаудың тұрақты мониторингін; - Ашық валюталық позицияның тұрақты мониторингін; - Салық заңнамасындағы өзгерістердің және оның талаптарының сақталуының тұрақты мониторингін; - Контрагенттердің несиелік қабілеттілігін талдау.
Әлеуметтік тәуекелдер Компанияның қызметі өндіріс орындарының жанында тұратын жергілікті қауымдастықтарға теріс әсер етуі мүмкін. Осыған байланысты қоғамдағы әлеуметтік шиеленіс қаупі туындауы мүмкін.	- Жергілікті қоғамдастықтарға, оның ішінде өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына жәрдемдесуге бағытталған жергілікті билік органдарымен өзара ынтымақтастық туралы меморандумдар арқылы әлеуметтік инвестицияларды жүзеге асыру - Қызметкерлерге арналған тұрғын үй бағдарламаларын іске асыру, сондай-ақ жергілікті қалалық ортаны абаттандыру; - Қоғамдық пікірді және жергілікті қоғамдастық мүшелерінің шағымдарын қарау тетіктерін мониторингілеу; - Ұжымдық шарт талаптары бойынша қызметкерлерді әлеуметтік қолдау; - Әлеуметтік сақтандыру; - Корпоративтік қайырымдылық және демеушілік; - Персоналды басқарудың жалпы тәсілі шеңберінде жергілікті қауымдастықтардың едәуір бөлігін құрайтын компания қызметкерлеріне әлеуметтік жеңілдіктер беру.
Персоналды басқарумен байланысты тәуекелдер Шалғай аймақтарда жұмыс істей отырып, Компания біздің қызметімізге қажетті дағдылар мен тәжірибеге ие қызметкерлерді тарту қабілетіне, сондай-ақ білікті қызметкерлердің кетуіне байланысты тәуекелдерге тап болады.	- Қызметкерлердің бәсекеге қабілетті жалақысын қолдау; - Қажетті дағдыларды сақтау үшін қызметкерлерді оқыту және дамыту; - Кадр резерві жүйесін және персоналдың ішкі ротацияларын дамыту; - Тиімді ынталандыру жүйесін енгізу; - Колледждермен және жоғары оқу орындарымен өзара іс-қимыл арқылы жас мамандарды тарту жүйесін дамыту; - Сыртқы нарықта сирек және аса тапшы мамандықтарға персонал жалдау; - Қызметкерлердің қанағаттануы мен қатысуын үнемі бақылау.
Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік тәуекелдері Компанияның өндірістік қызметі қауіпті қызмет түрлерімен байланысты, олардың орындалуы Компания қызметкерлері мен мердігерлерінің физикалық жағдайы мен денсаулығына теріс әсер етуі мүмкін.	- Сертификаттаудан өткен және/немесе ISO 45001 стандартына сәйкес келетін өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйелерін қолдану; - Өндірістік қауіпсіздік саласындағы негізгі тәуекелдерге қатысты нөлдік залал қағидатын іске асыру; - Өндірістік қауіпсіздік жүйесінің аудиті; - Қауіпсіздік мақсаттарын менеджерлердің KPI-ге біріктіру. - Қауіптерді сәйкестендіру әдістемелерін пайдалана отырып, тәуекелдерді бағалау (HAZID)¹.

1 HAZID (ағылшын тілінен қысқартылған.hazard identification) – қауіпті анықтау.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ (жалғасы)

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БАСҚАРУ

Негізгі тәуекелдер	Тәуекелдерді басқару тәсілі
Экология мен климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер Компанияның қызметі қоршаған ортаға әсер етуі мүмкін. Осыған байланысты атмосфераға шығарындылардың, суға төгінділердің және қалдықтарды орналастырудың рұқсат етілген шекті нормаларынан асып кету қаупі бар. Шығарылатын парниктік газдар шығарындыларының едәуір көлемін ескере отырып, Компания болашақта ұйымның рұқсат етілген шығарындыларын шектеу үшін реттеу әрекеттеріне байланысты тікелей және жанама тәуекелдерге тап болады. 2021 жылы қабылданған Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі қоршаған ортаға теріс әсер ететін өндірістік нысандарды пайдалану тоқтатылғаннан кейін оларды пайдалану салдарын жоюды талап етеді. Пайдалану салдарын жою тиісті активтердің сипатына және қоршаған ортаға ықтимал әсерге байланысты болады.	- Сертификаттаудан өткен және/немесе ISO 14001 стандартына сәйкес келетін басқару жүйелерін қолдану; - ISO 50001 стандарты бойынша сертификаттаудан өткен энергетикалық менеджмент жүйесін қолдану; - Жаңартылатын энергетиканы дамыту бойынша жобаларды іске асыру; - Көміртегі ізін бағалау. - Компанияның негізгі бөлімшелерінде озық әуе технологиялары мен сүзу технологияларын кезең-кезеңімен енгізуді қоса алғанда, ERG экологиялық стратегиясын енгізу. - Топ деңгейінде қалдықтарды сақтау бойынша ірі нысандардағы тәуекелдерді мониторингтеу процесі. - Коммерциялық мақсатта шығарындыларды азайту мақсатында ұзақ мерзімді инвестициялық шешімдер қабылдау кезінде парниктік газдар шығарындыларының салдарын есепке алу. - Компанияның қатысу аймақтарына әсер ететін физикалық климаттық тәуекелдерді бағалау және топтың ұзақ мерзімді стратегиясында осы тәуекелдерді басқару бойынша ұсыныстарды енгізуді қарастыру - Компанияның өндірістік объектілерінің сипатын және олардың қоршаған ортаға ықтимал әсерін бағалау - Экология саласындағы заңнамадағы өзгерістердің мониторингі.
Комплаенс саласындағы тәуекелдер ERG, оның ішінде Компанияға санкцияларды сақтауға, дербес деректерді қорғауға, адам құқықтарын құрметтеуге, ақша қаражатын жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға, парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға қатысты міндеттемелерді қоса алғанда, комплаенс саласындағы бірқатар ішкі және сыртқы міндеттемелер қолданылады. Осы міндеттемелерді орындамау қаржылық және қаржылық емес санкцияларға әкелуі мүмкін, сонымен қатар Топтың беделіне нұқсан келтіруі мүмкін.	- Саясаттар мен басшылық қағидаттарды (ERG корпоративтік тәртіп кодексі, ERG жеткізушілерінің тәртіп кодексі және т.б.) сақтауды оқыту мен мониторингті қоса алғанда, компанияны қамтитын Қазақстан Периметр бағдарламасының жылдық Комплаенсін іске асыру; - Мүдделер қақтығысын ашу мен реттеудің, жеткізілім тізбегіне қатысушыларды қоса алғанда, контрагенттерді кешенді тексерудің (ККТ) жаңартылған процестері, оның ішінде ЭЫДҰ¹ адам құқықтарын және тиісті байқампаздықтың басшылық қағидаттарын сақтау мәселелеріне назар аударылады; - Санкцияларды сақтау жөніндегі ERG бағдарламаны іске асыру; - ЕО деректерін қорғау жөніндегі жалпы регламент (GDPR) және ұлттық заңнама талаптарының сақталуын қамтамасыз ету мақсатында дербес деректерді қорғау жөніндегі ERG бағдарламаны іске асыру; - Тәуелсіз оператор басқаратын ERG сенім телефонын қоса алғанда, бұзушылықтар туралы хабарлау жүйесін қолдау.
Ақпараттық технологиялар (IT) және ақпараттық қауіпсіздікке байланысты тәуекелдер Цифрландыру және ақпараттық технологиялар саласындағы қызметі контекстінде Компания бұл оны IT-инфрақұрылымға қолжетімділікті жоғалтумен; бизнес-процестердегі іркілістер; ішкі және / немесе сыртқы алаяқтық; деректердің бұзылуы және деректердің құпиялылығын бұзу; ақпараттық қауіпсіздікке қойылатын талаптарды сақтамау; бағдарламалық жасақтамаға лицензиялық келісімдерді бұзу.	- Сенімді киберқауіпсіздік жүйесін құру; - IT қызметтерінің бұзылуына және киберқауіпсіздікке байланысты оқиғаларға жедел әрекет ету; - Негізгі IT-процестер үшін үздіксіздік жоспарларын енгізу; - Бағдарламалық жасақтамаға арналған лицензиялық шарттар талаптарының сақталуын мониторингтеу. - Пайдаланушыларды оқыту - Барлық маңызды жүйелер үшін сақтық көшірмені тексеру және апатты қалпына келтіру.

Сондай-ақ, қазіргі уақытта маңызды деп саналмайтын және қызмет пен қаржылық нәтижелерге айтарлықтай әсер етуі мүмкін белгілі емес Компаниялар болып табылмайтын қосымша тәуекелдер мен оқиғаларды дамытудың басқа нұсқалары болуы мүмкін.

¹ ЭЫДҰ (экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (OECD)) жанжалдан зардап шеккен аймақтар мен жоғары қауіпті аймақтардан пайдалы қазбаларды жеткізудің жауапты тізбектері үшін тиісті тексеру бойынша басшылығы.

ОРҢЫҚТЫ ДАМУ БОЙЫНША ШОЛУ

Денсаулық және өндірістік қауіпсіздік
Персоналды басқару
Экология саласындағы тиімді басқару
Жергілікті қауымдастықтардың дамуы
мен әл-ауқаты
Этика және комплаенс

Басқаруға көзқарас

Қазхром ERG құрамына кіреді және өз қызметінде Топ қабылдаған тұрақты даму қағидаттары мен тәсілдерін ұстанады. Бұған қоршаған ортаға әсер ету, әлеуметтік даму және корпоративтік басқару саласындағы жауапты басқару, сондай-ақ бизнестің ұзақ мерзімді перспективада құндылық жасау қабілетін қолдау, стейкхолдерлерге артықшылықтар беру және жаңандық жаңа энергия көздеріне көшуге жәрдемдесу мақсатында шараларды іске асыру кіреді. 2024 жылы ESG Қазақстан периметрі комитеті Топтар жаңартылатын энергия көздерінің үлесін ұлғайту және парниктік газдар шығарындыларын Қазақстан периметр деңгейінде азайту және оларға қол жеткізу мониторингі саласындағы мақсаттарды қоса алғанда, ұзақ мерзімді ESG-мақсаттар мен іс-шаралар жоспарларын әзірлеу бойынша өз жұмыстарын жалғастырды.

Қазақстанда ERG орнықты даму саласында бірқатар стратегиялық бастамаларды іске асыруда. Бұл, мысалы, мыналарды қамтиды:

- Озық халықаралық тәжірибелерді ескеретін және топтың жаңа экологиялық кодекстің талаптарын сақтауын қамтамасыз ететін Экологиялық стратегияны іске асыру;
- Электр энергиясын өндіру кезінде парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі бастамаларды іске асыру. Атап айтқанда, Дөң ТКБК ауданында қуаты 150 МВт-тан асатын «Хромтау» жел электр станциясының құрылысы. 2024 жылы оның бірінші кезегін пайдалануға беру басталды. Жел энергетикасы қуатын іске қосу бүгінде көмір электр станцияларында өндірілетін электр энергиясының бір бөлігін алмастыруға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, топ Қазақстандағы алдағы 5-10 жылда жел және күн энергиясын өндіру саласында қосымша ауқымды жобаларды іске асыруы мүмкін басқа алаңдарды қарастыруда;
- Өңірлік атқарушы билік органдарымен ынтымақтастықта өңірлерді дамытудың үш жылдық бағдарламасын іске асыру.

Орнықты даму саласындағы ERG қызметі туралы толығырақ ақпарат тұрақты даму жөніндегі ERG шолуында ұсынылған, www.eurasianresources.lu вебсайтта қолжетімді.

Қазхром үшін, басқа ERG кәсіпорындары сияқты, тұрақты даму дегеніміз:

- Орнықты даму қағидаттарын интеграцияланған менеджмент жүйесіне интеграциялау арқылы экологиялық, әлеуметтік және этикалық тиімділік;
- Болашақ өзгерістерге дайындығын және ұзақ мерзімді перспективада құндылық жасау қабілетін қамтамасыз ету арқылы жалпы бизнестің тұрақтылығына қол жеткізу;
- Мүдделі тұлғаларға: акционерлерге, клиенттерге, іскери серіктестерге, мемлекетке, қызметкерлерге және жергілікті қауымдастықтарға ұзақ мерзімді артықшылықтар беретін тұрақты өсу.

Қазхромның орнықты дамуының жекелеген бағыттары бойынша толығырақ ақпарат төмендегі тақырыптық бөлімдерде берілген.

ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК

Басқаруға көзқарас

Қазхромның маңызды басымдықтарының бірі-өз қызметкерлерінің қауіпсіздігі мен әл-ауқатына қамқорлық жасау. Бұған, атап айтқанда, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, қызметкерлердің денсаулығын нығайту және салауатты өмір салтын қолдау кіреді.

Компанияның құндылықтарына сәйкес, еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік (ЕҚЖӨҚ) компанияның басты басымдығы болып табылады. Қазхром өзінің барлық қызметкерлері мен мердігерлері үшін қауіпсіз өнімді және тұрақты жұмыс ортасын қамтамасыз етуге ұмтылады. Осы мақсатта өндірістік қауіпсіздік көрсеткіштерін үздіксіз жақсарту және өндірісте нөлдік жарақаттануға қол жеткізу жөніндегі іс-шаралар тұрақты негізде іске асырылады.

Қазхромның барлық бөлімшелерінде Еңбекті қорғау менеджменті жүйесі (ЕҚМЖ) жұмыс істейді. 2024 жыл ішінде TÜV халықаралық сертификаттау органы Компанияның менеджмент жүйесінің ISO 45001 - Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі саласындағы басқару жүйесі стандартына сәйкестік сертификатын растады. Сонымен қатар, Қазхром ЕҚЖӨҚ ұлттық нормаларын сақтайды және өз бөлімшелерінде ЕҚЖӨҚ саласындағы іс-шаралардың орындалуын тұрақты негізде бақылауды жүзеге асырады. Бұған жарақаттанудың алдын алу, кәсіптік аурулардың алдын алу, оқиғаларды есепке алуды жақсарту, компания аумағында жұмыс істейтін қызметкерлер мен мердігерлерді ЕҚЖӨҚ мәселелері бойынша оқыту және т.б. бастамалар кіреді.

Қазхромның барлық бөлімшелерінде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескере отырып қалыптастырылған жазатайым оқиғаларды тіркеуге және тергеуге бірыңғай талаптар қолданылады. Оқиғаларды (оның ішінде өрт туралы) тіркеу және хабарлау процесі автоматтандырылған, бұл оқиға туралы тиісті қызметкерлерді қысқа мерзімде хабардар етуге мүмкіндік береді. Тергеу және есеп беру Компанияда белгіленген бірыңғай талаптарға сәйкес ресімделеді.

Коммуникацияларды жақсарту және мердігер ұйымдардың қызметкерлерін еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелеріне тарту мақсатында мердігер ұйымдардың қызметкерлерімен тұрақты кездесулер өткізіледі.

Негізгі мәселелер мен бастамалар

Қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Өндірістік қауіпсіздік деңгейін жақсарту мақсатында Қазхром бөлімшелерінде 2024 жыл ішінде мынадай бағыттар бойынша іс-шаралар іске асырылды:

Жабық кеңістікте жұмыс істеу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету

АқсФЗ жабық кеңістіктерде жұмыстарды орындау дағдыларын пысықтау үшін оқу полигоны салынды. Жабық кеңістіктерде жұмыстарды орындаумен айналысатын кәсіптер тізбесін айқындай отырып, оқытуды жүргізу матрицасы әзірленді.

Биіктікте жұмыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Биіктікте жұмыс қауіпсіздігін қамтамасыз етудің корпоративтік бағдарламасын іске асыру шеңберінде бірыңғай оқу орталығы базасында Компанияның 3632 қызметкері оқытудан өтті. Оқу сыныптарында алдын ала теориялық дайындықтан өткен қызметкерлер оқу-жаттығу полигондарында биіктіктен құлаудан қорғау құралдарын пайдалану дағдыларын іс жүзінде бекітті. Бұл оқытудан биіктікте жұмыс істейтін барлық қызметкерлер, сондай-ақ жұмыстың осы түріне жетекшілік ететін инженерлік-техникалық қызметкерлер мен тиісті құжаттаманы әзірлейтін мамандар өтті.

Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды жақсарту мақсатында:

- Ақсу ферроқорытпа зауытында 2 миллион тенгеден астам сомаға алғашқы өрт сөндіру құралдары сатып алынды. Тоғыз нысанда 11,5 миллион теңге сомасына өрт дабылдамасы мен автоматты өрт сөндіру жүйесін құрастыру жүргізілді. №1 БЦ 28 дана ЖЖҚ орнату жүргізілді. №2 БЦ көбік-өрт сөндіру құбыры салынды. Пульттік №1 БЦ және №6 БЦ АӨД, АҚЦ автожөндеу шеберханалары, ЖКЦ АҚЖ бөлмесі, АҚЦ тұрақ боксы, ДӨҚ ПЦ, трактор техникасының энц гаражи, АГЛОЦЕХ АБК және агроцех агроцех бөлімшесі орнатылды. №6 №6 БЦ газ қауіпті орындарда 25 миллион тенгеден жоғары сомасына ӨӨ газталдағышын орнату. 400 дана көлемінде өздігінен іске қосылатын Шар-АФО өрт сөндіргіштерін сатып алды.

- Ақсу ферроқорытпа зауытында «Қорғаныс жүргізу» орталықтандырылған жобасы бойынша жүргізушілерді оқыту жүргізілді, онда кәсіпорын жүргізушілері жол қозғалысының басқа қатысушыларының кез келген әрекеттеріне қарамастан, сондай-ақ қолайсыз жол және ауа райы жағдайларына қарамастан ЖКО барынша азайтуға мүмкіндік беретін ерекше дағдыларды игереді.
- Ақтобе ферроқорытпа зауытында №1 БЦ, №2 БЦ, ТЖЦ және ЖҚЦ трансформаторлық орынжайларында өрттен қорғау үшін ұнтақты сөндіру Тунгус моделі бойынша автоматты өрт сөндіру жүйелері орнатылған.
- Ақтобе ферроқорытпа зауытында көлік құралдарының тежегіш жүйесін тексеру үшін 2 эстакада салынды.
- Дөң ТКБК-та тиеу және тасымалдау машиналары (ТЖМ) және жер асты өздігінен жүретін машиналар (ӨКМ) жүргізу үшін полигон салынды. Сондай-ақ, ауыр жүк таситын автокөлік жүргізушілері мен «Шахман» өзіаударғыштарының жүргізушілері үшін.
- Дөң ТКБК-та 9 бірлік мөлшерінде жерасты техникасында қозғалтқыш бөлімінде өрт сөндіру жүйелері орнатылған.
- Барлық кәсіпорындардың бөлімшелерінде кәсіпорындардың бірінші басшыларының қатысуымен «Safety stand-down» (қауіпсіздікке тоқтау) ұйымдастырылды. Жұмыс орындарына, жұмыскерлермен әңгімелесуге, проблемалық мәселелерді талқылауға және т.б. ерекше назар аударылады.

Көлік қауіпсіздігі

2024-2025 жылдары «КСБТБ» қауіпсіз жүргізу бойынша көлік қауіпсіздігі жобасын пайдалану жалғасты. Екінші жарты жылдықта Дөң ТКБК-та «КСБТБ» жүйесін 54 бірлігі мөлшерінде жаңартылған «АНТИСОН» жүйесіне ауыстыру жоспарлануда. Жүргізушілердің іс-әрекеттерін сондай ақ оның жай күйін бақылау, шаршау, рөлде ұйықтау және көлік құралдарын пайдалану тиімділігін арттыруды қамтамасыз етеді.

Сондай-ақ 2024-2025 жылдары «Business & Technology Services» ЖШС және «Қазхром» ТҰК» АҚ күштерімен «КСБТБ» жүйесіне жалпы сомасы 181 млрд тенгеге 175 көлік құралдарына сервистік-техникалық қызмет көрсету және ақпараттық-техникалық сүйемелдеу қызметтерін көрсетуге қызмет көрсету жалғастырылды.

2025 жылы жүргізушілерді қауіпсіз жүргізу бойынша жүйелі оқыту жалғасуда карьер жағдайында жүргізу әдісімен оқыту бағдарламасын толықтыру жоспарлануда, оның ішінде: Дөң ТКБК – 237 жүргізуші, Ақтобе ферроқорытпа зауыты – 65 жүргізуші, Ақсу ферроқорытпа зауыты – 54 жүргізуші және Қазмарганец КБ – 30 жүргізуші. 2025 жылға көлік құралдары жүргізушілерінің Ақтобе ферроқорытпа зауытында және Ақсу ферроқорытпа зауытында АҚЦ қауіпсіз жүргізу дағдыларын пысықтау үшін оқу полигонын жарақтандыру және іске қосу жоспарлануда. Полигон көлемі 90*60 шаршы метр бетондалған алаң болады.

Полигонды жарақтандыруға мыналарды қосу жоспарлануда: теміржол өткелі, жол белгілері, таңбалау.

Көлік құралдарының тежегіш жүйесін тексеру үшін 2 эстакада құрылысы жүргізілуде. 2025-2026 жылдары компанияның филиалдарында «RED KILL ZONE» жүйесін 23 көлік құралына орнату жоспарлануда.

170 көлік құралына көтерілген қозғалысы кезінде жылдамдықты шектеу жүйесін орнату жоспарлануда.

2024 жылы 364 адамнан тұратын жүргізушілерді қауіпсіз жүргізу бойынша оқыту жүргізілді, оның ішінде: Дөң ТКБК-да – 195 жүргізуші, Ақтобе ферроқорытпа зауытында – 106 жүргізуші, Ақсу ферроқорытпа зауытында – 51 жүргізуші және Қазмарганец КБ-да – 12 жүргізуші.

Тәуекелдерді бағалау

HAZID әдістемесі бойынша жұмыс орындарында тәуекелдерді бағалау жүргізілді. Зерттеу Қазхромның 16 өндірістік бөлімшесінде жүргізілді. Нәтижесінде 3 қолайсыз тәуекел анықталды және оларды азайту бойынша 28 іс-шара іске асырылды.

2025 жылы HAZID әдісімен тәуекелдерді бағалау жұмыстары жалғасады.

ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК (жалғасы)

Қол еңбегін механикаландыру

Қол еңбегінің шығындарын азайтуға және еңбекті көп қажет ететін операциялар мен жекелеген процестерді механикаландыруға арналған қосымша құралдар, құрылғылар мен жабдықтар сатып алынды.

«ХАЛЫҚТЫҚ БАҚЫЛАУ» ЖОБАСЫ

Ақтөбе және Ақсу ферроқорытпа зауыттарында, сондай-ақ Дөң ТКБК «Халықтық бақылау» бейнемониторинг жүйесінің жобасы толық іске асырылды және толық жұмыс істейді, ол өзінің тиімділігін көрсетті. Жоба жұмыс қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды бақылауды күшейтуге мүмкіндік береді. Жобаның басты ерекшелігі - денсаулық жағдайы бойынша өндірісте жұмыс істей алмайтын Компанияның бұрынғы қызметкерлері және аймақта тұратын мүмкіндігі шектеулі адамдар бақылаушы болып табылады. Олардың әрқайсысы бейнекамералардың көмегімен кәсіпорындағы барлық қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қашықтан бақылайды. Бақылау тәулік бойы Ақтөбе және Ақсу ферроқорытпа зауыттарында стационарлық бейнекамералар арқылы, ал Дөң ТКБК – дербес бейнетіркегіштер арқылы жүзеге асырылады.

Денсаулық сақтау

Проактивті басқару болмаған кезде кейбір жұмыс түрлері қызметкерлеріміздің денсаулығына жасырын қауіп төндіруі мүмкін (мысалы, шаң бөлшектерінің, шудың, дірілдің және жылудың ықтимал әсері). Осыған байланысты біздің барлық қызметкерлеріміз үшін кәсіптік аурулардың алдын алу мен сауықтырудың кешенді бағдарламалары іске асырылуда.

Бұған мыналар кіреді:

- Міндетті жыл сайынғы медициналық тексерулер;
- Қызметкерлердің жекелеген топтары үшін ауысым алдындағы медициналық тексерулер;
- Жұмыс орындарында денсаулыққа қауіп-қатерді бағалау;
- Тиісті медициналық көмекті қамтамасыз ету.

Қазхром қызметкерлерінің денсаулығын динамикалық бақылау, жалпы соматикалық ауруларды, кәсіптік аурулардың алғашқы белгілерін анықтау үшін барлық қызметкерлер қолданыстағы заңнаманың талаптарына және кәсіпорынның ішкі нормативтік актілеріне сәйкес міндетті медициналық тексеруден өтеді: ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі тексерулер және жыл сайынғы мерзімді медициналық тексеру.

2024 жылы «Қазхром» ТҰК» АҚ кәсіптік аурулардың алдын алу және Компания қызметкерлерін сауықтыру жұмыстарын жалғастырды. Міндетті мерзімді медициналық тексерулер барысында олардың денсаулығының жай-күйін анықтау және қызметкерлер Топтың жеке медициналық орталығының клиникаларында өтетін қосымша диагностикалық және емдеу шараларының қажеттілігі туралы мәселені шешу мақсатында тексеру жүргізілді. Еңбек жағдайлары зиянды өндірістік факторлармен байланысты қызметкерлер үшін өндірістік факторларға байланысты жеке сауықтыру бағдарламалары құрылады.

2024 жылы аталған сауықтыру бағдарламаларын енгізу жалғастырылды. «Қазхромның» 7994 қызметкері медициналық орталық базасында сауықтырудан өтті.

Онкологиялық ауруларды ерте анықтау мақсатында 5587 қызметкер онкологиялық скринингтен өтті, скрининг қорытындысы бойынша онкологиялық аурулар анықталмады.

Ақтөбе ферроқорытпа зауытында ауысым алдындағы тексерулерді автоматтандыру бойынша пилоттық жоба сәтті енгізілді. Дөң ТКБК-да автоматтандыруды енгізу жалғастырылды. Ақтөбе ферроқорытпа зауытында 19 АСМО машинасы, Дөң ТКБК-да 34 аппарат орнатылған. 4 000-нан астам адам ауысым алдындағы медициналық куәландырудан автоматты режимде өтеді. Бұл жоба, ең алдымен, жұмысшылардың тек сау жағдайда ғана өндіріске жіберілуіне және соның салдарынан өндірістік жарақаттанудың алдын алуға бағытталған. Бұдан әрі медициналық қамтамасыз етуді автоматтандыру процесін жалғастыру жоспарлануда.

2024 жылы компанияда Психологиялық қауіпсіздік бағдарламасын іске асыру басталды. 2024 жылы Психологиялық қауіпсіздік бойынша оқытудан 200 астам маман, негізінен шеберлер мен учаске бастықтары өтті. Бұл оқытудың мақсаты қызметкерлердің өндірістік жарақат алу қаупін азайтудағы психологиялық әл-ауқаттың рөлі және психологиялық қауіпсіз командаларды қалыптастыру әдістері туралы білімдерін арттыру болып табылады.

Сондай-ақ, Қазхромда зиянды және физикалық факторларды өлшеу бағдарламасына сәйкес зиянды және физикалық факторларды мониторингілеу және реттеу бойынша іс-шаралар іске асырылуда. Осылайша, осы бағдарламаға сәйкес жылына бір рет аккредиттелген зертхана жұмыс орындарындағы шу деңгейін өлшейді. Қажет болса, өлшеулер жиі жүргізілуі мүмкін. Өндірістік орынжайлардағы шудың алдын алу және оған қарсы күрес мақсатында жұмыскерлер шуға қарсы құлаққаптармен немесе шуға қарсы ішпектермен жабдықталады (жеке қорғаныс құралдарын тегін беру нормаларында көзделген). Шаң шығарындылары бойынша рұқсат етілген шекті концентрациядан асып кету анықталған кезде жұмыс аймағының ауасының шаңдануы мен газдануын төмендету жөніндегі іс-шаралар әзірленеді, олар туралы бөлімшелердің басшылығы хабардар етеді. Жұмыс орындарын аттестаттау бес жылда бір рет өткізіледі.

Өрт қауіпсіздігі

Қазхром нысандары нысанның өрт қауіптілігі санатына және Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкес өрт сөндіру құралдарымен, өрт дабылдамасымен және автоматты өрт сөндіру жүйелерімен жарақтандырылған. Қазхромның барлық филиалдарына кәсіби апаттық - құтқару жабдықтарымен, құралдармен және құралдармен жарақтандырылған «Кәсіби әскерилендірілген апаттық-құтқару қызметтерінің республикалық орталық штабы» ЖШС қызмет көрсетеді.

2024 жылы 28 өрт оқиғасы тіркелді. Төтенше жағдайларға дайындық және жедел ден қою мақсатында 2024 жылы апаттарды жою жоспары бойынша 1 811 апатқа қарсы жаттығу және 30 оқу дабылы өткізілді.

Компания аумағында өрттердің алдын алу және болдырмау мақсатында өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі бағдарлама әзірленді, оның шеңберінде филиалдардың нысандарын автоматты өрт сөндіру жүйелерімен, өрт дабылы жүйелерімен және автоматты өрт сөндіру жүйелерімен толық жарақтандырудың ұзақ мерзімді жобасы дайындалды. 2024 жылы Ақсу ферроқорытпа зауытында, Ақтөбе ферроқорытпа зауытында нысандарында трансформаторлық орынжайларда автоматты өрт сөндіру жүйелерін құрастыру орындалды.

ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК (жалғасы)

Нәтижелілік көрсеткіштері

Өлімге әкеліп соқтыратын жазатайым оқиғалар

Компания 2024 жылы Ақсу ферроқорытпа зауытының 1 қызметкерінің және Дөң ТКБК 2 қызметкерінің қайтыс болуына қатты қайғырады (2023 жылы: Дөң ТКБК мердігерлік ұйымының бір қызметкері және Ақтөбе ферроқорытпа зауытының мердігерлік ұйымының екі қызметкері). Біз осы қайғылы оқиғалардан зардап шеккендердің барлығына шын жүректен көңіл айтамыз. Өлімге әкелетін жазатайым оқиғаларға жол берілмейді және біз нөлдік жарақатқа қол жеткізу үшін олардың жиілігін одан әрі төмендету бойынша жұмысты жалғастырамыз.

Компания қызметкерлерінің өлімімен аяқталған барлық жағдайлар бойынша алдын алу шараларын әзірлеу және қайталанған жағдайлардың қаупін азайту мақсатында мұқият тергеу жүргізілді. Тергеу қорытындысы бойынша келесі шаралар қабылданды:

- ЕҚЖЕҚ, технологиялық процесс және т.б. бойынша регламенттеуші құжаттар өзектендірілді

- Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберінде материалдарды тиеу және тасымалдау жөніндегі жұмыстарды орындаудың қауіпсіз әдістері бар өзіаударғыштарға материалдарды жер бетіне және карьерлерге тиеу/түсіру төлқұжаты әзірленді. Тиелген КҚ таразысында одан әрі өлшеумен.
- Осы мақсаттарға арналмаған көлік құралдарында карьерлерге материалдарды тасымалдауға тыйым салу.
- Карьерлерге кірер алдында арнайы эстакадаларда бейнебақылау орнатылды.
- Қорғаныс жүргізу бағдарламасы қайта қаралды. Карьерлерде көлік құралдарын басқарудың қауіпсіз әдістерімен курс енгізілді.
- Карьерлерге кірер алдында тежегіш жүйесін тексеру үшін арнайы эстакадаға төлқұжат әзірленді.
- Карьерлерге материалдарды жеткізуді жүзеге асыратын көлік құралдарын өлшеу рәсімі енгізілді.

- Тексеру кезеңділігімен көлік құралдарының борттық журналдарын тексеруге қатысты регламенттеуші құжат әзірленді.
- Пештің технологиялық персоналы, құю машиналары мен кран машинистері арасында радиобайланыс қамтамасыз етілген.
- Құю өткелдерінде ылғал-су (топырақ, жаңбырдан, технологиялық және т.б.) болған кезде металды құю жұмыстары ылғал жойылғанға дейін тоқтатылады.
- Электр көпір крандарының кабиналарының жылу оқшаулауын орнату бойынша жұмыстар жүргізілуде.
- Механикалық және электр қызметтері персоналының тексерусіз және рұқсатсыз электр көпірлі крандарын пайдалануға тыйым салынады.
- Жер жұмыстарына байланысты ЖҚЖ әзірлеу кезінде жер асты суларын жою жөніндегі іс-шаралар енгізіледі.
- Металлургиялық өндіріс крандарының машинистерін жұмыстағы үзілістен кейін жұмысқа жіберу тәртібі белгіленді»

Уақытша еңбекке жарамсыздығы бар жарақаттар

2024 жылы еңбек ету күндерін жоғалтумен (LTI) 44 өндірістік жарақат тіркелді (2023: 41), бұл 1,13 (2023: 1,01) деңгейінде еңбек ету күндерін жоғалтумен (LTIFR) жарақат алу жиілігін тудырды.

Өндірістік қауіпсіздіктің негізгі көрсеткіштері

Көрсеткіш	2023	2024
Өлімге әкелетін жазатайым оқиғалар (қызметкерлер мен мердігерлер)	3	3
Еңбекке жарамдылық күндерін уақытша жоғалтқан жарақаттар (қызметкерлер мен мердігерлер)	41	44
Еңбекке жарамдылық күндерінің уақытша жоғалуымен жарақат алу жиілігі (LTIFR)	1,01	1,13
Жазатайым оқиғалардың ауырлық коэффициенті	88,46	95,98
Өлім жарақатының жиілік коэффициенті (FAR)	6,87	7,22

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ

Басқаруға көзқарас

СҚызметкерлер - Қазхромның ең құнды активі және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізудегі біздің тең құқылы серіктестеріміз. Компанияның басымдығы - барлық қызметкерлердің әл-ауқаты, лайықты еңбек жағдайларын және олардың өсуі мен дамуы үшін қолайлы жағдай жасау.

Қазхромдағы еңбек қатынастарына деген көзқарасымыздың негізгі құрамдас бөлігі жалақы, әлеуметтік жеңілдіктер және өндірістік қауіпсіздік сияқты түрлі мәселелер бойынша қызметкерлер бірлестіктерімен сындарлы өзара іс-қимыл жасау болып табылады. Біз барлық қызметкерлердің кәсіподақтарға кіру және ұжымдық шарттар жасасуға еркін қатысу құқығын құрметтейміз. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша біздің барлық қызметкерлеріміз ұжымдық шарттың қатысушылары болды.

Біз жұмыспен қамтудың тең мүмкіндіктері қағидатын мүлтіксіз ұстанамыз және кемсітусіз әділ еңбек жағдайларын жасаймыз. Бұған компанияның жалдау процесіне байланысты шығындарды жабуы, қызметкерлерге қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, олардың Компанияға қосқан үлесін әділ бағалау, олардың кәсіби дағдыларын дамытуға жәрдемдесу, жұмысының сапасы мен тиімділігін ашық және сындарлы талқылау, кәсіби өсудің тең мүмкіндіктерін қамтамасыз ету кіреді. Біз өз

қызметкерлерімізге тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүлдіктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты жеріне, жасына, мүгедектігіне немесе жыныстық бағдарына, сондақ-ақ қоғамдық бірлестіктерге жататындығы қарамастан әділ, тең және алалаушылықсыз қараймыз. Қазхром әр қызметкердің тәжірибесі мен пікірін бағалайды және ешқандай кемсітушілікке жол бермейді.

Біз ұйымның барлық деңгейлерінде инновациялық жұмыс әдістерін енгізуге басымдық береміз. Біздің құндылықтарымыз бен стратегиялық басымдықтарымызға сәйкес, біз қызметкерлеріміздің стратегиялық дағдылары мен құзыреттерін дамытуға, сондай-ақ кадрлық резервті қалыптастыруға және көшбасшылық әлеуетті дамытуға ерекше мән береміз. Біз таланттарды басқарудың кешенді және болашаққа бағытталған тәсілін ұстанамыз, бұл біздің бизнесіміздің қажетті дағдылары бар мамандарға ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл тау-кен өнеркәсібіндегі жас мамандардың тапшылығы, біздің бизнесті трансформациялау бойынша үздіксіз жұмыс және технологиялық өзгерістердің салалық кәсіптердің бейініне әсері жағдайында үлкен маңызға ие болуда.

Біздің еңбек қатынастарына деген көзқарасымыз біздің қызметкерлер мен жергілікті қауымдастықтардың тығыз байланысы мен өзара әрекеттесуіне байланысты. Біз өз қызметкерлеріміздің және олардың отбасыларының біздің қатысуымыздағы әлеуметтік қажеттіліктерін қанағаттандыруға ерекше назар аударамыз. Қазхромда ERG Спорт және СӨС орталығы арқылы қызметкерлерді спортпен шұғылдануға және салауатты өмір салтына белсенді тартуға ерекше назар аударылады.

Персоналдың саны мен құрылымы

Компания қызметкерлерінің тізімдік саны 2024 жылдың соңында 19 732 адамды құрады, оның 77,9% ерлер, 22,1% әйелдер. Қызметкерлердің негізгі үлесі 31 жастан 50 жасқа дейінгі жас тобында ұсынылған — 56,3%. 30 жасқа дейінгі жастардың үлесі 24,2% құрады, 50-ден 61 жасқа дейінгі жұмысшылар саны персоналдың жалпы санының 17,4% құрады. 2,2% 61 жастан асқан қызметкерлер құрайды. Компания қызметкерлерінің этникалық құрамына қазақтар, орыстар, украиндар, немістер, татарлар, өзбектер және басқа ұлттар кіреді. Бұл ретте, қазақтар 75,1%, қалған ұлттар - персоналдың жалпы санының 24,9% құрайды.

2024 жылы құрылған жұмыс орындарының саны 840 бірлікті немесе қызметкерлердің тізімдік санының 4,3% құрайды. 2024 жылы кадрлардың орташа тұрақтамау коэффициенті 6.51% құрады, оның ішінде басшылар, мамандар мен қызметшілер – 6,07%, жұмысшылар – 6,43%.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы қызметкерлердің тізімдік саны, адам.

Өңір	Ерлер	Әйелдер
Ақтөбе облысы	10 255	2 935
Павлодар облысы	4 971	1 368
Қарағанды облысы	148	55
Жиыны	15	4 358

2024 жылғы 31 желтоқсандағы персонал құрылымы, адам.

Санаты	Басшылар		Мамандар, қызметшілер		Рабочие	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
30 жасқа дейін	222	12	317	157	3 529	535
31 жастан 50 жасқа дейін	943	118	695	597	6 755	1 989
51 жастан 60 жасқа дейін	194	48	139	134	2 151	763
61 жастан асқан	31	2	30	2	368	1
Жиыны	1 390	180	1 181	890	12 803	3 288

2024 жылғы 31 желтоқсандағы қызметкерлердің этникалық құрамы, %

Этникалық топтар	Басшылар, мамандар, қызметшілер		Жұмысшылар	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Қазақтар	9,7	3,3	53,0	9,5
Орыстар	2,2	1,7	7,6	4,8
Украиндар	0,5	0,4	1,9	1,1
Басқалары	0,7	0,3	2,5	1,3

ҚАЗХРОМ ҚЫЗМЕТ-КЕРЛЕРІНІҢ БЕЙІНІ

19 732 адам
2024 жылдың аяғындағы персоналдың тізімдік саны

39 жас
Қызметкерлердің орташа жасы

840
Жаңа жұмыс орындары 2024 жылы құрылды

13,9%
Есептік жылы жұмысқа қабылданған қызметкерлер үлесі

6,51%
2024 жылы кадрлардың орташа тұрақтамауы

13,4 жыл
Қызметкерлердің орташа еңбек өтілі

22,1%
Персонал – әйелдер

11,5%
Басшылық лауазымдардағы әйелдердің пайызы (директорлар кеңесін қоспағанда)

0,8%
Мүгедек қызметкерлер

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ (жалғасы)

Негізгі мәселелер мен бастамалар

Қызметкерлерді марапаттау және ынталандыру

Қазхром қызметкерлерінің сыйақы деңгейі еңбек нарығында бәсекеге қабілетті болып табылады.

Компания еңбекақы төлеу жөніндегі нормативтік актілерді әзірлеу кезінде кәсіподақ ұйымдарының пікірін ескереді.

Қолданыстағы корпоративтік еңбекақы төлеу жүйесі мыналарды қамтамасыз етеді:

- Қазақстанның ірі компанияларының деңгейіне сәйкес келетін лайықты сыйақы деңгейі;
- Тұрақты және ауыспалы (сыйақы) бөліктерден тұратын екі бөлікті еңбекақы төлеу жүйесі;
- Қазақстандағы инфляция деңгейіне қарай өндірістік бөлімшелер қызметкерлерінің жалақысын индексстеу.

Тұрақты бөліктің мөлшерін анықтау кезінде Компания Қазақстанда да, көрші Ресейде де жалақы эталондарына назар аударады. Соңғы үш жылда Қазхром қызметкерлерінің орташа жалақысы 84,1% өсті.

Айнымалы бөлік белгілі бір кезеңдегі қызметкердің жұмысына және компанияның өндірістік көрсеткіштеріне байланысты. Инженерлік-техникалық жұмыскерлер жыл сайынғы нәтижелілікті бағалау қорытындысы бойынша марапатталады.

2024 жылы инженерлік-техникалық жұмыскерлердің 100% нәтижелілікті ресми бағалаудан өтті, бұл Қазхром қызметкерлерінің 18,2% құрады, оның ішінде:

2024 жылғы 31 желтоқсандағы әйелдердің орташа жалақысының ерлердің орташа жалақысына қатынасы, %

Санаты	Ақтөбе облысы	Павлодар облысы	Қарағанды облысы
Басшылар, мамандар, қызметшілер	69,2	67,7	78,9
Жұмысшылар	61,7	80,8	67,4

Ескертпе: біліктілігі бірдей қызметкерлердің бірдей лауазымдағы жалақы деңгейі бірдей. Алшақтық тиісті санаттағы ерлердің/әйелдердің үлесімен байланысты және гендерлік белгімен байланысты емес.

2024 жылы Қазхром қызметкерлерінің 100% ең төменгі күнкөріс деңгейінен жоғары жалақы алды.

Біз міндеттенеміз:

- Экономикалық өзгерістер мен аймақтық ерекшеліктерді ескере отырып, лайықты еңбекақы төлеудің өзекті нормаларына сәйкес келетін жалақы деңгейін үнемі ұстап тұру және қайта қарауға.
- Жалақының лайықты төлем қағидаттарына сәйкестігін қамтамасыз ету үшін мониторинг пен бақылаудың ішкі рәсімдерін енгізуге және жетілдіруге.

- Қызметкерлерді және мүдделі тараптарды осы саладағы саясатымыз бен жетістіктеріміз туралы хабардар ету арқылы еңбекақы төлеу мәселелерінде шынайылық пен ашықтықты сақтауға.

- Еңбек жағдайларын жақсарту және жалақы деңгейін көтеру үшін мүдделі тараптармен және сарапшылармен ынтымақтастықты жалғастыруға.

Компания сондай-ақ ел қатысатын өңірде ең төменгі күнкөріс деңгейінен жоғары жалақы алатын барлық қызметкерлерді 100% қамтуды қамтамасыз етуге міндеттенеді.

Санаттар бойынша	
Басшылар	34%
Мамандар	57%
Жынысы бойынша	
Әйелдер	73%
Ерлер	27%

ПЕРСОНАЛДЫҢ ҚҰЗЫРЕТТЕРІН ДАМУ

19%

Қызметтік аттестаттаудан және кәсіби өсу мүмкіндіктерін бағалаудан үнемі өтетін Компания қызметкерлерінің үлесі

67,3%

Кәсіптік оқытудан өткен Компания қызметкерлерінің үлесі

Құзыреттерді дамыту жүйесі құзыреттерді бағалаудан, Компания персоналын оқыту және дамыту жоспарынан, топшілік корпоративтік оқыту іс-шараларынан, негізгі позицияларға кадр резервін қалыптастырудан және дамытудан тұрады.

Персоналды оқыту бағдарламасының бағыттары мыналарды қамтиды:

- Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген оқыту.
- Компанияның корпоративтік стандарттарына негізделген оқыту: комплаенс¹, ақпараттық қауіпсіздік, корпоративтік қауіпсіздік стандарттары;
- Кәсіби құзыреттілікті дамытуға бағытталған оқыту;

- Компанияның бизнес-процестеріне бірыңғай тәсілдерді қолдауға және енгізуге, компанияның кадрлық резервін дамытуға және дайындауға бағытталған корпоративтік оқыту бағдарламалары.

Қазхромның құрылымдық бөлімшелерінде, оның ішінде «ERG Сервистік орталығы» ЖШС корпоративтік университетінің мамандарын тарта отырып, жұмысшыларды кәсіп бойынша даярлау, қайта даярлау, біліктілігін арттыру, екінші кәсіпті оқыту, сондай-ақ басшылар мен мамандарды оқыту жүргізледі. Қызметкерлердің құзыреттерін дамыту қажеттілігі стратегиялық даму жоспарын талдау, Қазхромның бизнес-процестеріндегі өзгертулер, сондай-ақ біздің персоналдың құзыреттерін бағалау негізінде қалыптастырылады. Қажеттіліктер негізінде оқыту түрлері бойынша бөлінген персоналды кәсіптік оқытудың жылдық жоспары жасалады. Персоналды теориялық және өндірістік оқытуды бөгеу ұйымдар да, бұл үшін жеткілікті біліктілігі бар Қазхром қызметкерлері де жүргізеді.

Барлық жаңа қызметкерлер кіріспе нұсқаулықтан өтеді, ол мыналарды қамтиды:

- Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының мәселелері, қызметкер мен жұмыс берушінің еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы құқықтары мен міндеттері;
- Өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария және еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздіктің басқа да мәселелеріне қойылатын талаптар;

- Компанияда бар тәуекелдер мен қауіптер, соның ішінде IT және тиісті бақылау шаралары, сондай-ақ алғашқы көмек көрсету ережелері;
- Оқиғаларды тергеу тәртібі және алынған сабақтарды талдау.

Филиалдарға жұмысшы кәсіптерінің оқушылары ретінде қабылданатын барлық жаңа жұмысшылар құрылымдық бөлімшелерде бекітілген бағдарламалар бойынша біліктілік сипаттамасының талаптары көлемінде кәсіптік-техникалық оқытудан өтеді. Жаңа жұмысшыларды оқыту мерзімдері осы мамандық бойынша жұмыстардың біліктілік күрделілігіне байланысты белгіленеді.

Қазхромның барлық филиалдарында заманауи талаптарға сәйкес жабдықталған оқу және компьютерлік сыныптар бар.

Компания жыл сайынғы қызметкерлердің құзыреттілігін бағалау бағдарламасы арқылы таланттар пулына қосылу үшін, сондай-ақ «Кәсіпқойлар лигасы» және басқа да көшбасшылық дағдыларды дамыту бағдарламалары сияқты ауқымды іс-шаралар арқылы үміткерлерді үздіксіз іздейді. 2024 жылы кәсіпқойлар Лигасына бригадирлер, шеберлер, цех бастықтары, учаске бастықтары (133 адам) қатысты.

2024 жылы цех бастықтарын дамыту бағдарламасы іске қосылды. Осы бағдарлама аясында 47 адам оқытылды.

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ (жалғасы)

Еңбек қатынастары

Еңбек қатынастарына біртұтас көзқарас Қазхромның қолайлы еңбек жағдайларын жасауға, сондай-ақ қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің әлеуметтік қажеттіліктерін қанағаттандыруға басымдық беретінін білдіреді. Осы саладағы жұмыстың басым бағыттарына мыналар жатады:

- Қызметкерлердің еңбек жағдайларын үнемі жақсарту және стандарттау, сондай-ақ оларға берілетін әлеуметтік жеңілдіктер пакетін жақсарту;
- Қызметкерлер мен олардың отбасыларының өмір сүру деңгейін арттыру.

Компания қызметкерлермен тікелей диалогты қолдайды, бұл олардың еңбек жағдайларын қоса алғанда, көптеген мәселелер бойынша пікірлерін үнемі есепке алуды қамтамасыз етеді. Мәселен, 2018 жылдан бастап Қазхромда қызметкерлердің қанағаттануы мен тартылуына әлеуметтік зерттеулер жүргізілуде.

Жылдың ең ауқымды сауалнамасына - 2024 жылдың 1 сәуірі мен 6 мамыры аралығында жүргізілген қызметкерлердің қанағаттанушылығын зерттеуге 11 мыңнан астам қызметкер қатысты. Зерттеу аясында қызметкерлердің жалпы жұмысқа қанағаттану деңгейі ғана емес, сонымен қатар еңбек қызметінің әртүрлі компоненттері (еңбекақы мөлшері, кәсіби және мансаптық өсу мүмкіндіктері, басшылықпен қарым-қатынас, еңбек жағдайларының қауіпсіздігі және т.б.) анықталады.

2024 жылдың 17 маусымы мен 12 шілдесі аралығында Дөң ТКБК-да 920 адамды қамтитын жеке сауалнама жүргізілді.

Қазіргі уақытта Қазхром қызметкерлерін психологиялық қолдау бойынша іс-шараларды іске асыру жалғасуда:

- Ақтөбе, Ақсу және Хромтау қалаларындағы медициналық орталықтың клиникаларында психологтарды қабылдау ұйымдастырылды;
- Психологиялық денсаулық тақырыбында әңгімелер мен тренингтер өткізу үшін цехтарда қызметкерлермен психологтардың кездесулері өткізіледі;
- Qollab арна құрылды, онда Компанияның барлық қызметкерлері психологиялық денсаулық тақырыбында ақпарат алуға, күйзеліспен күресу әдістері туралы білуге, жиі қойылатын сұрақтарға жауап алуға мүмкіндік алады;
- Психологтармен және психотерапевттермен және т.б. онлайн сессиялар өткізіледі.

Қолайлы еңбек жағдайларын қамтамасыз ету

Компания өз қызметкерлеріне ұжымдық шартта және Компанияның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің өмір сүру жағдайларын жақсартуға бағытталған кепілдендірілген әлеуметтік пакетті ұсынады. Соңғы үш жылда Қазхром қызметкерлерді әлеуметтік қорғауға 26,8 млрд теңге бөлді, оның негізгі бағыттары: барлық қызметкерлерді медициналық қамтамасыз ету

және медициналық тексеру, қызметкерлерді жұмыс орындарына жеткізу, қызметкерлер мен олардың отбасыларын әлеуметтік қолдау, бала күтімі бойынша жәрдемақылар және т.б. Сондай-ақ, ұжымдық шартта үстеме жұмыс және демалыс және мереке күндері жұмыс істегені үшін өтемақы көзделген.

Компания қызметкерлеріне металлургия және тау-кен өнеркәсібіндегі жұмыс өтілі үшін қосымша ақылы демалыс күндері беріледі. Қосымша ақылы демалыс күндері әйелдерге декреттік демалысқа шықпас бұрын, сондай-ақ 12 жасқа дейінгі екі немесе одан да көп балалары бар әйелдерге беріледі.

Зейнеткерлікке шығу немесе жұмысын тоқтату нәтижесінде өз қызметін аяқтаған қызметкерлерге көмек көрсету бағдарламалары да ұжымдық шартта бекітілген және штат қысқарған кезде Қазхром қаражаты есебінен жәрдемақыларды, өтемақыларды, сыйақыларды, сондай-ақ жұмысқа орналастыру, жаңа кәсіп бойынша қайта даярлау жөніндегі кепілдіктерді қамтиды.

Әлеуметтік кепілдіктер уақытша немесе толық емес жұмыс уақытында қабылданған қызметкерлерге де қолданылады. Сонымен қатар, Қазхромда қызметкерлер үшін де, қатысатын өңірлердің тұрғындары үшін де қолжетімді әлеуметтік нысандар бар.

Қызметкерлерді Қазхром қызметіне қатысты елеулі өзгерістер туралы хабардар етудің ең аз мерзімі Еңбек кодексіне сәйкес регламенттеледі. Еңбек жағдайлары өзгерген кезде Компания қызметкерді күнтізбелік отыз күннен кешіктірмей жазбаша хабардар етеді.

Біздің компанияның кез келген қызметкері басқа қызметкер немесе іскери серіктес ERG Корпоративтік тәртіп кодексінің ережелерін бұзды деп алаңдауға немесе күдіктенуге негіз болған кезде, бұл туралы өзінің тікелей басшысына, жоғары деңгейдегі басшысына, сәйкестік жөніндегі маманға немесе Компанияның заң кеңесшісіне де, өтініш беру арқылы да хабарлай алады (соның ішінде жасырыны) ERG сенім телефоны арналары арқылы. ERG сенім телефоны - бұл тәуелсіз оператор басқаратын және аптасына жеті күн тәулік бойы жұмыс істейтін толық құпия байланыс арнасы.

Сонымен қатар, персоналды басқаруға қатысты мәселелерді қызметкерлер жергілікті персоналды басқару бөлімімен талқылай алады.

Қызметкерлердің өмір сүру деңгейін арттыру

Компания медициналық орталықтарды, спорттық және мәдени-демалыс нысандарын қоса алғанда, қатысу өңіріндегі әлеуметтік инфрақұрылым нысандарына, сондай-ақ өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына және жергілікті тұрғындарды, оның ішінде қызметкерлердің балаларын жұмысқа орналастыру перспективаларына жәрдемдесу үшін оқыту бағдарламаларының кең ауқымына инвестицияларды жүзеге асырады.

ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУ

(жалғасы)

Қызметкерлердің салауатты өмір салтын қолдау

2024 жылы Қазхром өз қызметкерлерінің салауатты өмір салтын қолдауға біртұтас көзқарасты жалғастырды. Бұл тәсіл аясында біздің қызметкерлерді спортқа тартуға және өмір салтын жақсартуға ерекше назар аударылады.

Компания қызметкерлерінің бірқатар дене шынықтыру-сауықтыру кешендеріне тегін немесе айтарлықтай жеңілдікпен бару мүмкіндігі бар. Компанияда салауатты өмір салты мәдениетін дамыту бағдарламалары жұмыс істейді, мысалы, психологтармен тренингтер, белгілі бір физикалық нәтижелерге қол жеткізуге мотивациясы бар конкурстар. Қолдау және ынталандыру мақсатында Қазхром қызметкер-спортшылардың әртүрлі пәндер бойынша қалалық, республикалық және халықаралық жарыстарға қатысуын қаржыландыруды жүзеге асырады.

2024 жылы Компания ішінде әртүрлі спорттық іс-шаралар мен жарыстар өткізілді, мысалы, жазғы/қысқы денсаулық фестивалі, сондай-ақ кәсіподақ комитетімен бірлесіп ұйымдастырылған мерекеге арналған жарыстар.

Сонымен қатар, қызметкерлер мынадай спорттық іс-шараларға қатысты:

- Қазхром – Дуатлон 2024 – Ақтөбе қаласында Металлург күніне арналған қалалық спорттық жарыстар. Жарыста жиналған барлық қаражат пен жарналар қайырымдылыққа жұмсалды;
- ERG Batyru, дүниежүзілік көшпенділер ойындары аясында Астана қаласының ұлттық спорт түрлері бойынша корпоративтік турнир;
- ERG Run Fest - ересектер мен балаларға арналған Еуразиялық Топтың жүгіру фестивалі - Хромтау, Ақсу қалаларында;
- Ақсу қ. кәсіподақ спартакиадасы 2024 жылғы қыркүйекте «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалының 3 командасының қатысуымен АқсуФЗ ДСК базасында;
- Түрлі қалалық, облыстық және республикалық жарыстар.

НӘТИЖЕЛІЛІК КӨРСЕТКІШТЕРІ

~ 100%

Компания қызметкерлері ұжымдық шарттың қатысушылары болып табылады

~ 100%

Компания қызметкерлерінің ресми түрде таңдалған өкілдері бар

- 2024 жылы Компанияда кемсітушілік жағдайлары, сондай-ақ қызметкерлердің бірлестіктерге қатысу еркіндігіне және ұжымдық шарттар жасасуға құқықтарына қысым жасау жағдайлары анықталған жоқ.

Сонымен қатар, 2024 жылы еңбек қатынастары саласындағы бұзушылықтардың расталған жағдайлары бойынша өтініштер тіркелген жоқ.

Қызметкерлерді оқытудың 2024 жылғы деректері

Көрсеткіш	Барлық қызметкерлер бойынша	Қызметкерлердің санаттары бойынша		Гендерлік топтар бойынша	
		Басшылар, мамандар мен қызметшілер	Жұмысшылар	Ерлер	Әйелдер
Оқыту сағаттарының орташа саны	11,6	11,9	11,6	21,5	25,3

2024 жылы оқытылған қызметкерлердің пайызы 67,3%, ал оқу сағаттарының жалпы саны 139 243 құрады.

Есептік жыл ішінде Компания қызметкерлерді әлеуметтік қорғауға 10 582 млн теңгеден астам қаражат бөлді.

Үш жасқа толғанға дейін бала күтімі бойынша демалыстағы қызметкерлер саны 2024 жылдың соңында 477 адамды құрады, оның ішінде 12 ер адам.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ БАСҚАРУ

Басқаруға көзқарас

Қазхром қатысушы өңірлерде орнықты дамуды қолдайтын тәжірибелерді қолдану арқылы салауатты табиғи ортаны сақтауға және қолдауға міндеттенеді. Бұл табиғи ресурстарды жауапкершілікпен басқаруды және климаттың өзгеруіне әсер етуді және қалдықтарды басқаруды қоса алғанда, экология мәселелерін басқаруды білдіреді.

Қазхром компаниясының негізгі қызметі ферроқорытпаларды өндіру және ферроқорытпаларды өндіру технологиясын дамыту, хром және марганец кендерін өндіру және байыту болып табылады. Өндірістік процестер қызметтің кең спектрімен сипатталады және қоршаған ортаға әсер етудің мүмкін және орын алатын экологиялық аспектілерінің айтарлықтай тізіміне ие.

Олардың ішіндегі ең маңыздылары анықталды:

- Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары және ағынды сулардың төгінділері;
- Жер ресурстарын пайдалану және топырақтың ластануы;
- Қалдықтардың пайда болуы және көмілуі;
- Табиғи ресурстарды (су, отын, энергия) және шикізатты пайдалану.

Қоршаған ортаға елеулі әсер ететін экологиялық факторлар стратегиялық мақсаттарды белгілеу және компанияның экологиялық аспектілерін басқару жөніндегі іс-шараларды жоспарлау кезінде міндетті түрде ескеріледі.

Кез келген ірі жобаларды немесе операциялық өзгертулерді іске асыру басталғанға дейін Қазхром Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және халықаралық стандарттарға сәйкес қоршаған ортаға және қоғамдық тыңдауларға әсерді кешенді бағалауды жүргізеді. Компания іске асырған өндірісті жаңғырту және кеңейту жөніндегі барлық жобалар міндетті мемлекеттік экологиялық сараптамадан сәтті өтті.

Қазхромда Компанияның және оның мүдделі тұлғаларының күтулері мен талаптарына сәйкес келетін және экологиялық менеджмент жүйесінің халықаралық стандарттар мен озық халықаралық тәжірибелер талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ететін экологиялық саясат қолданылады. Сонымен қатар, Саясат компанияның 2021 жылғы шілдеде қолданысқа енгізілген Қазақстан Республикасының жаңа экологиялық кодексінің талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Компанияның филиалдары өндірістің қоршаған ортаға әсерін бақылау үшін қызметті жүзеге асыру кезінде өндірістік экологиялық бақылауды орындайды, оның барысында тоқсан сайын қоршаған ортаға эмиссиялар көздеріне (шығарындылар, төгінділер, қалдықтар) экологиялық мониторинг жүргізіледі.

Мониторинг 2024 жыл ішінде қоршаған ортаны қорғау қызметінің мамандары, қоршаған ортаны қорғаудың аккредиттелген зертханасы және шарттар бойынша мамандандырылған ұйымдардың мамандары өндірістік экологиялық бақылау бағдарламалары негізінде орындалды. Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасының орындалуы туралы есептер заңнамаға сәйкес тоқсан сайын <https://ndbecology.gov.kz> порталына орналастырылды.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқарудың негізгі бағыттары:

- Шығарындылар мен төгінділерді азайту;
- Су ресурстарын сақтау;
- Бұзылған жерлерді қалпына келтіру;
- Қалдықтарды басқару;
- Биоәртүрлілікті сақтау;
- Экологиялық мониторингтің тиімділігін арттыру.

Компанияның экология саласындағы менеджмент жүйесі ISO14001:2015 – экологиялық менеджмент жүйесі (2024 жылы TÜV халықаралық сертификаттау органымен расталған) стандартына сәйкес келеді. Сондай-ақ, Компания 2024 жылы TÜV халықаралық сертификаттау органы екінші байқау аудитін жүргізген кезде ISO 50001:2018 талаптарына сәйкестігін растады.

2024 жылы компанияның бастамасымен Ақтөбе ферроқорытпа зауытында инспекциялық қызметтер, сертификаттау және экологиялық сараптама саласындағы халықаралық көшбасшы болып табылатын SGS компаниясы тәуелсіз халықаралық экологиялық аудитті бастады. Экологиялық аудиттің негізгі мақсаты Ақтөбе ферроқорытпа зауыты қызметінің Қазақстан Республикасының табиғат қорғау заңнамасының талаптарына, сондай-ақ Еуропалық Парламент пен ЕО Кеңесінің өнеркәсіптік шығарындылар және ең үздік қолжетімді технологиялар (ҰҚТ) саласындағы экологиялық стандарттарына сәйкестігін бағалау болып табылады.

Жалпы, Компанияның бөлімшелерінде орнатылған барлық жаңа жабдықтар экологиялық заңнаманың талаптарына толық жауап береді.

Экологиялық тәуекелдерді басқару және тиісінше олар бойынша шешімдер қабылдау олардың тиісті бағалауына негізделеді. Бағалау нәтижелері бойынша оларды барынша азайту жөніндегі іс-шаралар әзірленеді және орындалады. 2024 жыл ішінде Экологиялық тәуекелдерді бағалау Ақсу зауытының 29 бөлімшесінде, Ақтөбе зауытының 17 бөлімшесінде, Дөң ТКБК 27 бөлімшесінде және Қазмарганец КБ үш бөлімшесінде жүргізілді.

Өндірісте жақсартуларды енгізу бойынша жұмыс шеңберінде қызметкерлерді қоршаған ортаны қорғау саласында үнемі оқыту жүргізіледі. Сонымен, 2024 жыл ішінде компанияның экологиялық қызметтерінің қызметкерлері келесі тақырып бойынша оқытудан өтті:

- ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 50001:2018 бойынша БМЖ ішкі аудиторларын даярлау және қайта даярлау.

Ауа мен судың әсерін басқару

Ластаушы заттардың жергілікті сумен жабдықтау жүйелеріне және атмосфералық ауаға эмиссияларын анықтау, алдын алу және (немесе) азайту мәселелеріндегі негізгі бақылау шараларына мыналар жатады:

- Атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын тазарту (шығарындыларды тазарту, металлургия өндірісіне арналған заманауи газ тазарту қондырғылары, шаң жинау жүйелері және ағаш отырғызу);

- Ағынды суларды тазарту және суды қайта пайдалану (ағынды суларды бақылау, ағынды суларды тазарту процестері, оның ішінде қоршаған ортаны сақтауға бағытталған карьер және шахта сулары);
- Қалдықтарды басқару (ферроқорытпа қожын қайта өңдеу, сұрыптау, қалдықтарды қайта пайдалану, қалдықтарды сұрыптау, өндірушінің кеңейтілген жауапкершілік механизмі, қалдықтарды басқару бағдарламалары);
- Қоршаған ортаның ластану қаупін азайту мақсатында инженерлік-техникалық бақылау құралдары;
- Атмосфералық ауа мен судың сапасын үнемі бақылау.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ БАСҚАРУ (жалғасы)

Негізгі мәселелер мен бастамалар

2024 жылы Қазхром кәсіпорындарында Қазақстандағы ERG Экологиялық стратегиясының бөлігі болып табылатын қоршаған ортаға теріс әсерді азайту мақсатында шаралар іске асырылды. Бұған мыналар кірді:

Атмосфералық ауаның сапасын жақсарту

- Ақсу ферроқорытпа зауытында жұмыс істеп тұрған газ тазарту жабдығын қайта құрылымдау шеңберінде №42 пештің «құрғақ» түріндегі жаңа газтазалағышын, № 4 балқыту цехын салу бойынша жұмыстар жүргізілуде, жоғары тазарту дәрежесі және жақсартылған пайдалану сипаттамалары бар заманауи жабдықты сүзуді және орнатуды ұлғайтуды көздейді. Іске қосу-реттеу жұмыстары аяқталды, мердігерден қабылдау бойынша ИТҚ бойынша жұмыстар жүргізілуде.
- Ақсу ферроқорытпа зауытының №1 балқыту цехының мөлшерлеу бөлімшелерінің қолданыстағы шаң тазалау жабдықтарын құбыршекті сүзгілерді қолдана отырып, жаңа екі сатылы тазалауға ауыстыру жөніндегі іс-шара орындалды және 2024 жылы атмосфералық ауаға шаң шығарындыларын 121 тоннаға төмендетуге қол жеткізуге мүмкіндік берді.
- Ақсу ферроқорытпа зауытының ферроқорытпа пештерінің 7 «құрғақ» газ тазартқышындағы құбыршекті сүзгілерді ауыстыру.
- Қож үйіндісінің бетін шаң басу және бекіту бойынша жыл сайынғы іс-шаралар өткізілді.

- 2024 жылы шаң жинау және ағаш отырғызу шаралары аясында, сондай-ақ ағаш отырғызу жөніндегі экологиялық стратегияға сәйкес, Қазхром бөлімшелерімен отырғызылды:
- Ақтөбе ферроқорытпа зауыты - Ақтөбе қаласында Алтын Орда ауданында 3 072 дана көшет отырғызды;
- Дөң ТКБК - 2 325 көшет;
- Ақсу ферроқорытпа зауыты - жасыл екпелерді отырғызу бойынша жоспарланған жұмыстарға сәйкес 2024 жылы кәсіпорын мен Ақсу қаласы арасында 2023 жылы тамыр жаймаған екпелердің орнына қорғаныс жолағын қалыптастыру үшін 866 көшет отырғызылды. Сондай-ақ, «Еуразиялық Топ» ЖШС мен Павлодар облысының әкімдігі арасында қол қойылған өзара ынтымақтастық туралы меморандум аясында «Еуразиялық Топ» ЖШС Павлодар облысын ауқымды көгалдандыруға 260 миллион теңге бөлінді. Жер қойнауын пайдалану басқармасы бөлінген қаражатқа отырғызу материалдары мен техникасын сатып алып, 1 582 809 жас ағаш отырғызды.
- Қазхромның барлық филиалдарында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы әзірленді, оның негізінде ауа тазартқыш қондырғылармен жарақтандырылған шығарындылар көздерінде тоқсан сайын бақылау жүзеге асырылады.

Жер ресурстарын қорғау

- Ақсу ферроқорытпа зауытында 2024 жылы жылына 940 000,0 тонна жоспарланған көлемде - 1 313 628,94 тонна жоғары көміртекті феррохром қождары қайта өңделді. Қалдықтың бұл түрі көлемі бойынша негізгі болып табылады, оның түзілуі жылына миллион тоннаны құрайды, қайта өңдеу көлемі білім беру көлемінен асып түседі.
- Ақсу ферроқорытпа зауытында 2024 жылы агломерациялық цехта Ферроқорытпа өндірісінің шаңы пайдаланылды-жылына 5 200 тонна жоспарланған көлемде 6799,3 тонна.
- Ақтөбе ферроқорытпа зауытында 2024 жылы жоғары көміртекті феррохром өндірісінен ағымдағы қождар қайта өңделді-723 936,9 тонна, жоспарланған көлемі 602 505 тонна.
- Ақтөбе ферроқорытпа зауытында отқа төзімді кірпіштерді өндіру кезінде қосу жолымен газ тазалағыш қапшықты сүзгілердің шаңы кәдеге жаратылды. Жоспарлы көрсеткіштерге сәйкес, 2024 жылға қалдықтарды орналастыруды 400 тоннаға қысқарту көзделген, шаңды жинаудың нақты төмендеуі 112,287 тоннаны құрады.
- Ақтөбе ферроқорытпа зауытында тазартылған феррохром өндірісінен жатқан токсиндер қайта өңделді-350 000 тонна.

Суды пайдалану тиімділігін арттыру

Дөң ТКБК-де нормативтен тыс төгінділердің алдын алу мақсатында және моральдық ескірген тазарту құрылыстарына байланысты «Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасының өнеркәсіптік алаңында жаңбыр ағындары мен шаруашылық-тұрмыстық ағындарды тазарту құрылыстарын ауыстыру жөніндегі іс-шаралар жалғастырылды. 2024 жылы «Қазақстан Тәуелсіздігінің 10 жылдығы» шахтасының өнеркәсіптік алаңында жаңбыр ағындары мен шаруашылық-тұрмыстық ағындарды тазарту құрылыстары салынды. Алайда, ағынды суларды тазарту процесінің тиімсіздігі анықталғандықтан, бұл құрылыстар Дөң ТКБК балансына қабылданбады. Қазіргі уақытта технологиялық тазарту процесінде анықталған сәйкессіздіктерді жою бойынша жұмыстар жүргізілуде. Тазарту құрылыстарын қала балансына беру тазарту суларының тиімділігінің тұрақты көрсеткіштеріне қол жеткізгеннен кейін мүмкін болады. Сондай-ақ, қоршаған ортаға төгінділерді толығымен болдырмау мақсатында шахта суларын өндіріске қайтару жөніндегі іс-шараларды іске асыру жалғастырылды.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ
ТИІМДІ БАСҚАРУ (жалғасы)

Нәтижелілік көрсеткіштері
2024 жыл ішінде компанияға қатысты қоршаған ортаны қорғау саласындағы реттеуші органдардан айтарлықтай шағымдар түскен жоқ.
2024 жылы Қазхромда қоршаған ортаның ластануына елеулі әсер еткен штаттан тыс жағдайлар байқалмады және ластаушы заттардың апаттық және тұрақты емес төгінділері болған жоқ.

Қоршаған ортаны қорғауға инвестициялар, мың теңге			
Көрсеткіштер	2022	2023	2024
Қалдықтарды басқару	14 030 610	23 760 481	23 333 662
Табиғатты қорғауды қамтамасыз етудің негізгі қорларын күрделі жөндеу	1 155 493	1 439 567	493 942
Атмосфералық ауаны қорғау	9 506 396	20 938 677	5 758 676
Су ресурстарын қорғау	4 694 655	6 563 079	5 927 958
Жерді қалпына келтіру	54 675	52 490	193 761
Барлығы	29 441 829	52 754 294	35 707 999

Атмосфералық ауаны қорғауға инвестициялардың төмендеуі Ақтөбе ферроқорытпа зауытының № 1, 2 балқыту цехтарында газ тазалауды жаңғырту жөніндегі жобаны іске асыру шеңберінде құрылыс-құрастыру жұмыстарына арналған жобаның аяқталуымен байланысты.

Су тұтыну, м³			
Көрсеткіш	2022	2023	2024
Тұщы суды жалпы тұтыну, оның ішінде:	24 392 379	20 680 453	25 108 025
Жерүсті сулары	10 393 533	10 006 505	10 757 838
Жерасты сулары	13 998 846	10 673 948	14 350 187
Ағынды судың көлемі	5 921 848	7 345 887	5 811 602

Ақтөбе ферроқорытпа зауытының тұщы суды тұтынудың артуы негізінен жерасты суын қабылдаудың ұлғаюына байланысты.

Қоршаған ортаға ластаушы заттардың төгінділерінің көлемі, тонна			
Бөлімше	2022	2023	2024
Қазмарганец КБ	3 339	4,120	3,483
Дөң ТКБК	1 979	2 377	1 504

2024 жыл ішінде төгінділер көлемі және олардың құрамындағы ластаушы заттар белгіленген лимиттерден аспады. Өткен жылмен салыстырғанда Дөң ТКБК төгіндінің нақты көлемінің төмендеуі №4,13,5,6,7,8,10,12 су шығарындыларын жоюмен байланысты. Бұл ретте ластаушы заттардың концентрациясы өткен жылдың деңгейінде қалды.

Қазхром ашық су нысандарына ағызуды жүзеге асырмайды және су нысандарына және олармен байланысты мекендеу ортасына әсер етпейді.
Дөң ТКБК және Қазмарганец КБ тазартылған суын ағызу жергілікті жердің рельефінде жүзеге асырылады.
Ақтөбе және Ақсу ферроқорытпа зауыттары қоршаған ортаға ағызуды жүзеге асырмайды.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ БАСҚАРУ (жалғасы)

Қалдықтарды басқару

Өндірістегі қалдықтарды басқаруды Компания қолданыстағы экологиялық менеджмент жүйелеріне және Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес жүзеге асырады.

Экологиялық кодекстің ережелеріне сәйкес Қазхром филиалдарында пайда болатын қалдықтар қауіпті және қауіпті емес болып бөлінеді. Осыған байланысты Компанияда қалдықтардың атаулары мен кодтары қайта қаралып, қауіпті қалдықтардың төлқұжаттары дайындалды.

Кез келген тау-кен және металлургия компаниясы сияқты, Қазхром өндірістік қызмет нәтижесінде металлургиялық пайдалы қазбаларды игеруден қалдықтар, мысалы, күл қалдықтары, қазандық қождары мен күл шаңы, өңделмеген қож, құрамында қауіпті заттар бар газ тазартудан қатты қалдықтар түзеді. Қара металдар, түсті металдар, ағаш және басқалар сияқты басқа да өндірістік қалдықтар пайда болады.

Қауіпті қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қайта өңдеуді және (немесе) кәдеге жаратуды тәуелсіз мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады. Бұл ретте мердігерлерде қажетті өндірістік алаңдардың, жабдықтардың, көліктің, білікті персоналдың болуы, сондай-ақ тиісті экологиялық рұқсаттардың болуы тексеріледі. Бұдан басқа, мердігерлердің қалдықтарды қайта өңдеу, кәдеге жарату, пайдалану немесе көму тәртібі белгіленеді.

Қалдықтардың жоспарланбаған түрлерінің туындауына не қалдықтардың шектеулі түрлерінің жоспарланбаған ұлғаюына әкеп соғатын апаттық жағдайлар табиғи және антропогендік факторлардан туындауы мүмкін. Бөлімшелерде осы өндірісте болуы мүмкін кез келген апаттарды жою бойынша әзірленген жоспарлар бар. Сондай-ақ Қазхромда жобалық шешімдерге сәйкес қолайсыз метеожағдайлар кезінде іс қимыл жоспары бар.

Негізгі мәселелер мен бастамалар

ERG Recycling

ERG Recycling компаниясы қалдықтарды қайта өңдеу, қайталама қолдану және коммерциялық пайдалану жөніндегі іс-шараларды іске асыра отырып, Топтың Қазақстандағы басқа кәсіпорындарына қолдау көрсетеді. Бұл компанияның қызметі қоршаған ортаны қорғау саласындағы кәсіпорындардың міндеттемелерін қысқартуға және олардың активтерінің құнын барынша арттыруға мүмкіндік береді, сондай-ақ айналмалы экономика тұжырымдамасына сәйкес келеді.

Қалдықтарды қайта өңдеу, қайталама қолдану және коммерциялық пайдалану жөніндегі іс-шаралар шеңберінде жұмыс Ақтөбе ферроқорытпа зауытында өткізіледі, онда жатқан қожды, сондай-ақ өндіріске қайта тартылатын хром концентратын, сондай-ақ құрылыс материалдарын өндіруде және жол құрылысында пайдаланылуы мүмкін инертті материалдарды ала отырып, ұсақ дисперсті қождарды қайта өңдеу жалғасуда. Жаңа ерітінді-бетон кешені де пайдалануға берілді. Ол жоғары таңбалы бетон және оның негізінде шикізат ретінде жатқан қожды өңдеу кезінде пайда болатын инертті материалдарды қолдана отырып өнім шығарады.

Дөң ТКБК феррохром мен хром кенін өндіруді ұлғайтуға ықпал еткен аршылған жыныстардың үйінділерінен кондиционерленбеген және «жоғалған» кендерді өндіру жалғасты. Сондай-ақ ERG Green жобасы аясында қож қалдықтарды қайта өңдеу бойынша жаңа кешеннің құрылысы аяқталды. Бұл нысанда құрамында хром тотығы 55% дейін шығара отырып, қож қалдықтарды байытуды едәуір арттыруға мүмкіндік беретін

инновациялық технология қолданылады. Болашақта кешеннің өнімділігі 500 мыңнан асады. жылына тонна хром концентраты және оның жұмысы кәсіпорынның шлам қалдықтарының қоршаған ортаға әсерін азайтуды қамтамасыз етеді. 2024 жыл ішінде қалдықтарды одан әрі мамандандырылған басқаруды жеңілдету мақсатында оларды бөлек жинау жөніндегі жобаны іске асыру жалғастырылды.

Нәтижелілік көрсеткіштері 2024 жылғы қалдықтардың жалпы салмағы туралы ақпарат, мың тонна

Көрсеткіш	Қауіпті	Қауіпті емес	Тау-кен өнеркәсібі мен карьерлердің қауіпті емес қалдықтары	Жиыны
Пайда болған қалдықтардың мөлшері	208,244	2 498,451	8 094,374	10 801,069
Жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және көму жөніндегі операцияларды орындайтын субъектілерге берілген қалдықтардың саны	13,092	45,925	0,00	59,017
Өнеркәсіп алаңында қалдықтардың меншік иесінің өзі қайта өңдеген, кәдеге жаратқан қалдықтардың саны	81,443	2 495,992	6 745,740	9 323,175
Орналас­тырылған (көмілген) қалдықтардың саны	132,429	199,070	1 348,620	1 680,119

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ БАСҚАРУ (жалғасы)

Энергия және климаттың өзгеруі

Компанияның менеджмент жүйесі ISO 50001 стандартының талаптарына сәйкес сертификатталған. Табиғи газбен жұмыс істейтін меншікті Электр станциясы Ақтөбе ферроқорытпа зауытының электр энергиясына қажеттілігінің шамамен 25% қамтамасыз етеді. Қалған энергия электр жүйесінен¹ сатып алынады. Қазхром климаттың өзгеруі мәселелеріне ерекше назар аударады және өндірістің энергия тиімділігін арттыруды және жаңартылатын көздерден электр энергиясын өндіру бойынша өз қуаттарын әзірлеуді қоса алғанда, парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған бастамаларды іске асырады (бұдан әрі толығырақ). 2024 жылы Қазақстан периметрі ESG Комитеті жаңартылатын энергия көздерінің үлесін арттыру және парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсаттарын қоса алғанда, ұзақ мерзімді ESG-мақсаттары мен іс-шаралар жоспарларын әзірлеуді жалғастырды.

2024 жылы Қазхромды қоса алғанда, Қазақстандағы Топ кәсіпорындары үшін декорбанизация стратегиясы бекітілді. Стратегияның негізінде келесі мақсаттар жатыр:

- 2035 жылға қарай біздің өнімдеріміздің негізгі түрлерінің (феррохром, алюминий және темір кені шекемтастары) көміртегі ізін 30% қысқарту;
- 2050 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу.

Стратегияны енгізу Қазақстанда және ERG өнімдерін өткізудің негізгі нарықтарында декарбонизация контекстінде күтілетін нормативтік-құқықтық база мен нарықтық конъюнктураның елеулі өзгерістеріне белсенді дайындық шеңберіндегі маңызды қадам болып табылады. Осы мақсатта жаңартылатын энергетика, табиғи газды пайдалану, өндірістерді жаңғырту және электрлендіру, энергия тиімділігін арттыру және электр энергиясын өндіру үшін ферроқорытпалар өндірісі кезінде түзілетін шығатын технологиялық газдарды кәдеге жарату саласындағы бастамалар іске асырылуда.

Негізгі мәселелер мен бастамалар

Энергия тиімділігін арттыру

2023 жылы Қазхром және Қазақстандағы ERG басқа кәсіпорындары үшін белгіленген энергия тиімділігінің нысаналы индикаторлары Қазақстан Республикасының Үкіметімен келісілді.

Қазхромның энергия тиімділігін едәуір арттыра алатын стратегиялық жобалардың мысалдарына мыналар жатады:

- Ақсу және Ақтөбе ферроқорытпа зауыттарында жылуды кәдеге жарату жөніндегі әлеуетті жобалар;
- Ақсу және Ақтөбе ферроқорытпа зауыттарында компрессорлық қондырғыларды неғұрлым тиімді жабдыққа ауыстыру мүмкіндігі.

2024 жылы ферроқорытпа газын пайдалану арқылы өндірісті ұйымдастыру жоспары да жалғасты. Бұл Ферроқорытпа өндірісінің жанама өнімі және бастапқы энергия шығынын азайтуға мүмкіндік береді. Осы бастама шеңберінде жобалаудың бірінші кезеңін өткізу аяқталды, УЭС белгіленген электр қуаты 80 МВт дейін түзетілді. 2025 жылдың басында баламалы көздерден энергиямен қамтамасыз ету мақсатында Ақтөбе ферроқорытпа зауытында ферроқорытпа газымен жаңа кәдеге жарату электр станциясын салуға EPC-келісімшартқа қол қойылды.

Жаңартылатын энергия көздері

Қазақстанда жаңартылатын көздерден электр энергиясын өндіру бойынша белгіленген ұлттық мақсаттарға қол жеткізуге жәрдемдесу жөніндегі жұмыс шеңберінде Қазхром жаңартылатын энергетика саласындағы жобаларды дамытуды жалғастыруда.

Жаңартылатын энергетика саласындағы жобалар портфелін дамыту бойынша ERG бастамаларын іске асыру жалғасуда.

Негізгі бағыттардың бірі Дөң ТҚБК ауданында орналасқан қуаты 150 МВт — Хромтау ЖЭС жел электр станциясын салу болып табылады. Өндірілетін «жасыл» электр энергиясының негізгі тұтынушысы «Қазхром» ТҰК» АҚ болады. Қазіргі уақытта нысанның құрылысы бойынша жұмыстар аяқталуда. Құрылыс 2024 жылы басталды, ал барлық нысан 2025 жылдың 3-тоқсанына пайдалануға берілді. Бұл ретте осы ауданда белгіленген қуаттылығы 155 МВт дейін қосымша электр станциясын салу арқылы жел генерациялайтын қуаттарды ұлғайту мүмкіндігі бар. 2024 жылы өндірілген ферроқорытпалардың тоннасына энергия сыйымдылығы 6,395 МВт. сағ құрады (2023 жыл: 7,296 МВт. сағ).

Нәтижелілік көрсеткіштері

Энергия тұтыну, МВт.сағ

Пайдалану түрі	Энергия көзі	2023	2024
Тікелей	Көмір	704 445	793 890
	Табиғи газ	3 481 114	2 985 002
	Дизель отыны	290 834	280 556
	Мазут	89 445	41 667
	Бензин	9 722	8 333
Жанама	Барлығы	4 575 559	4 109 448
	Электр энергиясы	7 251 950	7 740 840
	Жылу энергиясы	25 556	41 389
	Бу	18 333	36 389
Барлығы		7 295 839	7 818 617
Жиыны		11 871 398	11 928 065

2024 жылы Қазхром кәсіпорындарында энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар бағдарламасын іске асыру жалғастырылды. Бағдарлама шамамен 71 мың МВт.сағ немесе 2 ТДж үнемдеуге мүмкіндік берді.

2024 жылы Қазхромның жаңартылатын энергияны тұтынуы 682008 МВт.сағ немесе электр энергиясын тұтынудың 7,01% құрады. Жаңартылатын энергия бірыңғай сатып алушыдан сатып алынып, Қазақстанның жел және күн электр станцияларында өндірілді. Компания көміртегі ізін азайту және тұрақты өндірісті дамыту қағидаттарына міндеттенеді.

Атмосфераға парниктік газдар шығарындылары, тонна CO₂ (экв.)

Көрсеткіш	2023	2024
Тікелей шығарындылар (қамту 1) ²	3 795 169	3 983 897
Жанама шығарындылар (қамту 2) ³	4 937 188	5 348 307
Жанама шығарындылар (қамту 3) ⁴	721 364	811 287
Шығарындылар жиыны	9 453 721	10 143 491

2024 жылы компанияның 43 қызметкері «ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 50001:2018 бойынша ИСМ ішкі аудиторларын даярлау және қайта даярлау» энергетикалық менеджмент бойынша оқытудан өтті.

1 Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикалық жүйесі.
2 Қамту 1 - саласына ферроқорытпаларды өндіруге байланысты технологиялық шығарындылар, тікелей Қазхромда электр және жылу энергиясын өндіру нәтижесіндегі шығарындылар, сондай-ақ Қазхромдағы көлік қызметі нәтижесіндегі шығарындылар кіреді. Заң талаптары мен ұлттық әдістемелерге сәйкес парниктік газдар шығарындыларын түгендеу Қазақстандағы квотаға жататын кәсіпорындарда да жүргізіледі. Нәтижелер ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ету үшін тәуелсіз, аккредиттелген органмен сертификатталған.

3 Қамту 2 - 2-қолдану саласы Қазхромға тиесілі емес немесе бақыланбайтын үшінші тарап жеткізушілерінен сатып алынған электр және жылу энергиясын тұтыну нәтижесінде пайда болатын парниктік газдар шығарындыларын қамтиды. Сатып алынатын электр және жылу энергиясының есептеу коэффициенттері Қазақстан Республикасының отын-энергетикалық балансы негізінде есептеледі (Халықаралық энергетика агенттігі форматында, жарияланған күні: 01.08.2023 ж., Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистикалық бюросы). 2023 жылғы шығарындылар көрсеткіші нарықта сатып алынған электр энергиясының қайта қаралған көлемдерін көрсету үшін түзетілді.
4 Қамту 3 - ферроқорытпаларды өндіру кезінде Қазхромда тұтынылатын шикізат пен материалдарды өндіруге және тасымалдауға байланысты парниктік газдардың барлық жанама эмиссияларын ескереді.

ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ ТИІМДІ БАСҚАРУ (жалғасы)

Биологиялық алуантүрлілік

Биоалуантүрлілік - экологиялық әл-ауқаттың кепілі. Осыған байланысты биоалуантүрлілік мәселелерін басқарудың негізінде келесі қағидаттер жатыр:

- Экологиялық әсерлерді анықтау және бағалау;
- Алдын алу және алдын алу шараларын іске асыру;
- Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқару жүйесін үнемі жетілдіру.

Қазхромның өндірістік активтері Қарағанды, Ақтөбе және Павлодар облыстарында, негізгі жерүсті су нысандарынан (Ақтөбе ферроқорытпа зауытын қоспағанда) алыс орналасқан. Қазхром бөлімшелерінің жанында табиғи қорықтар, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар немесе мәдени мұра нысандары жоқ.

Қорғалуды талап ететін бірегей, сирек және аса құнды жануарлар қауымдастықтары Қарағанды облысының кен орындары ауданында тіркелген жоқ. Ақтөбе облысының аумағында, Қазхром бөлімшелерінен алыс, Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген сирек кездесетін, эндемикалық және реликті жануарлардың 20-ға жуық түрі мекендейді. Павлодар облысындағы іргелес аумақтың жануарлар әлемі ашық ландшафт жағдайында өмір сүруге бейімделді, нәтижесінде жануарлар мен құстардың белгілі бір қауымдастығы қалыптасты, сондықтан түрлер құрамына, фауна санына, тіршілік ету ортасына, көбею жағдайларына қосымша әсер ету анықталған жоқ.

Кен орнында жұмыс жүргізу кезінде барлық қызметкерлерге жануарлар дүниесінің сирек кездесетін түрлерін сақтау қажеттілігі туралы ескертіледі. Жануарларды аулауға және құстарды аулауға тыйым салынады.

2024 жылы (тоғызыншы жыл қатарынан) Қазхром балық қадағалау қызметкерлерімен бірлесіп Елек өзеніне балық аулау жобасын іске асыруды жалғастырды. Осы мақсаттарға Компания жыл сайын шамамен 5 млн теңге бағыттайды.

Қазхром нысандарының аумағындағы өндірістік жұмыстардың өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсерін рұқсат етілген деп санауға болады.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДЫҢ ДАМУЫ МЕН ӘЛ-АУҚАТЫ

Адам құқықтарын сақтау Компанияның және жергілікті қоғамдастықтардың қатысу аймақтарындағы тұрақты дамуының кепілі болып табылады.

Қазхромның басымдықтарының бірі - әлеуметтік-экономикалық дамуға және өзінің қатысатын өңірдегі жергілікті қоғамдастықтардың әл-ауқатына жәрдемдесу. Бұл, басқалармен қатар, жергілікті қауымдастықтармен үнемі өзара әрекеттесуді және халықаралық экологиялық стандарттарды сақтауды, өмір сүру жағдайларын жақсартуды және халықтың әл-ауқатын арттыруды, кәсіпкерлікті қолдауды және бизнес ортасын дамытуды қамтиды.

Жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимыл жасай отырып, Компания адам құқықтарын сақтайды, жергілікті қауымдастықтардың мәдени мұралары мен дәстүрлерін құрметтейді, тәуекелдерге, әсерлерге, олардың төмендеуіне және мониторингіне ерекше назар аударуды қоса алғанда, өз қызметінің ықтимал әсерін бағалау мақсатында олармен ынтымақтасады, сондай-ақ жобалық жоспарлау және әлеуметтік инвестициялар процесінде алынған пікірлерді ескереді.

Жергілікті қауымдастықтарға әсері

Жергілікті қауымдастықтарға әсерді басқару халықаралық стандарттарға сәйкес келетін экологиялық менеджмент жүйелері арқылы жүзеге асырылады. Олар, ең алдымен, жергілікті су объектілері мен атмосфераға зиянды шығарындыларды анықтауға, алдын алуға және/немесе азайтуға бағытталған.

Кез келген ірі жобаларды немесе операциялық өзгерістерді іске асыру басталғанға дейін Қазхром Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және қолданылатын халықаралық стандарттарға сәйкес қоршаған ортаға және қоғамдық тыңдауларға әсерді кешенді бағалауды жүргізеді. Компания іске асырған өндірісті жаңғырту және кеңейту жөніндегі барлық жобалар міндетті мемлекеттік экологиялық сараптамадан сәтті өтті.

2024 жылы келесі операциялық өзгерістерге байланысты қоғамдық тыңдаулар өткізілді:

- «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Ақсу ферроқорытпа зауыты үшін «Факел» д/о демалыс үйлерін салу» жобасын іске асыру кезінде қоршаған ортаға ықтимал әсерлер туралы есеп;
- «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК «Қазақ КСР 40 жыл – Молодежное» (Молодежная

шахтасы) кен орнының хром кендерін өндіру салдарын жою жөніндегі жұмыстардың жобасы. «Қоршаған ортаны қорғау бөлімі»; «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК «Дөң» кенішінің «Геофизикалық - XI» хром кен орны үшін эмиссиялар нормативтерінің жобасы;

- ҚОҚ бөлімімен «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК, «Дөң» кеніші, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданындағы «Геофизикалық IX» кен орнында хром кендерін өндіру салдарын жою жобасы.
- ҚОҚ бөлімімен «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК, «Дөң» кеніші, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданындағы «Геофизикалық XI» кен орнында хром кендерін өндіру салдарын жою жобасы.
- ҚОҚ бөлімімен «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК, «Дөң» кеніші, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданындағы «Июньское» кен орнында хром кендерін өндіру салдарын жою жобасы.
- «Ақтөбе облысындағы Геофизикалық 7, Геофизикалық 11, Геологиялық 2, Июньское учаскелеріндегі геологиялық барлау жұмыстарының нәтижесінде бұзылған жерлерді рекультивациялау жобасы» құрамындағы экологиялық құжаттама (РШН, ӨЭБ, ҚББ, ТҚІ, ҚОҚБ).
- Ақтөбе облысының Хромтау ауданындағы «Геологиялық -1» кен орнының бұзылған жерлерін рекультивациялау жобасы», «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімімен «Қазхром» ТҰК» АҚ

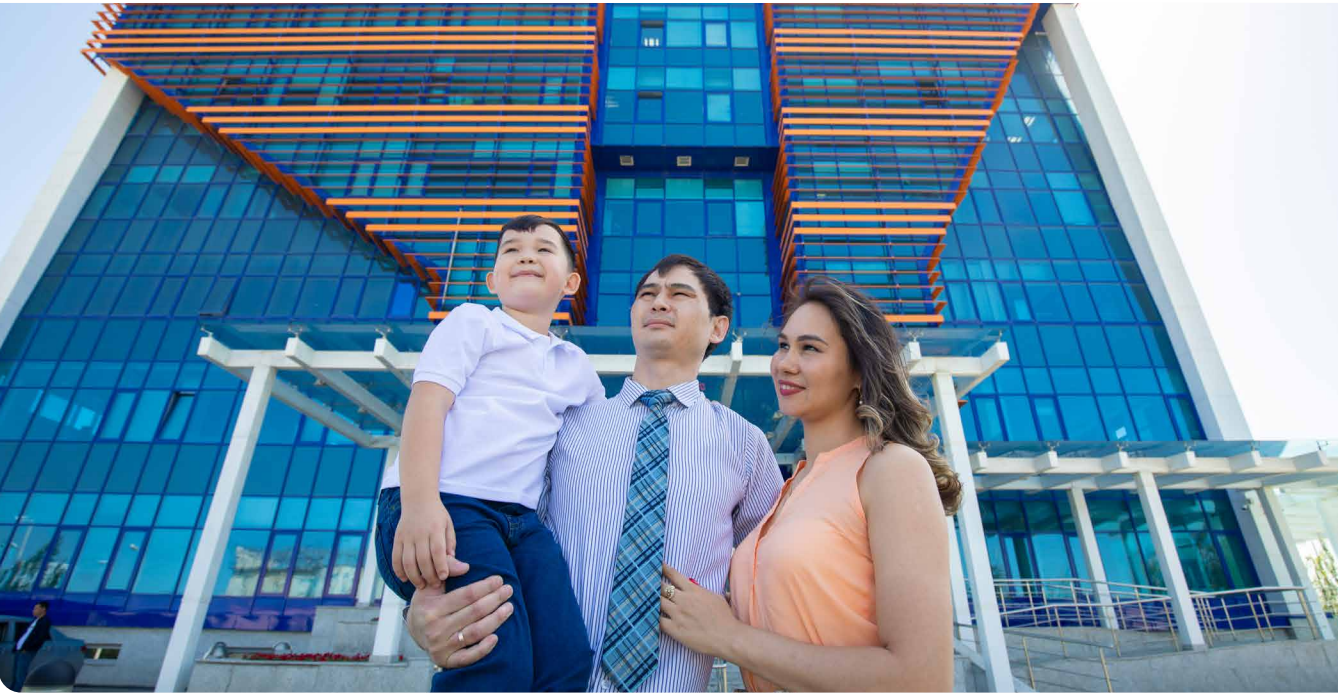
филиалы – Дөң ТКБК, «Дөң» кеніші.

- «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК эмиссиялар нормативтерінің жобасы, Қалдықтарды басқару бағдарламасы, ӨЭБ бағдарламасы, Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс – шаралар жоспары және «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Дөң ТКБК үшін кешенді экологиялық рұқсат алу шеңберінде басқа да жобалық материалдар.
- «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы – Ақтөбе ферроқорытпа зауыты үшін 2025-2034 жылдарға арналған эмиссиялар нормативтерінің жобасы.

Сонымен қатар, Дөң ТКБК өндірістік бөлімшелердің аумағына іргелес аудандарда тұрғын үй құрылысын жүргізбейді. Ақсу зауыты қалалық елді мекеннен тыс жерде орналасқан. Зауыттың жанында тұрғын үйлер жоқ. Ақтөбе зауытының ауданында да құрылыс жұмыстары жүргізілмейді.

Біз барлық кәсіпорындарымызда шағымдарды қараудың тиісті тетіктері мен рәсімдерінің болуын қамтамасыз етеміз. Қазақстанда бұл әсерді кешенді бағалауды, сондай-ақ ірі жобаларды іске асыру кезінде немесе елеулі операциялық өзгерістер болған жағдайда қоғамдық тыңдауларды өткізуді қамтиды. 2024 жылы Қазақстанда 20 қоғамдық тыңдау өткізілді (2023 жыл: 23).

Қазхром жергілікті қоғамдастық өкілдері арасында үнемі ауқымды сауалнамалар жүргізеді, бұл компанияға стейкхолдерлердің басымдықтарын және өзінің өңірлік даму бағдарламасының нысаналы бағыттарын айқындауға көмектеседі. Тыңдаулар барысында, сондай-ақ жыл сайынғы ауқымды сауалнамаларды қоса алғанда, басқа да қолжетімді байланыс арналары арқылы айтарлықтай шағымдар болған жоқ. Жыл сайын «Жасыл Қазхром» корпоративтік қозғалысы аясында қызметкерлер ағаш отырғызады. 2024 жылы 2019 жылы басталған қаңғыбас жануарлар санын адамгершілікпен қысқарту жөніндегі жобаны іске асыру жалғастырылды.

ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДЫҢ ДАМУЫ МЕН ӘЛ-АУҚАТЫ (жалғасы)

Әлеуметтік инвестициялар

2024 жылы өңірдегі ұзақ мерзімді әлеуметтік-экономикалық дамуды қолдауға арналған өңірлік даму бағдарламасын іске асыру жалғастырылды. Бағдарлама ұлттық және өңірлік деңгейлердегі мемлекеттік органдармен әріптестікте, оның ішінде өзара ынтымақтастық туралы өңірлік меморандумдар арқылы іске асырылады.

Бағдарлама жыл сайын жүргізілетін әлеуметтанулық зерттеулер шеңберінде анықталған қатысу аймағындағы даму қажеттіліктерін талдау нәтижелеріне негізделген.

Басым бағыттар мыналарды қамтиды:

- Өмір сүру деңгейін арттыру (тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды, қоғамдық көлікті және аула аумақтарын абаттандыруды қоса алғанда);
- «ERG мектеп», «ERG колледждер үшін» білім беру жобаларын іске асыру, оқу орындарын қолдау (мысалы, Ақсу қара металлургия колледжі, Хромтау тау-кен техникалық колледжі, Ақтөбе көлік, коммуникация және жаңа технологиялар колледжі, «Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті» КеАҚ және басқалар);
- Спорт пен салауатты өмір салтын қолдау.

Әлеуметтік инвестициялар, млн теңге

Инвестиция түрі	2022	2023	2024
Тікелей инвестициялар	21 238	3 889	9 467
Өзара ынтымақтастық туралы меморандумдар	3 689	4 975	6 203

2024 жылы Қазхром Хромтау қаласында 400 орындық мәдени орталық ғимаратын салуға қаражат бөлді.

Сонымен қатар, Қазхром Хромтау қаласында Tugan Qala («Туған қала») бағдарламасын жүзеге асыруды жалғастырды. Осы бағдарлама шеңберінде жергілікті тұрғындар өздерінің әлеуметтік жобалар идеяларын tugan-qala.kz. онлайн порталда ұсыну арқылы әкімдіктермен меморандумдар шеңберінде Компания бөлетін қаражатты бөлуге тартылады. Бұл жобалар қоғамдық саябақтарды, балалар мен спорт алаңдарын жайластыруды, көшелерді жарықтандыруды және көгалдандыруды қоса алғанда, қалалық ортаны жақсартуға бағытталған.

Жоба аясында тұрғындар әлеуметтік инфрақұрылымды жақсарту жөніндегі идеяларды ұсынып қана қоймай, ең қызықты жобаларға дауыс береді, сондай-ақ олардың іске асырылуына авторлық қадағалауды жүзеге асырады. Ұсынылған идеяларды бастапқы бағалауды сараптамалық кеңес жүргізеді, оның құрамына стейкхолдерлердің кең ауқымының өкілдері кіреді. Жеңімпаз жобаларды қорытынды іріктеу жергілікті тұрғындар арасында онлайн-дауыс беру нәтижелері бойынша жүргізіледі. 2024 жылы Хромтау қаласында Tugan Qala жобасын іске асыруға аулалар мен көшелердің спорт алаңдарын, балалар ойын алаңдарын сатып алу және орнату, муралдарды құру, спорттық іс-шараларды өткізу және т.б. бойынша 14 жоба іріктелді.

ЭТИКА ЖӘНЕ КОМПЛАЕНС

ERG бизнесті жүргізу кезінде ұстанатын негізгі қағидат - өз қызметінің барлық түрлерінің барлық қолданылатын заңдар мен нормаларға, сондай-ақ іскерлік тәртіп жоғары этикалық стандарттарына сәйкестігін қамтамасыз ету. Бұл стандарттар, соның ішінде парақорлыққа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, ақшалай қаражатты жылыстатуға және лаңкестікті қаржыландыруға, өнеркәсіптік қауіпсіздікті, еңбекті және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету, қолданылатын санкциялар мен бәсекелестік туралы заңдарды сақтау, контрагенттермен өзара іс-қимылдың ашықтығы, дербес деректер мен құпия ақпаратты қорғау, сондай-ақ адалдық, жұмысқа орналастырудың әділ практикасы және адам құқықтарын құрметтеу мәселелері, соның ішінде мәжбүрлі еңбекті және балалар еңбегі, кемсітушілік пен харассменттің және т.б. кез келген түріне жол бермеу, ERG Корпоративтік тәртіп кодексінде бекітілген және біз істеп жатқан істердің негізі болып табылады.

ERG Корпоративтік тәртіп кодексін қолдау және комплаенс-тәуекелдерді тиімді басқару үшін тиісті комплаенс саясаттар мен рәсімдер қолданылады, олар да Қазхромда¹ бекітілген және тәуекелге бағдарланған комплаенс менеджмент жүйесі арқылы іске асырылады. Комплаенс менеджмент жүйесінің негізгі элементтеріне комплаенс саласындағы тәуекелдерді анықтау және басқару, контрагенттерді кешенді тексеру (KKT), оқыту, мониторинг және есеп беру жатады. Комплаенс функциясы комплаенс саласындағы ERG саясаттары мен рәсімдерінің ішкі қолданылуын бақылауды, жыл сайынғы комплаенс-бағдарламаның орындалуын қамтамасыз етеді, сондай-ақ заңнама талаптарынан асатын кепілдіктер береді.

Үшінші тараптардың Тәуекелдерін басқару процесі қолданылатын ERG (o.i. Қазхромда) KKT процесіне сүйенеді және үшінші тараптармен Іскерлік қатынастар басталғаннан бастап олардың аяқталуына дейін барлық кезеңдерде шарттарды сүйемелдеуге неғұрлым жалпы және кешенді тәсілді енгізуді қамтамасыз етеді. Комплаенс-мамандар комплаенс саласындағы сенімді сыртқы ақпарат көздері мен дерекқорларды пайдалана отырып KKT жүргізеді. Бұл тәуекелдерді, соның ішінде санкцияларды бұзумен, заңсыз жолмен алынған ақшаны заңдастырумен, CAHRA аймақтармен байланысты тәуекелдерді және жеткізу тізбегіндегі адам құқықтарын бұзу, сондай-ақ парақорлық пен сыбайлас жемқорлықты анықтауды қамтамасыз етеді. Бұл процесс әрбір транзакция мен контрагентке тәуекел санаттарын тағайындауға, сондай-ақ тиісті тәуекелдерді азайту үшін қажетті шараларды анықтауға мүмкіндік береді.

2024 жыл халықаралық санкциялар бағдарламаларының дамуымен, сондай-ақ дербес деректерді қорғау саласындағы ұлттық заңнаманың күшеюімен атап өтілді. Осы сын-қатерлерге жауап ретінде біз этика мәселелеріне тәуекелге бағдарланған көзқарасымызды және заңнамада қатаң белгіленген міндеттемелерді орындаумен шектелмейтін сәйкестікті дамытуды және жетілдіруді жалғастырамыз, біздің саясатымыздың заңнаманың тез өзгеретін талаптарына, сондай-ақ орнықты даму саласындағы, оның ішінде адам құқықтары мәселелері жөніндегі стандарттар мен қағидаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты жалғастырамыз.

Топтың этикалық стандарттарын оның бизнес-серіктестерімен, басқару органдарының мүшелерімен және қызметкерлерімен терең түсінуді қамтамасыз ету үшін ERG комплаенс саласында тәуекелге бағдарланған оқыту мен ақпараттандырудың кешенді бағдарламасын іске асырады. Бұл бағдарлама комплаенс саласындағы мәселелер бойынша басшылықтың өтініштерін, онлайн оқыту модульдерін, қызметкерлерге арналған күндізгі оқытуды және коммуникацияның басқа да форматтарын қамтиды. Бұған дейін 2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша жұмыс істейтін Қазхром қызметкерлерінің 77% ERG Корпоративтік тәртіп кодексіне, сондай-ақ Компанияның негізгі құндылықтары мен іскерлік тәртіп стандарттарына арналған онлайн курс бойынша оқытудан өткен (оқыту 2025 жылы жалғастырылған).

2024 ЖЫЛЫ, ӨТКЕН ЖЫЛДАРДАҒЫ ОҚЫТУҒА ҚОСЫМША:

574 Қазхромның қызметкері «Бизнесті жүргізу кезінде адам құқықтарын құрметтеу» онлайн курсы шеңберінде жұмысқа орналастыру және адам құқықтарын қорғаудың әділ тәжірибесінің негізгі аспектілерін зерделеді, осылайша 2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша жұмыс істейтін осы модуль бойынша оқытылған қызметкерлер саны 89% құрады

2 623 Қазхромның қызметкері мүдделер қақтығысы Тәуекелдерін басқару мәселелерінде хабардарлықты арттыру үшін «Мүдделер қақтығысы» курсы бойынша міндетті онлайн-оқытудан өтті, осылайша 2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша жұмыс істейтін осы модуль бойынша оқытылған қызметкерлердің саны 80% құрады

Қызметкерлерге ашық қарым-қатынас мәдениетінің қағидаттарын, іскерлік сыйлықтар беру және алу кезіндегі ықтимал комплаенс-тәуекелдерді, дербес деректерді қорғау қағидаларын, қолданылатын санкцияларды сақтау мәселелерін, контрагенттерді кешенді тексеру, мүдделер қақтығысын ашу және реттеу ережелері мен қағидаттарын және т.б. Қамтитын бірқатар түсіндірме комплаенс коммуникациялар жіберілді.

1 336 Қазхромның қызметкері «Дербес деректерді қорғау» онлайн курсынан өтіп, дербес деректерді қорғау жөніндегі талаптарды сақтамау тәуекелдерін басқару саласындағы білім деңгейін арттырды, осылайша 2024 жылдың соңындағы жағдай бойынша жұмыс істейтін осы модуль бойынша оқытылған қызметкерлер саны 81% құрады

137 Қазхромның қызметкері үшін мақсатты аудитория үшін санкцияларды сақтау және контрагенттерді кешенді тексеру мәселелерін қоса алғанда, үшінші тараптармен жұмыс істеу тәуекелдеріне арналған 5 мамандандырылған сессия өткізілді

1 Бекітілген кодекстердің, саясаттардың, бағдарламалар мен рәсімдердің тізбесі:

- Корпоративтік тәртіп кодексі.
- Жеткізушілерінің тәртіп кодексі.
- Байланысты тараптармен шарттарға қатысты саясат.
- Жеке деректерді қорғау саясаты.
- Мүдделер қақтығысын болдырмау туралы саясат.
- Монополияға қарсы заңнамаға және бәсекелестікті қорғау туралы заңнамаға сәйкестікті қамтамасыз ету саясаты.
- Агенттердің корпоративтік нормалар мен ережелерді сақтауын қамтамасыз ету жөніндегі саясат.
- Халықаралық экономикалық санкциялар талаптарының сақталуын қамтамасыз ету саясаты.
- Сыйлықтар мен мәдени-ойын-сауық шаралары бойынша саясат.
- КӘЖ және демеушілік қолдау саласындағы жобалар бойынша саясат.
- Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты.
- Алаяқтыққа қарсы саясат.
- Қылмыстық жолмен алынған кірістерді жылыстатуға қарсы саясат.
- Адам құқықтарын сақтау саясаты.
- Іскерлік этика қағидаттарын сақтау және бұзушылықтар туралы корпоративтік ақпараттандыру саясаты.
- ERG Тобының контрагенттерді кешенді тексеру процесіне қойылатын тұжырымдамалық талаптары.
- ERG деректерді қорғау бағдарламасы: негізгі бөліктер.
- ERG санкцияларды сақтау бағдарламасы: негізгі принциптер.
- ERG қақтығыс аймақтары мен жоғары тәуекел аймақтарын анықтау және бағалау процедурасы (CAHRA).

2 Жанжал аймақтары және жоғары тәуекел аймақтары (жанжал аймақтарынан және ЭЫДҰ жоғары тәуекел аймақтарынан пайдалы қазбаларды жеткізу тізбегін жауапты басқару үшін тиісті тексеру нұсқаулары контекстінде).

ЭТИКА ЖӘНЕ КОМПЛАЕНС (жалғасы)

ERG ашық қарым-қатынас мәдениетін ілгерілету бойынша жұмысты жалғастыруда, ол Топтың барлық кәсіпорындарының барлық қызметкерлеріне (соның ішінде Қазхром) және іскер серіктестерге ERG Корпоративтік тәртіп кодексінің, ERG Жеткізушілерінің тәртіп кодексінің немесе комплаенс саласындағы ERG басқа да саясатының қағидаттарын бұзумен байланысты мәселелер немесе күдік туралы еркін сөйлеуге және хабарлауға мүмкіндік береді, оның ішінде ERG сенім телефонының арналары (<https://erg.integrityline.org>). ERG сенім телефонын тәуелсіз оператор басқарады және өтініштерді жасырын түрде жіберуге мүмкіндік береді. ERG сенім телефонының контактілері ERG веб-сайтын қоса алғанда, көпшілікке қол жетімді (<https://www.erg.kz/ru/ethical-principles>). ERG Корпоративтік тәртіп кодексі бұзушылықтар туралы адал есеп беретін адамдарды қудалауға тыйым салады.

Компанияда ақпараттық қауіпсіздікті басқару процесі құрылған. 2024 жыл ішінде пайдалануға беру кезінде ақпараттық және өндірістік жүйелерге 98 тексеру жүргізілді. Сондай-ақ, Компанияның қорғалу жағдайын бағалау мақсатында 4 тоқсандық-процестік тексеру жүргізілді.

2024 жылы IT қауіпсіздігі және қауіп-қатер туралы хабардар болу бойынша онлайн курстар 88% өтті (4, 141 ДК пайдаланушы қызметкерлерінің 3,736).

Онлайн курстарға мыналар кіреді:

- Жаңа қызметкерлерге арналған ақпараттық қауіпсіздік тренингтері;
- Ақпараттық қауіпсіздік бойынша жыл сайынғы міндетті тренингтер;
- Арнайы бөлімдерге арналған арнайы хабардарлық курстары.

Ақпараттық-түсіндіру жұмыстары аясында келесі іс-шаралар жүргізілді:

- Ақпараттық қауіпсіздік ақпараттық бюллетеньдері бес реттен астам жіберілді;
- Ақпараттық тексеру фишинг қызметін пайдалана отырып жүргізілді – жылына төрт рет;
- Ақпараттық қауіпсіздік материалдары (плакаттар, жадынамалар, мақалалар) корпоративтік веб-сайтта – он еседен астам жарияланды.

Қазхромның монополияға қарсы реттеу және бәсекелестікті қорғау саласындағы заңнаманы сақтауы монополияға қарсы заңнамаға және бәсекелестікті қорғау туралы заңнамаға сәйкестікті қамтамасыз етудің қабылданған саясатымен қамтамасыз етіледі. Бұл Саясат, оның ішінде бәсекелестікке қарсы практиканы бақылау жүйелерінің тиімділігіне мониторинг жүргізу мәселелерін реттейді. Қазхромды қоса алғанда, өңірлік деңгейде бәсекелестікке қарсы келісімдер мен сөз байласудың алдын алу, әлеуетті монополистердің Қазақстан Республикасының монополияға қарсы заңнамасын бұзуының алдын алу жөніндегі рәсімдер де бар. 2024 жылы бәсекелестікке кедергі келтірумен және монополияға қарсы заңнаманы бұзумен байланысты мемлекеттік органдар тарапынан тексерулер жүргізілген жоқ.

Жабдықтаушы қатынастары

ERG жоғары этикалық іскерлік стандарттарды ұстанады және өзінің іскери серіктестерінен де соны күтеді. Осы мақсатта ERG (соның ішінде Қазхром) ERG Жеткізушінің мінез-құлық кодексін қабылдады, бұл біздің жеткізушілерден этикалық қағидаттарға сәйкес жеткізу тізбегін жауапты басқаруды қамтамасыз етуге деген үмітімізді көрсетеді, оның ішінде келесі салаларда:

- Қолданыстағы заңдарды, ішкі ережелерді және ережелерді сақтау;
- Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа, монополияға қарсы және бәсекелестік заңнамасын, экспорттық бақылау ережелерін және қолданылатын санкцияларды бұзуға адалдық және мүлдем төзбеушілік;
- Ұмыспен қамтудың әділ тәжірибесі және мәжбүрлі, міндетті және балалар еңбегін, сондай-ақ жұмысқа орналасу кезінде кемсітушілік пен қудалаудың кез келген нысандарын болдырмау;
- Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау;
- Бизнесіне адам құқықтарын сақтау;
- Кенді және минералды өнімдерді өндіру мен жеткізудің жауапты тізбегі;
- Жеке деректердің құпиялылығы және қорғалуы.

Бизнес серіктестеріміздің Компанияның этикалық принциптері туралы хабардар болуын арттыру үшін ERG жеткізушілерінің мінез-құлық кодексі бойынша онлайн оқыту 2024 жылы жалғасты. Осылайша, 2024 жылы 48 ERG контрагенттері осы тренингті аяқтады, ал 2024 жылдың соңына қарай ERG контрагенттерінің 31%-ы осы тренингті аяқтады. Сонымен қатар, ERG жеткізушілерінің марапаттауында негізгі жеткізушілер үшін «Этикалық бизнес: принциптер мен артықшылықтар» тақырыбында сәйкестік сессиясы өткізілді, оның барысында ERG этикалық принциптері, ESG стратегиялық бағыттары және тұрақты сатып алу тәжірибесі талқыланды. ERG Жеткізушінің мінез-құлық кодексінің ережелері жеткізушілермен жасалған келісім-шарттарға енгізілген және Топ жұмыс істейтін барлық аймақтарда келісім-шарттар жасамас бұрын жеткізушілерді мұқият тексеру кезінде ескеріледі. Бұл талаптар ERG ынтымақтасатын барлық жеткізушілерге қолданылады. Бұдан басқа, жеткізушілер қосалқы мердігерлерінің ұқсас талаптарды орындауын қамтамасыз етуге міндетті.

Сонымен қатар, өндіріс орындарында қызмет көрсететін компаниялармен жасалған келісім-шарттар қажетті сертификаттардың болуынан бастап қалдықтарды шығару мен кәдеге жаратуға дейінгі бірқатар салаларда заң талаптарынан асатын өнеркәсіптік қауіпсіздік және экология саласындағы шарттарды (ескертулерді) қамтиды. Мұндай мердігерлер қауіпсіздік талаптарын сақтауды алдын ала бағалаудан өтеді, бұзушылықтар белгіленген айыппұлдар салынады. Тәуекелділігі жоғары жұмыстарды орындайтын мердігерлермен жасалған келісім-шарттар қосымша қадағалау және бақылау шараларын қамтиды. Бұдан басқа, өндірістік алаңдарда қызмет көрсететін компаниялармен жасалған шарттар өндірістік қауіпсіздік және экология саласындағы заңнаманың талаптарынан асатын, компанияларда қажетті сертификаттардың болуынан бастап қалдықтарды әкетуге және кәдеге жаратуға дейінгі бірқатар аспектілер бойынша талаптарды (ескертпелерді) көздейді. Мұндай мердігерлер қауіпсіздік талаптарының сақталуын алдын ала бағалаудан өтеді, оларды бұзғаны үшін белгіленген мөлшерде айыппұл салынады. Тәуекел деңгейі жоғары жұмыстарды орындайтын мердігерлермен жасалған шарттар қосымша қадағалау және бақылау шараларын көздейді.

Шарттарда үшінші тұлғалармен шарттық қатынастар шеңберінде комплаенс-тәуекелдерді митигациялау мақсатында талаптардың комплаенс жиынтығын көрсететін комплаенс ережелер бар. Қазхром жергілікті жеткізушілермен ынтымақтастықты дамытуды жалғастыруда. Жергілікті жеткізушілерден сатып алу үлесі 2023 жылғы 56%-дан 2024 жылы 59,5%-ға дейін өсті. Бұл ретте жергілікті жеткізушілерден тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алудың жалпы үлесі (топ ішіндегі сатып алуды қоса алғанда) 71%-дан 73%-ға дейін өсті. 2021 жылдан бастап «ERG Supplier Award» жыл сайынғы конкурсын өткізу шеңберінде ERG кәсіпорындары үшін тауарлар, жұмыстар мен қызметтерді жеткізушілер арасында Sustainability Award» санатында жеткізушілерді бағалау жүргізіледі. Бұл санатта жеткізушінің адам құқықтары, қоршаған ортаны қорғау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерін қоса алғанда, орнықты даму аспектілері саласындағы үздік тәжірибелерге сәйкестігі бағаланады. 2024 жылы орнықты даму қағидаттарына бейілділігін мойындай отырып, «Sustainability Award» санатындағы марапаттың иегері – «Эпирок Центральная Азия» ЖШС болды <https://www.erg.kz/ru/news/show/3477>.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Акционерлік капитал және акционерлер
Еншілес және тәуелді компаниялар
Басқару органдарының құрылымы
Негізгі басшылар командасы
Деректердің дұрыстығы туралы мәлімдеме

АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ ЖӘНЕ АКЦИОНЕРЛЕР

Қазхромның Корпоративтік басқаруы әділдік, адалдық, жауапкершілік, ашықтық, кәсібилік және құзыреттілік негізінде құрылады. Корпоративтік басқарудың тиімді құрылымы компания қызметіне мүдделі барлық тұлғалардың құқықтары мен мүдделерін құрметтеуді көздейді және оның табысты қызметіне, оның ішінде нарықтық құнның өсуіне және қаржылық тұрақтылық пен табыстылықты қолдауға ықпал етеді. Қазхромды корпоративтік басқару қағидаттары компанияны басқаруға байланысты туындайтын қатынастарда сенім қалыптастыруға бағытталған және 2017 жылғы 13 наурызда акционерлердің жалпы жиналысы бекіткен корпоративтік басқару кодексінде қамтылған барлық ережелер мен ұсынымдардың негізі болып табылады.

Корпоративтік басқарудың негізгі қағидаттері:

1. Акционерлердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты
Қазхром «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген акционерлердің негізгі құқықтарының іске асырылуын және акционерлердің корпоративтік басқарудың негізгі шешімдерін қабылдауға тиімді қатысуын қамтамасыз етеді.

2. Компанияны Директорлар кеңесі мен атқарушы органды тиімді басқару қағидаты
Директорлар кеңесінің қызметі акционерлердің мүдделерін барынша сақтау, Компания қызметіне жалпы басшылық ету қағидаты негізінде құрылады және оның нарықтық құнын арттыруға бағытталған. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімді жұмысын қамтамасыз етеді, корпоративтік жанжалдарды бақылайды және реттейді. Басқарма қызметі акционерлердің мүдделерін барынша сақтау қағидаты негізінде құрылады және акционерлердің жалпы жиналысына және Қазхром Директорлар кеңесіне толық есеп береді.

3. Компания қызметі туралы ақпаратты ашудың ашықтығы мен объективтілігі қағидаты
Қазхром акционерлер мен инвесторлардың мүліктік және өзге де құқықтарына елеулі әсер етуі мүмкін өз қызметінің негізгі нәтижелері, жоспарлары мен перспективалары туралы ақпаратты уақтылы ашады, сондай-ақ Қазхром Жарғысында көрсетілген мерзімдерде акционерлердің сұрауларына уақтылы және толық көлемде жауап береді.

4. Заңдылық және әдеп қағидаттары
Қазхром Қазақстан Республикасының заңнамасына, іскерлік этиканың жалпы қабылданған қағидаттарына (әдет-ғұрыптарына) және Компанияның ішкі құжаттарына қатаң сәйкес әрекет етеді. Компанияның ішкі құжаттары заңнама талаптары мен корпоративтік және іскерлік этика нормалары негізінде әзірленеді.

5. Дивидендтік саясат тиімділігінің қағидаттары
Қазхромның дивидендтік Саясаты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және 01.06.2023ж. және 16.09.2024ж. өзгертулерімен 2021 жылы Қазхром акционерлерінің жалпы жиналысы бекіткен Дивидендтік саясат туралы ережеге қатаң сәйкес жүзеге асырылады.

6. Тиімді кадр саясатының қағидаттары
Қазхромның корпоративтік басқаруы ұжымдық шартта, оның ішінде Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасында көзделген оның қызметкерлерінің құқықтарын қорғау негізінде құрылады және әлеуметтік мәселелерді шешуде және еңбек жағдайларын регламенттеуде Қазхром мен оның қызметкерлері арасындағы әріптестік қатынастарды дамытуға бағытталған.

7. Қоршаған ортаны қорғау қағидаты
Қазхром өз қызметі барысында қоршаған ортаға ұқыпты және ұтымды қарауды қамтамасыз етеді.

8. Корпоративтік жанжалдарды реттеу саясатының қағидаты
Корпоративтік жанжалдар туындаған жағдайда қатысушылар акционердің құқықтарын да, Қазхромның іскерлік беделін де тиімді қорғауды қамтамасыз ету мақсатында келіссөздер жолымен оларды шешу жолдарын іздестіреді.

Корпоративтік жанжалдарды келіссөздер жолымен шешу мүмкін болмаған кезде олар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қатаң түрде шешілуі тиіс.

Қазхром өз қызметін жер қойнауын пайдалану құқығын қоса алғанда, оның барлық юрисдикцияларында, сондай-ақ табиғи монополиялар саласында әртүрлі нормативтік-құқықтық талаптарға сәйкес жүзеге асырады.

АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ ЖӘНЕ АКЦИОНЕРЛЕР

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания акцияларының бес және одан да көп пайызына иелік ететін акционерлердің құрамы

Акционердің атауы	Меншікті акциялардың жалпы саны	Акция түрі	Тиесілі акциялар санының орналастырылған акциялардың жалпы санына қатынасы, %
KCR METALS - FZCO	99 940 708	Жай	90,978
	9 189 460	Артықшылықты	8,365

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалы қағаздар шығарылымы туралы мәліметтер

Бағалы қағаздар	Барлығы, дана	Жай акциялар, дана	Артықшылықты акциялар, дана
Жарияланған акциялар	158 069 700	142 949 700	15 120 000
Орналастырылған акциялар	109 850 711	99 953 939	9 896 772
Компания сатып алған акциялар	3 921	493	3 428

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

ЕНШІЛЕС ЖӘНЕ ТӘУЕЛДІ КОМПАНИЯЛАР

Атауы, мекенжайы	Негізгі қызмет түрі	Басшы	Қатысу үлесі
«Акжар-хром» ЖШС Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Хромтау қ., Шиловский көшесі, № 11В «Өрлеу» қызмет көрсету кешені	Техногендік минералдық түзілімдерді (шламды қалдықтарды) қайта өңдеу	Гайдукова Елена Александровна	100%
«Донская нефтебаза» АҚ 031100, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Хромтау қаласы, Украина көшесі, 12	Тауарларды, оның ішінде мұнай өнімдерін, халық тұтынатын тауарларды өндіру және өткізу	Богданцева Алена Викторовна	95.53%
«BTS» ЖШС 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Сарайшық көшесі, 11, кеңсе 5	Бизнеске арналған IT шешімдерді әзірлеу және енгізу	Скаков Мағауия Кызайбаевич	37.99%
«ERG Көмек» корпоративтік қоры 010000, Астана қ., Есіл ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 30-үй	Коммерциялық емес қайырымдылық	Исмаилов Маді Амангельдович	-
Eurasian Digital Ventures I Limited Partnership 010000, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 55/17, кеңсе 145	Венчурлық инвестициялау	Дастан Аспан	59,79% «Қазхром» ТҰК» АҚ шектеулі серіктес болып табылады
«Несие серіктестігі «ENRC Credit» (ЕЭНЭрСи Кредит) ЖШС Z05T0A7, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, ғимарат 43	Кассалық операциялар, қарыз операциялары (ақылылық, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарында ақшалай нысанда кредиттер беру), кредиттік серіктестікке қатысушылардың банктік шоттарын ашу және жүргізу және т. б.	Исимбаева Алма Турашевна	49.9%
«ХромтауТрансЭнерго» ЖШС Қазақстан, Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы, Хромтау қаласы, Перезедная көшесі, 15 ғимарат, пошта индексі 031100	Жылу энергиясын беру, тарату және (немесе) жабдықтау Сумен жабдықтау және (немесе) су бұру қызметтері	Бикиев Мирхан Тюлюкбаевич	100%

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Жоғары орган

Акционерлердің жалпы жиналысы

Басқару органы

Директорлар кеңесі

Атқарушы орган

Бас директор

Акционерлердің жалпы жиналысы

Акционерлердің жалпы жиналысы Компанияның жоғары органы болып табылады және оның өмірі мен дамуының барлық негізгі мәселелерін шешеді, сондай-ақ акционерлердің құқықтарын қамтамасыз ету процесінде шешуші рөл атқарады.

Акционерлердің жалпы жиналысын ұйымдастыру және өткізу тәртібі Компанияның Жарғысында айқындалады және мынадай талаптарға сәйкес келеді:

- Барлық акционерлерге әділ және тең қарым-қатынас;
- Барлық акционерлер үшін жалпы жиналысқа қатысудың қолжетімділігі;
- Максималды ұйымдастырушылық және есептік ақпарат беру;
- Акционерлердің жалпы жиналысын өткізудің қарапайымдылығы мен ашықтығы.

Миноритарлық акционерлердің құқықтары, сондай-ақ миноритарлық акционерлермен өзара іс-қимыл жүйесі «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Компанияның Жарғысына және ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады. Миноритарлық акционерлер Қазақстан Республикасының заңдарында және Компания Жарғысында айқындалған тәртіппен компанияны басқаруға қатысады. 2024 жылы акционерлердің сегіз жалпы жиналысы өтті.

Директорлар кеңесі

Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау рәсімін акционерлердің жалпы жиналысы жүзеге асырады және барлық акционерлер үшін ашық әрі түсінікті болуға тиіс. Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау процесі барлық акционерлердің, оның ішінде Компанияның жарғылық капиталында Азшылық үлесі бар акционерлердің пікірі мен мүдделерін ескере отырып іске асырылады. Кандидаттар мен Директорлар кеңесінің мүшелері іскерлік ортада оң жетістіктер мен беделге ие болуы керек. Компанияның Директорлар кеңесі мүшелерінің кемінде 30% тәуелсіз директорлар болуға тиіс. Директорлар кеңесінің мүшелері өздерінің кәсіби қызметтерін адал және ақылға қонымды түрде орындайды, мүдделер қақтығысын болдырмай, Компания мен акционерлердің мүдделеріне мұқият және мұқият қарайды. Олар өз қызметінің заңнаманың талаптары мен Компанияда қолданылатын Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттарына ғана емес, сонымен қатар

этикалық стандарттар мен іскерлік этиканың жалпы қабылданған нормаларына толық сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Компанияның Директорлар кеңесі лауазымды тұлғалар мен акционерлер деңгейіндегі ықтимал мүдделер қақтығысын, оның ішінде Компанияның мүлкін заңсыз пайдалануды және мүдделілігі бар мәмілелерді жасау кезінде теріс пайдалануды қадағалайды және мүмкіндігінше жояды. Стратегияны және негізгі саясатты бекітеді, Компаниядағы корпоративтік басқару практикасының тиімділігін бақылауды жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің қарауына ұсынылатын түрлі мәселелерді қарауға қатыса отырып, Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі өзінің ерік-жігерін білдіреді және қолда бар жұмыс тәжірибесін, сондай-ақ тиісті салалардағы білімді ескере отырып, өз бетінше шешім қабылдайды.

«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңының 53-бабына сәйкес Директорлар кеңесі Компанияның қаржылық жай-күйін, қызметінің нәтижесін және акционерлердің жалпы жиналысы бекіткенге дейінгі есепті кезеңдегі ақша қаражатының қозғалысын көрсететін компанияның жылдық қаржылық есептілігін алдын ала қарайды және бекітеді. Директорлар кеңесінің отырыстарына дайындық барысында оның мүшелеріне күн тәртібіндегі әрбір мәселе бойынша толық және шынайы ақпаратты қамтитын материалдар ұсынылады.

2024 жылы Директорлар кеңесінің 76 отырысы өткізілді, онда, басқалармен қатар, мынадай негізгі мәселелер қаралды:

- Компанияның жасауға мүдделілігі бар мәмілелерді жасау туралы;
- Компанияның міндеттемелерін өзінің меншікті капиталы мөлшерінің он және одан да көп пайызын құрайтын шамаға ұлғайтатын мәмілелер жасау туралы;
- Акционерлердің жалпы жиналыстарын шақыру, олардың күн тәртібін қалыптастыру туралы;
- Компанияның қаржылық есептілігін алдын ала бекіту;
- 2022 жылғы дивидендтер, қоғамның бір жай акциясына шаққандағы дивиденд мөлшері туралы;
- Дивидендтік саясат туралы ережеге өзгертуді бекіту туралы.

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ
(жалғасы)

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚҰРАМЫ	
Т.А.Ә., туған жылы	Соңғы үш жылдағы және қазіргі уақытта хронологиялық тәртіпте атқаратын лауазымдары (оның ішінде қоса атқаратын қызметі бойынша)
Шахажанов Серик Каримжанович, 1977 ж.т. Директорлар кеңесінің төрағасы	• «Еуразиялық Топ» ЖШС бас директоры 2023 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін • «Еуразиялық Топ» ЖШС Басқарма төрағасы 2017 жылғы шілдеден 2023 жылғы ақпанға дейін
Рахматуллаев Данияр Равшанович, 1985 ж.т. Директорлар кеңесінің мүшесі	• «Еуразиялық Топ» ЖШС бас директорының қаржы жөніндегі орынбасары 2023 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін • «Еуразиялық Топ» ЖШС Басқарма төрағасының қаржы жөніндегі орынбасары 2018 жылғы қазаннан 2023 жылғы ақпанға дейін
Прокопьев Сергей Леонидович, 1984 ж.т. Директорлар кеңесінің мүшесі	• «Қазхром» ТҰК» АҚ бас директоры 2023 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ президенті 2022 жылғы қыркүйектен 2023 жылғы ақпанға дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ Өндіріс жөніндегі вице-президенті 2021 жылғы сәуірден 2022 жылғы қыркүйекке дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы - Ақсу ферроқорытпа зауытының директоры 2014 жылғы тамыздан 2021 жылғы сәуірге дейін
Толеуов Бейбит, 1958 ж.т. Директорлар кеңесінің мүшесі – тәуелсіз директор.	• Теміртау электр металлургия комбинаты (ТЭМК) АҚ тау – кен инженері-маркшейдері 2021 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін • Бас геолог, «Fincraft Resources» АҚ жер қойнауын пайдалану жөніндегі басқарушы директоры 2013 жылдан 2021 жылдың ақпанына дейін
Ракишев Булат Мамытханович, 1947 ж.т. Директорлар кеңесінің мүшесі – тәуелсіз директор	• Қ.И. Сәтбаев атындағы Геология ғылымдары институтының зертханалар тобының меңгерушісі 2012 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін, Ұлттық жаратылыстану ғылымдары академиясының академигі

2024 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ЖЕКЕ-ДАРА АТҚАРУШЫ ОРГАННЫҢ ҚҰРАМЫ - БАС ДИРЕКТОР	
Т.А.Ә., туған жылы	Соңғы үш жылдағы және қазіргі уақытта хронологиялық тәртіпте атқаратын лауазымдары (оның ішінде қоса атқаратын қызметі бойынша)
Прокопьев Сергей Леонидович, 1984 ж.т.	• «Қазхром» ТҰК» АҚ бас директоры 2023 жылғы ақпаннан бастап қазіргі уақытқа дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ президенті 2022 жылғы қыркүйектен 2023 жылғы ақпанға дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ Өндіріс жөніндегі вице-президенті 2021 жылғы сәуірден 2022 жылғы қыркүйекке дейін • «Қазхром» ТҰК» АҚ филиалы - Ақсу ферроқорытпа зауытының директоры 2014 жылғы тамыздан 2021 жылғы сәуірге дейін

Компанияның Директорлар кеңесі мен жалғыз атқарушы орган мүшелерінің ешқайсысының Компанияның да, оның еншілес немесе тәуелді ұйымдарының да жарғылық (акционерлік) капиталына қатысу үлесі (акциялары) болмайды.

Дивидендтер туралы ақпарат

Жай және артықшылықты акцияның баланстық құны Қазақстан қор биржасының бағалы қағаздарға рұқсат беру бастамашыларының ақпаратты ашу қағидаларының 2-қосымшасына сәйкес есептелген.

Көрсеткіш (теңге)	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Бір жай акцияның баланстық құны	2 099	3 978	4,011
Бір артықшылықты акцияның баланстық құны	927	867	961
Жалғасып жатқан қызметтен жай акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда	4 424	1 794	56

2023 жылдан 2024 жылға дейін төленген дивидендтер

Қорытындысы бойынша дивидендтер төленетін кезең	Бір жай акцияға дивиденд мөлшері, теңге	Бір артықшылықты акцияға дивиденд мөлшері, теңге	Нөмірі
2023 жылдың қорытындысы	Есептелмеген және төленбеген	100,00	Компанияның Жарғысы, Акционерлердің көзектен тыс жалпы жиналысының 21.05.2024 ж. хаттамасы
2023 жылдың 3- тоқсанының қорытындысы	4,03	4,03	Компанияның Жарғысы, Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының 12.08.2024 ж. хаттамасы

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

(жалғасы)

Ақпараттық саясат және қызмет туралы ақпаратты ашу

Қазхромның қызметі туралы ақпарат беру Қазақстан Республикасының заңнамасына және Компания Жарғысына сәйкес жүзеге асырылады. Ақпаратты ашу кезінде Қазхром ұсынылатын ақпараттың толықтығы, дұрыстығы және уақтылығы қағидаттарын басшылыққа алады.

Қазхром акционерлер мен инвесторлардың мүліктік және өзге де құқықтарына елеулі әсер етуі мүмкін өз қызметінің негізгі нәтижелері, жоспарлары мен перспективалары туралы ақпаратты уақтылы ашады, сондай-ақ Компания Жарғысында көрсетілген мерзімдерде акционерлердің сұрауларына уақтылы және толық көлемде жауап береді. Корпоративтік оқиғалар туралы ақпаратты Компания жария интернет-ресурстарда ашады: қаржылық есептілік депозитарийі, Қазақстан қор биржасы.

Қазхром акционерлердің, сондай-ақ өзге де мүдделі тұлғалардың келіп түскен барлық сауалдарына Қазақстан Республикасының заңнамасында және Компания Жарғысында белгіленген мерзімдерде уақтылы және толық көлемде жауап береді.

Мүдделі тараптармен өзара іс-әрекет

Мүдделі тараптармен өзара іс қимыл жасау үшін компанияда мынадай құжаттар бекітілді және қолданылады:

- «Тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау тәртібі» әдіснамалық нұсқаулығы - осы ішкі құжат мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау кезінде Компанияның тәуекелдері мен мүмкіндіктерін сәйкестендіру және бағалау тәртібін айқындайды.
- «Байланысты тараптармен шарттарға қатысты саясат» - бұл саясат осы саясатта айқындалған байланысты тараптармен шарттарды қарауға және мақұлдауға қатысты қолданылады.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексінің ережелерін сақтауы туралы есеп

Компания өз қызметінде акционерлердің жалпы жиналысының 2017 жылғы 13 наурыздағы шешімімен бекітілген Корпоративтік басқару кодексін басшылыққа алады.

Компанияда уәкілетті органдар бекіткен және мынадай ішкі құжаттар сақталады:

- Директорлар кеңесі туралы ереже
- ERG Корпоративтік тәртіп кодексі
- ERG Жеткізушілерінің тәртіп кодексі
- Қылмыстық жолмен алынған кірістерді жылыстатуға қарсы іс-қимыл саясаты
- Агенттердің корпоративтік нормалар мен ережелерді сақтауын қамтамасыз ету жөніндегі саясат
- Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты
- Алаяқтыққа қарсы саясат
- Монополияға қарсы заңнамаға және бәсекелестікті қорғау туралы заңнамаға сәйкестікті қамтамасыз ету саясаты
- Мүдделер қақтығысын болдырмау саясаты
- Дербес деректерді қорғау саясаты
- Ақпараттық қауіпсіздік саясаты
- Сыйлықтар мен мәдени-ойын-сауық саясаты

- Байланысты тараптармен шарттарға қатысты саясат
 - Халықаралық экономикалық санкциялар талаптарының сақталуын қамтамасыз ету саясаты
 - Ақпаратты жіктеу саясаты
 - Адам құқықтарын сақтау саясаты
 - Корпоративтік әлеуметтік есеп беру және демеушілік қолдау саласындағы жобалар бойынша саясат
 - ERG санкцияларды сақтау бағдарламасы: негізгі қағидаттар
 - Деректерді қорғау бойынша ERG сәйкестік бағдарламасы: негізгі бөліктер
 - Іскерлік этика қағидаттарын сақтау және бұзушылықтар туралы корпоративтік ақпараттандыру саясаты
- Компания органдары «Атамккен» Қазақстан Республикасы Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы Төралқасының 2021 жылғы 27 сәуірдегі № 4 шешімімен мақұлданған Қазақстан Республикасының Корпоративтік басқару кодексіне қосылу туралы шешім қабылдаған жоқ.

НЕГІЗГІ БАСШЫЛАР КОМАНДАСЫ

Сергей Прокопьев
«Қазхром» ТҰК» АҚ бас директоры
Әр түрлі позицияларда ферроқорытпаларды өндіруде 20 жылдан астам тәжірибесі бар. Сергей Прокопьев өзінің еңбек жолын 2002 жылы Ақсу ферроқорытпа зауытының ферроқорытпа цехының тау-кен ферроқорытпа пеші ретінде бастасын. 2006 жылдан бастап Инновациялық Еуразия университетін бітіргеннен кейін ыстық жұмыс учаскесінде шебер, аға шебер, ферроқорытпа цехының бастығы лауазымдарын атқарды. 2013 жылы өндірістік басқарманың бастығы лауазымына тағайындалды, 2014 жылы техникалық директордың өндіріс жөніндегі орынбасары лауазымына және одан әрі Ақсу ферроқорытпа зауытының директоры лауазымына тағайындалды.

Зауыттағы жұмыс кезеңінде Сергей Прокопьев өндірісті дамытуға айтарлықтай үлес қосты. Оның бастамасымен және оның басшылығымен Тауарлық өнім өндірісінің қосымша көлемін алуға мүмкіндік беретін бірқатар инновациялық ұсыныстар жүзеге асырылды. Атап айтқанда, бұл қыс мезгілінде қосымша тауарлық өнім мен металл концентратын алу мақсатында шөгу кешенін жабу жобасы, металл концентратын құю сапасында қолдану бөлігінде технологияны өзгерту, қождарды қайта өңдеу сұлбасын өзгерту, құю машинасын автоматтандыру бойынша пилоттық жобаны енгізу және тағы басқалар.

2021 жылдың сәуір айынан бастап «Қазхром» ТҰК» АҚ басқару блогына кіріп, өндіріс жөніндегі вице-президент болды. 2022 жылдың қыркүйегінде Сергей Прокопьев Президент, 2023 жылдың ақпанында «Қазхром» ТҰК» АҚ бас директоры болып тағайындалды. Оның басым міндеттерінің қатарында – ферроқорытпалар өндірісінің озық технологияларын енгізу, тау жыныстарын өндіру мен бекітудің озық технологияларын енгізу, өндіріс өнімділігін арттырудың озық әдістерін енгізу.

Сергей Прокопьев Инновациялық Еуразия университетін «Қара және түсті металдар металлургиясы» мамандығы бойынша, Ресей Федерациясының Президенті жанындағы Ресей халық шаруашылығы және Мемлекеттік қызмет академиясын «Қара және түсті металдар металлургиясы» мамандығы бойынша – «Іскерлік әкімшілендіру шебері» біліктілігі бойынша бітірген. Мәскеу қаласының ЕҮ Бизнес Академиясында «Қаржы емес менеджерлерге арналған қаржы І: есеп, талдау, бюджет» бағыты бойынша оқыды.

Константин Семеренко
«Қазхром» ТҰК» АҚ техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі директоры
Ақсу ферроқорытпа зауытында және «Қазхром» ТҰК» АҚ әртүрлі позицияларда жабдыққа техникалық қызмет көрсетуде және жөндеуде 20 жылдан астам тәжірибесі бар.

2000 жылы Павлодар мемлекеттік университетін бітіргеннен кейін Константин Семеренко Ақсу ферроқорытпа зауытына № 4 балқыту цехында слесарь-жөндеуші лауазымына келді. 2007 жылдан бастап жүк көтергіш механизмдерді жөндеу шебері, механикалық жабдықтарды жөндеу және күтіп ұстау бойынша аға шебер және механикалық жабдықтар цехы бастығының көмекшісі лауазымдарын атқарды, онда №4 балқыту цехының механикалық жабдықтар жүйесін ұйымдастыру және басқару мәселелерімен айналысты.

2013 жылы бизнес-талдаушы ретінде ERP жүйесін енгізу жобасына қатысуға шақырылды. 2014 жылы осы жобадағы «Жөндеулер» бағытын басқарды. Жоба аяқталғаннан кейін 2014 жылы Ақсу ферроқорытпа зауытының бас механигі қызметіне оралды. 2018 жылы «Қазхром» ТҰК» АҚ басқару аппаратына сенімділік жөніндегі басшы лауазымына шақырылды.

2020 жылдың желтоқсан айынан бастап «Қазхром» ТҰК» АҚ басқару блогына кіріп, техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі вице-президент болды, ал 2023 жылы техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі директор болып тағайындалды. Оның басым міндеттерінің қатарында – жөндеудің озық технологияларын, жабдықты уақтылы баптауды және жөндеуді қамтамасыз ететін кешенді қызмет көрсету жүйелерін енгізу, қалыпты техникалық жай-күйді, тұрақты жұмысты қамтамасыз ету, жабдықтың тоқтап қалуын азайту.

НЕГІЗГІ БАСШЫЛАР КОМАНДАСЫ (жалғасы)

Динара Джандосова
Экономика және бақылау жөніндегі директор
Қаржыны басқаруда 18 жылдан астам тәжірибесі бар. 2006 жылы Динара Джандосова Алматыдағы «Әлемдік экономика» мамандығы бойынша Қазақ-Британ техникалық университетін бітірді. 2022 жылы Санкт-Петербург мемлекеттік университетін бітірген іскерлік басқару шебері - Master of Business Administration MBA - Сандық әлемнің сын-қатерлері.

Ақтөбе ферроқорытпа зауытында экономист ретінде өзінің кәсіби жолын бастады. 2013 жылы ол зауытта экономика және бақылау басқармасының бастығы лауазымына ауысты. Осы кезеңде компания әртүрлі операцияларды оңтайландыру және автоматтандыру үшін ұйымның бизнес-процестеріне SAP бағдарламалық жасақтамасын біріктіруді енгізудің күрделі процесін өткізді. Динара Джандосова жүйені енгізу талаптарында тұрып, бағдарламалық қамтамасыз ету мен бизнес-процестерді интеграциялауға белсенді қатысты. 2017 жылы экономика және бақылау жөніндегі басшы болып тағайындалды. Оның міндеттері-компанияның филиалдарында жоспарлы-экономикалық жұмысты ұйымдастыру және өндірістің тиімділігін арттыру және шығарылатын өнімнің сапасын жақсарту мақсатында оны жүйелі түрде жетілдіру. Материалдық, еңбек және қаржы ресурстарын тиімді пайдалануды қамтамасыз ету, өндірістің тиімділігін, рентабельділігін арттыру мақсатында Компания қызметіне кешенді экономикалық талдау ұйымдастыру және жүргізу. Компанияның міндеттемелерін орындау үшін бюджетке, жеткізушілерге, банктерге және өзге де тұлғаларға төлемдердің уақтылы жүргізілуін қамтамасыз ету.

2024 жылдың ақпан айында «Қазхром» ТҰК» АҚ Экономика және бақылау жөніндегі директоры болып тағайындалды. Оның міндеттеріне қаржылық және экономикалық қызметтің барлық бағыттары бойынша компанияның қызметін ұйымдастыру кіреді. Бизнес серіктестерімен, мемлекеттік билік өкілдерімен қарым-қатынасты қолдау. Ол сондай-ақ нарықтағы үрдістердің өзгеруін ескере отырып, компанияның даму стратегиясына тұрақты мониторинг пен талдауды жүзеге асырады. Компания мен бюджеттерді дамытудың бизнес-жоспарын әзірлеуге қатысады, олардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Нургуль Нургалиева
«Қазхром» ТҰК» АҚ персонал және мәдениет жөніндегі директоры
Әр түрлі позицияларда персоналды басқаруда 20 жылдан астам тәжірибесі бар. Негізгі операциялық құзыреттер Compensation & Benefits, ұйымдастырушылық дизайн және ресурстарды жоспарлау, персоналды бағалау және дамыту, процестерді автоматтандыру және орталықтандыру болып табылады.

Нургуль Нургалиева еңбек өмірбаянын 2001 жылы «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ бастады, онда жобалау-конструкторлық бюрода инженер-экономистен филиал директорына дейінгі жолдан өтті. 2018 жылы ол ERG сарапшы ретінде Compensation & Benefits ретінде қосылды. Кейін Еуразиялық Топтың HR бизнес-серіктесі, жиынтық сыйақы және әлеуметтік жобалар жөніндегі директоры лауазымдарын атқарды. 2021 жылы «Business & Technology Services» ЖШС персонал жөніндегі директоры (ERG AT-бөлімшесі), 2022 жылы ERG өтемақылары мен жеңілдіктері жөніндегі директоры болып тағайындалды. 2023 жылы Нургуль Нургалиева «Қазхром» ТҰК» АҚ басқару блогына кіріп, персонал және мәдениет жөніндегі директор болды. Оның міндеттерінің қатарында кадр саясатын, ынталандыру жүйесін жетілдіру, өнімділіктің өсуін қамтамасыз ету, даму стратегиясы мен кадрларды іріктеу, сондай - ақ корпоративтік мәдениетті ілгерілету және нәтижелілікті басқару. Нургуль Нургалиева Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетін «экономика» мамандығы бойынша бітірген, экономика саласында магистр дәрежесіне ие.

Деректердің дұрыстығы туралы мәлімдеме
Компанияның Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес Директорлар кеңесі мен Атқарушы орган Қазхромның жылдық есебі мен қаржылық есептілігінің дұрыстығына жауапты болады.

ҚАРЖЫ ЕСЕПТЕЛІГІ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Бухгалтерлік баланс

Пайдалар мен залалдар туралы есеп

Ақша қаражаттарының қозғалысы
туралы есеп

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп

Шоғырландырылған қаржылық
ақпаратқа түсіндірме жазба

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Қазхром» ТҰК» АҚ-ның акционерлеріне және директорлар кеңесіне:

Біздің пікіріміз

Біздің пікірімізше, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және сол күні аяқталған жыл үшін «Қазхром» ТҰК» АҚ-ның (бұдан әрі - «Компания») және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі – «Топ») арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараты барлық маңызды жағынан Қазақстан Республикасы Қаржы Министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы №404 бұйрығына сәйкес дайындалған.

Аудит мәні

Біз Топтың келесі қамтитын арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратына аудит жүргіздік:

- №1-Б (баланс) нысан – 2024 жылғы 31 желтоқсанындағы бухгалтерлік баланс;
- №2-ПЗЕ нысан – көрсетілген күні аяқталған жылға пайдалар мен залалдар туралы есеп;
- №4-АҚҚ-Ж нысан – көрсетілген күні аяқталған жылға ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс);
- №5-КӨ нысан – көрсетілген күні аяқталған жылға капиталдағы өзгерістер туралы есеп; және
- есеп саясаты туралы маңызды ақпарат және басқа да түсіндірме ақпаратын қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық ақпаратқа ескертулер.

Пікір білдіру негіздемесі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар бойынша Біздің жауапкершілігіміз бұдан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат аудиті бойынша аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған.

Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіру үшін негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады деп есептейміз.

ЖШС «ПрайсуотерхаусКуперс»
Әл-Фараби даңғ. 34, А ғимараты, 4 қабат, А25D5F6 Алматы, Қазақстан
Т: +7 (727) 330 3200, Ф: +7 (727) 244 6868, www.pwc.com/kz

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

Тәуелсіздік

Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары кеңесі (ХБЭСК кодексі) шығарған Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық этика кодексіне (Халықаралық тәуелсіздік стандарттарына сәйкес қоса алғанда) және Қазақстан Республикасындағы біздің арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат аудитімізге қолданылатын этикалық талаптарына сәйкес Топқа тәуелсіз болып табыламыз. Біз арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат аудитімізде қолданылатын ХБЭСК кодексінің басқада этикалық міндеттерімізді және Қазақстан Республикасының этикалық талаптарына сәйкес этикалық міндеттерімізді орындадық.

Маңызды оқиғалар – Арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратын дайындау негізі

Біз берілген арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратын дайындау негізі көрсетілген түсіндірме жазбасындағы 2-Ескертпеге назар аударамыз. Арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат тек Қазақстан Республикасының Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілігі туралы Заң және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қаржылық есептілігі депозитарийінде орналастыру алдында міндет атқару мақсатында дайындалған. Демек, бұл арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараты басқа мақсаттарға сәйкес келмеуі мүмкін. Біз бұл мәселе бойынша өзгертілген пікір білдірмейміз.

Өзге мәселелер

Топ ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес 2024 жылдың 31 желтоқсаны аяқталған жылға шоғырландырылған қаржылық ақпаратын дайындады. Біз ол ақпарат бойынша 2025 жылдың 24 маусымда акционерлерге және директорлар кеңесіне арналған тәуелсіз аудитордың жеке аудиторлық есебін шығардық.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар, арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратқа жауапкершілігі

Басшылық осы арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараттың Қазақстан Республикасы Қаржы Министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы №404 бұйрығына сәйкес дайындалуы мен әділ ұсынылуы үшін және алаяқтық немесе қателік салдарынан елеулі бұрмаланулар жоқ арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратты дайындауға қажет деп санайтын ішкі бақылау үшін жауапты.

Арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратты дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтерді ашуға және басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген немесе оның қызметін таратудан немесе тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жол беру негізінде есептілік жасауға жауапты.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Топтың арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратын дайындалуын қадағалауға жауапты.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

Аудитордың арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат аудиті бойынша аудитордың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратта алаяқтық немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне ақылға қонымды сенімділік алу және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытынды шығару болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік – бұл жоғары деңгейдегі көпілдікті білдіреді, бірақ ХАС-қа сәйкес жүргізілген аудит әрқашан олар болған кезде елеулі бұрмалануларды анықтайтындығына көпілдік бермейді. Бұрмалау алаяқтық әрекеттердің немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке немесе жиынтығында пайдаланушылардың осы арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізді түрде болжауға болатын болса, маңызды болып есептеледі.

ХАС-на сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби құдікшілікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараттың елеулі бұрмалануы тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдемелерді аламыз. Алаяқтық осы әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателік нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғарырақ, себебі алаяқтық әрекеттер сөз байласуды, жалғандықты, қасақана өткізіп жіберуді, ақпаратты бұрмалап ұсынуды немесе ішкі бақылау жүйесінен тыс іс-әрекеттерді қамтуы мүмкін;
- Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, мән-жайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік аламыз;
- қолданылған есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мөндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- біз басшылықтың қызметтің үздіксіздігіне жол беруінің заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетіне айтарлықтай күмән тудыруы мүмкін оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты айтарлықтай белгісіздік бар ма деген қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы қорытындыға келсек, біз аудиторлық қорытындымызда арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараттағы ақпаратты тиісті түрде ашуға назар аударуымыз, немесе, егер мұндай ақпаратты ашу тиісті емес болып табылса, біздің пікірімізді өзгертуге тиістіміз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық қорытынды жасағанға дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, болашақ оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін жоғалтуына әкелуі мүмкін
- арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат туралы пікір білдіру үшін ұйымдардың немесе Топ ішіндегі қаржылық ақпаратына қызметке қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдер алу үшін топтық аудитті жоспарлаймыз және жүргіземіз. Біз Топтың аудитін басқаруға, бақылауға және жүргізуге жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толық жауаптымыз.

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі (жалғасы)

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен өзара ақпараттық қатынастар жасаймыз, оларға өзге ақпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдерін, сондай ақ, аудит нәтижесінде туындаған маңызды ескертпелер туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды жетіспеушіліктері туралы мәлімет береміз.

ЖШС «ПрайсуотерхаусКуперс» атынан

Бекітілді:

Азамат Конратбаев
Басқарушы директор
ЖШС «ПрайсуотерхаусКуперс»
(Қазақстан Республикасының Қаржылық
министрлігінің 21 қазан 1999 жылғы
№ 0000005 Бас мемлекеттік лицензиясы)

Қол қойылды:

С. Калибеков
Орындаушы аудитор
(Аудитордың 8 тамыз 2013 жылғы
№ 0000153 біліктілік куәлігі)

2025 жылғы 30 шілде
Алматы, Қазақстан

Қол қойылды:

Джэйсон Эдвард Уорделл
Аудиторлық серіктес
(Техас штатының
бухгалтерлік мемлекеттік кеңесі,
8 тамыз 2006 жылғы лицензияның
сәйкестендіру нөмірі №087642)

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС

2024 жылғы есепті кезең

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсына орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 1 - Б (баланс)

Кезеңділік: жылдық

Есептің түрі: шоғырландырылған

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүдделі ұйымдар

Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын есептіден кейінгі жылдың 31

тамызынан кешіктірмей

Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндіру «Бухгалтерлік баланс» әкімшілік деректерін жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Қазхром» ТҰК» АҚ

2024 жылғы 31 желтоқсан жағдай бойынша

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
АКТИВТЕР			
I. Қысқа мерзімді активтер:			
Ақша қаражаты және оның баламалары	010	90,586,912	62,854,322
Қысқа мерзімді амортизациялық құнмен бағаланған қаржы активтері	011	17,751,410	25,376,531
Қысқа мерзімді өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері	012	-	-
Қысқа мерзімді пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері	013	-	-
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	014	-	-
Өзге де қысқа мерзімді қаржы активтері	015	271,453	146,224
Қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек	016	84,884,378	153,936,717
Жалдау бойынша қысқа мерзімді дебиторлық берешек	017	504,621	244,049
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша қысқа мерзімді активтер	018	-	-
Ағымдағы табыс салығы	019	1,411,532	62,061
Қорлар	020	185,038,272	193,718,297
Биологиялық активтер	021	-	-
Өзге де қысқа мерзімді активтер	022	96,063,263	101,351,343
Қысқа мерзімді активтердің жиыны (010-022 аралығындағы жолдардың сомасы)	100	476,511,841	537,689,544
Сатуға арналған активтер (немесе істен шыққан топтар)	101	-	-

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
II. Ұзақ мерзімді активтер			
Ұзақ мерзімді амортизациялық құнмен бағаланған қаржылық активтер	110	322,495,107	190,758,334
Ұзақ мерзімді өзге жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері	111	-	-
Ұзақ мерзімді пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері	112	5,364,899	10,136,464
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	113	-	-
Бастапқы құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	114	-	-
Үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын инвестициялар	115	115,504,058	101,442,756
Өзге де ұзақ мерзімді қаржы активтері	116	3,165,908	2,773,077
Ұзақ мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек	117	191,137	269,664
Жалдау бойынша ұзақ қысқа мерзімді дебиторлық берешек	118	980,058	1,172,259
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді активтер	119	-	-
Инвестициялық мүлік	120	-	-
Негізгі құралдар	121	441,866,713	382,937,376
Пайдалану құқығы нысанындағы актив	122	4,024,652	3,957,631
Биологиялық активтер	123	-	-
Барлау және бағалау активтері	124	-	-
Материалдық емес активтер	125	296,521	575,843
Кейінге қалдырылған салықтық активтер	126	16,330,133	3,025,807
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	127	533,791,266	464,564,555
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны (110-127 аралығындағы жолдардың сомасы)	200	1,444,010,452	1,161,613,766
Баланс (100-жол + 101-жол + 200-жол)		1,920,522,293	1,699,303,310
Міндеттеме және капитал			
III. Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Амортизациялық құнмен бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	210	110,527,791	119,897,888
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	211	-	-
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	212	-	-
Өзге де қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	213	9,924,906	2,906,280
Қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	214	142,777,179	91,189,557
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	215	1,712,225	7,630,148
Табыс салығы бойынша ағымдағы салық міндеттемелері	216	-	152,754
Қызметкерлерге сыйақылар	217	13,654,504	11,316,145
Жалдау бойынша қысқа мерзімді берешек	218	1,768,319	1,242,097
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер	219	1,565,146	328,428
Мемлекеттік субсидиялар	220	-	-
Төленетін дивидендтер	221	5,792,744	5,818,728
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	222	21,110,709	21,264,666
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны (210-222 аралығындағы жолдардың сомасы)	300	308,833,523	261,746,691
Сатуға арналған істен шыққан топтардың міндеттемелері	301	-	-

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНС
(жалғасы)

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
IV. Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Амортизациялық құнмен бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	310	1,132,246,745	999,094,573
Пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	311	-	-
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	312	-	-
Өзге де ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	313	49,696,341	11,570,867
Ұзақ мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	314	1,143,554	-
Ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелері	315	12,833,784	16,773,488
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер	316	-	-
Қызметкерлерге берілетін сыйақылар	317	10,293,745	7,276,789
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді берешек	318	1,587,640	2,009,707
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	319	-	-
Мемлекеттік субсидиялар	320	-	-
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	321	-	-
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны (310-321 аралығындағы жолдың сомасы)	400	1,207,801,809	1,036,725,424
V. Капитал			
Жарғылық (акционерлік) капитал	410	106,505,027	106,505,027
Эмиссиялық кіріс	411	-	-
Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	412	(184,411)	(184,411)
Өзге жиынтық табыстың құрауыштары	413	(3,137,148)	(471,131)
Бөлінбеген пайда (жабылмаған залал)	414	300,659,436	294,931,942
Өзге капитал	415	-	-
Меншік иелеріне тиесілі капиталдың жиыны (410- 415 аралығындағы жолдардың сомасы)	420	403,842,904	400,781,427
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	421	44,057	49,768
Капиталдың барлығы (420-жол + 421-жол)	500	403,886,961	400,831,195
Баланс (300-жол + 301-жол + 400-жол + 500-жол)		1,920,522,293	1,699,303,310

30 шілде 2025 жыл.

Прокопьев С.Д.
Басшы

Козбагарова Б.Б.
Бас бухгалтер

ПАЙДАЛАР МЕН ЗАЛАЛДАР
ТУРАЛЫ ЕСЕП

2024 жылғы есепті кезең

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсына орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 2 – ПЗЕ

Кезеңділік: жылдық

Есептің түрі: шоғырландырылған Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүдделі ұйымдар

Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын есептіден кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей

Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндіру «Пайдалар мен залалдар туралы есеп» әкімшілік деректерін жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Қазхром» ТҰК» АҚ

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезеңге	Алдағы кезеңге
Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді өткізуден түсетін түсім	010	1,002,518,630	1,067,716,640
Өткізілген тауарлардың, жұмыстардың және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	011	704,801,922	694,071,364
Жалпы пайда (залал) (010-жол – 011-жол)	012	297,716,708	373,645,276
Сату бойынша шығыстар	013	12,339,375	10,980,447
Әкімшілік шығыстар	014	42,015,544	40,120,236
Операциялық пайда жиыны (залал) (+/- 012-014 аралығындағы жолдар)	020	243,361,789	322,544,593
Қаржылық кірістері	021	32,734,676	42,119,174
Қаржылық шығыстары	022	281,980,736	116,410,410
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдасындағы (залалындағы) ұйымның үлесі	023	14,061,302	8,972,314
Өзге кірістер	024	21,081,569	6,119,656
Өзге шығыстар	025	15,648,107	19,196,873
Салық салғанға дейінгі пайда (залал) (+/- 020-025 аралығындағы жолдар)	100	13,610,493	244,148,454
Табыс салығы бойынша шығыстар (-) (кірістер (+))	101	(7,445,169)	(47,105,283)
Салық салғаннан кейін жалғасатын қызметтен түсетін пайда (залал) (100-жол + 101-жол)	200	6,165,324	197,043,171
Салық салғаннан кейін тоқтатылған қызметтен түсетін пайда (залал)	201	-	-
Мыналарға қатысты бір жылғы пайда (200-жол + 201-жол):	300	6,165,324	197,043,171
Негізгі ұйымның меншік иелері		6,170,177	197,044,384
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі		(4,853)	(1,213)
Өзге де жиынтық табыс, барлығы (420 және 440 сома):	400	(2,666,017)	(293,905)
Оның ішінде:			
Өзге де жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланған борыш қаржылық құралдарды қайта бағалау	410	-	-
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі	411	-	-
Мерзімі кейінге қалдырылған табыс салығы мөлшерлемесін өзгеру әсері	412	-	-

ПАЙДАЛАР МЕН ЗАЛАЛДАР
ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

в тысячах тенге			
Наименование показателей	Код строки	За отчетный период	За предыдущий период
Ақша ағындарын хеджирлеу	413	-	-
Шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырма	414	-	-
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	415	-	-
Өзге жиынтық табыстың өзге де құрауыштары	416	-	-
Пайда (залал) құрамында қайта жіктеу кезіндегі түзету	417	-	-
Өзге де жиынтық табыс құрауыштарының салықтық әсері	418	-	-
Кейінгі кезеңдерде (табысқа салынатын салықты шегергендегі) кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктелген өзге де жиынтық табыстың жиынтығы (410-418 аралығындағы жолдардың сомасы)	420	-	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау	431	-	-
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі	432	-	-
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	433	(3,332,521)	(367,381)
Өзге де жиынтық табыс құрауыштарының салықтық әсері	434	666,504	73,476
Өзге де жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланған үлестік қаржылық құралдарды қайта бағалау	435	-	-
Кейінгі кезеңдерде (табысқа салынатын салықты шегергенде) кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық табыстың жиынтығы (431-435 аралығындағы жолдардың сомасы)	440	(2,666,017)	(293,905)
Жалпы жиынтық табыс (300-жол + 400-жол)	500	3,499,307	196,749,266
Мыналарға тиесілі жалпы жиынтық табыс:			
Негізгі ұйымның меншік иелері		3,504,160	196,750,479
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі		(4,853)	(1,213)
Акцияға арналған пайда:	600	56	1,794
Оның ішінде:			
Акцияға арналған базалық пайда:			
Жалғасатын қызметтен		56	1,794
Тоқтатылған қызметтен			
Акцияға арналған ажыратылған пайда:			
Жалғасатын қызметтен			
Тоқтатылған қызметтен			

Прокопьев С.Я.
Басшы

Козбагарова Б.Б
Бас бухгалтер

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ
ТУРАЛЫ ЕСЕП (ЖАНАМА ӘДІС)

Есепті кезең 2024 жыл

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсына орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 4-АҚҚ-Ж

Кезеңділік: жылдық

Есептің түрі: шоғырландырылған **Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы:** қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүдделі ұйымдар

Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын есептіден кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей

Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндіру «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс)» әкімшілік деректерін жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Қазхром» ТҰК» АҚ
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
1. Операциялық қызметтен түсетін ақша қаражатының қозғалысы			
Салық салынғанға дейінгі пайда (залал)	010	13,610,493	244,148,454
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы мен құнсыздануы	011	77,721,655	61,691,011
Гудвилдің құнсыздануы	012	-	-
Сауда және өзге дебиторлық берешектің құнсыздануы	013	216,896	639,019
Сатуға арналған шығындарды шегере отырып, әділ құнына дейін сатуға арналған активтердің (немесе шығарылатын топтың) құнын есептен шығару	014	-	-
Негізгі құралдарды шығарудан залал (пайда)	015	-	-
Инвестициялық мүліктен залал (пайда)	016	-	-
Қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуден залал (пайда)	017	-	-
Пайда мен залал туралы есеп арқылы түзетумен әділ құны бойынша көрсетілетін өзге қаржы активтерінен залал (пайда)	018	-	-
Қаржыландыру бойынша шығыстар (кірістер)	019	249,246,060	74,491,985
Қызметкерлерге сыйақылар	020	771,680	866,328
Үлестік құралдарымен сыйақылар бойынша шығыстар	021	-	-
Кейінге қалдырылған салықтар бойынша кіріс (шығыс)	022	-	-
Іске асырылмаған оң (теріс) бағамдық айырма	023	(17,005,154)	7,625,532
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдасындағы ұйымның үлесі	024	(14,061,302)	(8,972,314)
Жалпы жиынтық кірістің (залалдың) өзге ақшалай емес операциялық түзетулері	025	(9,984,270)	(1,952,332)
Жалпы жиынтық кірісті (залалды) түзету жиыны, барлығы (+/- 011-025 аралығындағы жолдар)	030	286,905,565	134,389,229
Қорлардағы өзгерістер	031	6,439,025	13,788,861
Резервтің өзгерістері	032	-	-
Сауда және өзге дебиторлық берешектегі өзгерістер	033	72,988,283	(25,470,331)
Сауда және өзге кредиторлық берешектегі өзгерістер	034	51,349,187	(30,498,055)
Салықтар мен бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер бойынша берешектегі өзгерістер	035	(6,102,266)	(2,614,658)
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелердегі өзгерістер	036	(471,169)	7,777,198
Операциялық активтер мен міндеттемелер қозғалысының жиыны, барлығы (+/- 031-ден 036 аралығындағы жолдар)	040	124,203,060	(37,016,985)

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ
ТУРАЛЫ ЕСЕП (ЖАНАМА ӘДІС)
(жалғасы)

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
Төленген сыйақылар	041	(68,723,528)	(1,584,185)
Алынған сыйақылар	042	2,938,262	5,802,721
Төленген табыс салығы	043	(2,052,698)	(92,716,577)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (010-жол +/- 030-жол +/- 040-жол +/- 041-жол +/- 042-жол +/- 043-жол)	050	356,881,154	253,022,657
2. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсуі, барлығы (061-072 аралығындағы жолдардың сомасы)	060	681,466,343	247,131,103
Оның ішінде:			
Негізгі құралдарды сату	061	-	-
Материалдық емес активтерді сату	062	-	-
Басқа да ұзақ мерзімді активтерді сату	063	-	-
Басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлестік құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі қатысу үлесін сату	064	-	4,398,140
Басқа ұйымдардың борыштық құралдарын сату	065	-	-
Еншілес ұйымдарға бақылауды жоғалтқан кезде сату	066	-	-
Ақша салымдарын алып қою	067	49,744	22,679
Өзге де қаржы активтерін сату	068	-	-
Фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	069	-	-
Алынған дивидендтер	070	3,646,402	2,537,534
Алынған сыйақылар	071	-	-
Өзге түсімдер	072	677,770,197	240,172,750
2. Ақша қаражатының шығарылуы, барлығы (081-092 аралығындағы жолдардың сомасы)	080	(920,940,225)	(511,697,800)
Оның ішінде:			
Негізгі құралдарды сатып алу	081	(173,565,878)	(184,440,923)
Материалдық емес активтерді сатып алу	082	-	-
Басқа ұзақ мерзімді активтерді сатып алу	083	-	-
Басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлестік құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі қатысу үлестерін сатып алу	084	(370,871)	(138,602,976)
Басқа ұйымдардың үлестік құралдарын сатып алу	085	-	-
Еншілес ұйымдарға бақылауды сатып алу	086	-	-
Ақша салымдарын орналастыру	087	(54,323)	(20,965)
Өзге қаржы активтерін сатып алу	088	-	-
Қарыздар беру	089	(746,949,153)	(188,632,936)
Фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	090	-	-
Қауымдасқан және еншілес ұйымдарға инвестициялар	091	-	-
Өзге төлемдер	092	-	-

мың теңгеде			
Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
3. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (060-жол – 080-жол)	100	(239,473,882)	(264,566,697)
3. Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (111-114 аралығындағы жолдардың сомасы)	110	7,193,659	-
Оның ішінде:			
Акциялардың және басқа қаржы құралдарының эмиссиясы	111	-	-
Қарыздар алу	112	7,193,659	-
Алынған сыйақылар	113	-	-
Өзге түсімдер	114	-	-
2. Ақша қаражатының шығарылуы, барлығы (121- 125 аралығындағы жолдардың сомасы)	120	(102,107,876)	(2,395,362)
Оның ішінде:			
Қарыздарды өтеу	121	(99,375,892)	(828,169)
Сыйақы төлеу	122	-	-
Дивидендтерді төлеу	123	(1,458,859)	(480,803)
Ұйымдардың акциялары бойынша меншік иелеріне төлемдер	124	-	-
Өзге де шығарулар	125	(1,273,125)	(1,086,390)
3. Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза сомасы (110-жол – 120-жол)	130	(94,914,217)	(2,395,362)
4. Валюта айырбастау бағамының теңгеге әсері	140	5,239,535	(975,313)
5. Ақша қаражаты мен олардың баламаларының баланстық құнындағы өзгерістер әсері	150	-	-
6. Ақша қаражатының ұлғаюы +/- азаюы (050-жол +/- 100-жол +/- 130-жол +/- 140-жол +/- 150-жол)	160	27,732,590	(14,914,715)
7. Есепті кезеңнің басындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары	170	62,854,322	77,769,037
8. Есепті кезеңнің аяғындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары	180	90,586,912	62,854,322

Прокопьев С.Л.
Басшы

Козбагарова Б.Б.
Бас бухгалтер

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

Есепті кезең 2024 жыл

Ұсынылады: бағдарламалық қамтамасыз ету арқылы электрондық форматта қаржылық есептілік депозитарийіне

Әкімшілік деректер нысаны www.minfin.gov.kz интернет-ресурсына орналастырылған

Әкімшілік деректер нысанының индексі: № 5-КӨ

Кезеңділік: жылдық

Есептің түрі: шоғырландырылған

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: қаржы жылының нәтижелері бойынша жария мүдделі ұйымдар

Әкімшілік деректер нысанын ұсыну мерзімі: жыл сайын есептіден кейінгі жылдың 31 тамызынан кешіктірмей

Ескертпе: есепті толтыру бойынша түсіндірме «Капиталдағы өзгерістер туралы есеп» әкімшілік деректерін жинауға арналған нысанға қосымшада келтірілген

Ұйымның атауы: «Қазхром» ТҰК» АҚ
2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

мың теңгеде									
Құрауыштардың атауы	Меншік иелеріне тиесілі капитал								
	Жол коды	Жол коды	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Өзге жиынтық кіріс құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Өзге капитал	Бақылан-байтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
Алдыңғы жылдың 1 қаңтарына сальдо	010	106,505,027	-	(184,411)	(177,226)	97,887,558	-	51,839	204,082,787
Есептік саясаттағы өзгеріс	011	-	-	-	-	-	-	-	-
Қайта есептелген сальдо (010-жол +/- 011-жол)	100	106,505,027	-	(184,411)	(177,226)	97,887,558	-	51,839	204,082,787
Жалпы жиынтық кіріс, барлығы (210-жол + 220-жол):	200	-	-	-	(293,905)	197,044,384	-	(1,213)	196,749,266
Бір жылдағы пайда (залал)	210	-	-	-	-	197,044,384	-	(1,213)	197,043,171
Өзге жиынтық кіріс, барлығы (221-229 аралығындағы жолдардың сомасы):	220	-	-	-	(293,905)	-	-	-	(293,905)
Оның ішінде:		-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	221	-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	222	-	-	-	-	-	-	-	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	223	-	-	-	-	-	-	-	-

мың теңгеде									
Құрауыштардың атауы	Меншік иелеріне тиесілі капитал								
	Жол коды	Жол коды	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Өзге жиынтық кіріс құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Өзге капитал	Бақылан-байтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық кірістері (шығындағы) үлесі	224	-	-	-	-	-	-	-	-
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	225	-	-	-	(293,905)	-	-	-	(293,905)
Кейінге қалдырылған салыққа табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістің әсері	226	-	-	-	-	-	-	-	-
Ақша ағындарын (салық тиімділігін шегергенде) хеджирлеу	227	-	-	-	-	-	-	-	-
Шетел операцияларына таза инвестицияларды хеджирлеу	228	-	-	-	-	-	-	-	-
Шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырма	229	-	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен операциялар, барлығы (310-318 аралығындағы жолдардың сомасы):	300	-	-	-	-	-	-	(858)	(858)
Оның ішінде:		-	-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы	310	-	-	-	-	-	-	-	-
Оның ішінде:		-	-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлердің көрсететін қызметтерінің құны		-	-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасы бойынша акциялар шығару		-	-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда		-	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерінің жарналары	311	-	-	-	-	-	-	-	-

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

мың теңгеде

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Меншік иелеріне тиесілі капитал						Бақылан-байтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жол коды	Эмис-сиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Өзге жиынтық кіріс құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Өзге капитал		
Өз үлестік құралдарын (акцияларын) шығару	312	-	-	-	-	-	-	-	-
Бизнесті біріктіруге байланысты үлестік құралдарды шығару	313	-	-	-	-	-	-	-	-
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрауышы (салық тиімділігін шегергенде)	314	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивидендтерді төлеу	315	-	-	-	-	-	-	(858)	(858)
Меншік иелерінің пайдасына өзге де бөлулер	316	-	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен өзге де операциялар	317	-	-	-	-	-	-	-	-
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқтырмайтын еншілес ұйымдардағы қатысу үлесіне өзгерістер	318	-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге де операциялар	319	-	-	-	-	-	-	-	-
Есепті жылдың 1 қаңтарына сальдо (100-жол + 200-жол + 300-жол+319-жол)	400	106,505,027	-	(184,411)	(471,131)	294,931,942	-	49,768	400,831,195
Есептік саясаттағы өзгеріс	401	-	-	-	-	-	-	-	-
Қайта есептелген сальдо (400-жол +/- 401-жол)	500	106,505,027	-	(184,411)	(471,131)	294,931,942	-	49,768	400,831,195

мың теңгеде

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Меншік иелеріне тиесілі капитал						Бақылан-байтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жол коды	Эмис-сиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Өзге жиынтық кіріс құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Өзге капитал		
Жалпы жиынтық кіріс, барлығы (610-жол + 620-жол):	600	-	-	-	(2,666,017)	6,170,177	-	(4,853)	3,499,307
Бір жылғы пайда (залал)	610	-	-	-	-	6,170,177	-	(4,853)	6,165,324
Өзге жиынтық кіріс, барлығы (621-629 аралығындағы жолдардың сомасы):	620	-	-	-	(2,666,017)	-	-	-	(2,666,017)
Оның ішінде:		-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	621	-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	622	-	-	-	-	-	-	-	-
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің қайта бағалау (салық тиімділігін алып тастағанда)	623	-	-	-	-	-	-	-	-
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық кірістегі (шығындағы) үлесі	624	-	-	-	-	-	-	-	-

117 | «Қазхром» ТҰК» АҚ 2024 Жылғы Жылдық Есеп

мың теңгеде

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Меншік иелеріне тиесілі капитал						Бақылан-байтын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жол коды	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Өзге жиынтық кіріс құрауыштары	Бөлінбеген пайда	Өзге капитал		
Өз үлестік құралдарын (акцияларын) шығару	712	-	-	-	-	-	-	-	-
Бизнесті біріктіруге байланысты үлестік құралдар шығару	713	-	-	-	-	-	-	-	-
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрауышы (салық тиімділігін алып тастағанда)	714	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивидендтерді төлеу	715	-	-	-	-	(442,683)	-	(858)	(443,541)
Меншік иелерінің пайдасына өзге де бөлулер	716	-	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен өзге де операциялар	717	-	-	-	-	-	-	-	-
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқтырмайтын еншілес ұйымдардағы қатысу үлесіне өзгерістер	718	-	-	-	-	-	-	-	-
Өзге де операциялар	719	-	-	-	-	-	-	-	-
Есепті жылдың 31 желтоқсанына сальдо (500-жол + 600-жол + 700-жол+719 жол)	800	106,505,027	-	(184,411)	(3,137,148)	300,659,436	-	44,057	403,886,961

«Қазхром» ТҰК» АҚ 2024 Жылғы Жылдық Есеп | 118

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ¹

1. Топ және оның негізгі қызметі

«Қазхром» ТҰК» АҚ (бұдан әрі – «Компания») 1995 жылғы 20 қазанда тіркелді. Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында құрылды. 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған Арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратқа Компания және оның еншілес компаниялары (бұдан әрі – «Топ») кіреді.

«Қазхром» ТҰК» АҚ тікелей бас компаниясы Дубайдың интеграцияланған экономикалық аймақтары Басқармасының регламенттеріне сәйкес тіркелген KCR METALS-FZCO болып табылады және соңғы бас компания болып Люксембургте тіркелген Eurasian Resources Group S.à r.l. (бұдан әрі «ERG»; ERG еншілес компаниялармен бірлесіп - бұдан әрі «ERG тобы») болып) табылады.

Топтың негізгі қызметіне хром және марганец кендерін өндіру, хром кенін сату, ферроқорытпаларды өндіру және сату кіреді. Топтың өндірістік активтері Қазақстан Республикасында орналасқан.

Заңды мекенжайы: 030008, Қазақстан Республикасы, Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы, М.Мәметова көшесі, 4 «А».

2024 жылдың маусым айында «Қазхром» ТҰК» АҚ 100% қатысу үлесімен «Хромтау-ТрансЭнерго» ЖШС еншілес компаниясын құрды.

Еншілес компаниялар	Тіркеу елі	Негізгі қызметі	Меншік үлесі, %
«Дөң мұнай базасы» АҚ	Қазақстан	Қоймалық сақтау қызметтері және жанар-жағармай материалдарын сату	95.53
«Ақжар-хром» ЖШС	Қазақстан	Магистральдық құбырлар арқылы су өндіру	100.00
«ХромтауТрансЭнерго» ЖШС	Қазақстан	Жылу энергиясын беру және тарату	100.00

2. Арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараттың дайындау негізі және есеп саясаты туралы маңызды ақпарат

Қаржылық ақпараттың дайындау негізі

Топтың 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған осы арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпараты Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 «Жария мүдделі ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялау үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесі мен нысандарын бекіту» туралы бұйрығы мен оған өзгерістер енгізу туралы Қаржы министрінің 2022 жылғы 2 наурыздағы № 241 бұйрығымен енгізілген өзгерістеріне сәйкес дайындалған. Осы арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпарат тек қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау, сондай-ақ оны Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қаржылық есептілік депозитарийіне Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ұсыну мақсатында ғана дайындалған.

Топ арнайы мақсаттағы шоғырландырылған қаржылық ақпаратты дайындау кезінде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептілікте сипатталған есеп саясаты қағидаттарын қолданды.

Қызметтің үздіксіздігі қағидаты

ERG Менеджерлер Кеңесі 2026 жылғы 30 маусымға дейінгі кезеңдегі қолжетімді өтімділікті қарастырды. Қарастырылып отырған кезеңде ERG тобы жеткілікті ақша қаражатын ұстап тұру және қарызды өтеу үшін ақша ағынын қалыптастырады деп болжайды.

ERG тобы өзінің қаржылық жағдайын үнемі бақылауда ұстайды, бұл операциялық қызметті қолдау және кредиттік келісімдер бойынша ковенанттардың сақталуын қамтамасыз ету үшін жеткілікті өтімділік қорын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қолданылатын ковенанттарды сақтады.

ERG тобы БТБ Банкімен (АҚ) кредиттік келісімді қайта құрылымдауды сәтті аяқтады және Сбербанк Ресей мен БТБ Банкімен (АҚ) қолданыстағы кредиттік келісімдер бойынша төлемдерді қолданыстағы барлық заңдар мен ережелерге сәйкес қайта бастады.

ERG тобы негізгі нарықтарындағы шикізат тауарлары бағасына тәуелділігін, валюта бағамдарының құбылмалығына ұшырау қаупін және қажет болған жағдайда қосымша қаржыландыру тарту мүмкіндігін түсінеді.

Шарттық міндеттемелерді орындау үшін қажетті жеткілікті өтімділікті қамтамасыз ету мақсатында ERG тобы операциялық тиімділікке, айналым капиталын жақсартуға және күрделі шығындар бюджетін бөлуде үнемі назар аударуды қамтамасыз етеді.

Қарастырылып отырған кезең ішінде жеткілікті өтімділікті қолдау үшін белгілі бір жақсартулар, қажет болған жағдайда, басқарушылық араласулар арқылы жүзеге асырылуы мүмкін еді, олардың іске асырылуын ERG тобының басшылығы өте ықтимал деп бағалады. Бұл шаралар жалпы сомасы шамамен 540 миллион АҚШ долларына дейінгі операциялық шығындарды азайту және күрделі шығындарды қысқарту бастамаларын жүзеге асыруды қамтиды, бұл ERG тобының бақылау аясында болжауға болады. Сонымен қатар, қажет болған жағдайда, ERG тобы қосымша қаржыландыру тарту мүмкіндігіне де ие, оның жалпы сомасы әртүрлі алдын ала келісімдер немесе кейінгі кезеңдегі талқылаулар негізінде шамамен 240 миллион АҚШ долларына дейін жетуі мүмкін.

Осылайша, ERG менеджерлері ERG Топтың жақын болашақта операциялық қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстарға қол жеткізе алатынына сенімді. Сондықтан Топ басшылығы да Компанияның қазіргі жағдайында өз қызметін жақын болашақта жалғастыру үшін жеткілікті ресурстарға қол жеткізе алатынын және осы шоғырландырылған қаржылық ақпаратты қызметтің үздіксіздігі қағидаты негізінде дайындау орынды екенін есептейді.

Жаңа стандарттар

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енетін стандарттарға түзетулер Топқа елеулі әсер болмау болжамданады. Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ. Топ басқа да жаңа стандарттардың, стандарттарға енгізілген түзетулердің және түсіндірмелердің әлеуетті әсерін бағалайды.

Функционалдық валюта және қаржылық ақпаратты ұсыну валютасы

Егер басқаша көрсетілмесе, осы Шоғырландырылған қаржылық ақпаратта ұсынылған барлық сандық деректер қазақстандық мың теңгемен (бұдан әрі – «теңге») көрсетіледі. Компанияның және оның еншілес компанияларының функционалдық валютасы - теңге.

Шетел валютасындағы операциялар

Есепті күндегі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген Топтың ақша активтері мен міндеттемелері осы күнге бекітілген Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») ресми айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептелді. Шетел валютасындағы операциялар бастапқы тану кезінде операция жасалған күнге ҚҚБ айырбастау бағамымен ескеріледі. Кейіннен, шетел валютасында көрсетілген Топтың активтері мен міндеттемелерін қайта есептеу ҚҚБ бағамы бойынша ай сайынғы негізде жүзеге асырылады. Осы операциялар бойынша есеп айырысу күніне, сондай-ақ шетел валютасында көрсетілген ақша активтері мен міндеттемелерді қайта есептеу нәтижесінде туындайтын нәтижелер табыс немесе залал есепте көрсетіледі.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларындағы қалдықтарды қайта есептеу мақсатында пайдаланылған ресми айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары 525.11 теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан:

1 АҚШ доллары 454.56 теңге). Теңгені басқа валюталарға айырбастауға қатысты валюталық бақылау ережелері қолданылады. Қазіргі уақытта теңге Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде еркін айырбасталатын валюта болып табылмайды.

3. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есептік бағалар және кәсіби пайымдаулар

Топ бағалауды пайдаланып, келесі қаржылық кезең ішінде ақпаратта көрсетілген активтер мен міндеттемелерге әсер ететін болжамдар жасайды. Бағалау мен пайымдау үнемі сыни талдауларға ұшырайды және басшылықтың алдыңғы тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде қалыптасқан жағдайларда дәлелді деп есептелетін болашақ оқиғаларға қатысты болжамдарға негізделген. Топ басшылығы есеп саясатын қолдану барысында бағалауды талап ететіндерден бөлек өзге пайымдауларды қолданады. Шоғырландырылған арнайы мақсаттағы қаржылық ақпаратта көрсетілген сомаларға ең маңызды әсер ететін пайымдаулар және келесі қаржылық кезеңдегі активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын елеулі түзетулер енгізу қажеттілігіне әкелуі мүмкін бағалаулар төмендегіні қамтиды:

Жер қойнауын пайдалану келісімшарттары

Топтың хром кенін өндірумен байланысты жер қойнауын пайдалануға арналған негізгі келісімшарты 2041 жылы аяқталады. Топ басшылығы мұндай келісімшарт 2074 жылы карьердің күтілетін пайдалы қызмет мерзімі аяқталғанға дейін номиналды құны бойынша ұзартылады деп болжайды.

Осы Шоғырландырылған қаржылық ақпаратта негізгі құралдардың тозу шығыстары мен баланстық құны жер қойнауын пайдалану келісімшарттары карьердің пайдалы қызмет мерзімі аяқталғанға дейін ұзартылады деген болжам негізінде көрсетілді.

Тау-кен активтері мен минералдық қорлардың пайдалы қызметін бағалау мерзімдері

Негізгі құралдардың құрамындағы тау-кен активтері дәлелденген және ықтимал минералды қорлардың негізінде өндірістік әдіспен карьердің пайдалы қызметінің тиісті мерзімі ішінде амортизацияланады.

Кен қорының бағасы кезеңнен кезеңге қарай өзгеруі мүмкін. Бұл Топтың қаржылық нәтижелеріне әсер етуі мүмкін. Қорлардағы мұндай өзгерістер тозудың есептелуіне, активтердің баланстық құнына және активтерді жою міндеттемелеріне арналған резервтердің мөлшеріне әсер етуі мүмкін.

Топтың кен қорларының бағасы технологиялық және экономикалық тұрғыдан негізделуі мүмкін және тиісті тау-кен активінен заңды түрде бекітілген құқықтар негізінде өндірілетін өнімнің үздік бағасына сүйенеді. Баға кеннің мөлшері мен сұрыптарын, өндірудің өндірістік технологиялар мен нормаларын, болжамды тауарлық бағалар мен өндірістік шығыстарды қоса алғанда, бірқатар факторлардың ескерілуімен қалыптастырылған.

Кен қорын бағалау Қазақстан Республикасы Индустрия және құрылыс министрлігі Геология комитетінің Қорлар жөніндегі мемлекеттік комиссиясының минералдық ресурстарды теңгерімдеу әдістемесі негізінде есептеледі, ол негізді болжамдарды, оның ішінде:

- Дәлелденген және болжамды қорларды, қорларды бағалауды және кеңейту міндеттемелерін қамтитын болашақ өндірістің бағалары;
- Қолданыстағы нарықтық бағаға негізделген болашақ тауарлық бағалар, форвардтық бағалар және топтың ұзақ мерзімді орташа бағасы; және
- Өндірістің болашақ ақшалай шығыстары, күрделі шығындар және активтерді қалпына келтіру бойынша міндеттемелер.

1 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл бойынша.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтер

Табиғат қорғау заңнамасына және жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына сәйкес Топ өзінің операциялық қызметі нәтижесінде қоршаған ортаға келтірілген залалды жою және тау-кен активтері мен қалдықтарды орналастыру полигондарын жою және жұмыстар аяқталғаннан кейін жерді қалпына келтіру жөніндегі заңды міндеттемесі бар.

Резервтер бұрынғы операциялық қызметтің салдарынан міндеттеменің туындауына қарай жою және қайта құнарландыру шығыстарының дисконт-талған құны негізінде қалыптастырылады.

Тау-кен активтерін жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтер Топтың Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғат қорғау заңнамасын және Топтың келісім-шарттық аумақта жер қойнауын пайдалану салдарын жою және қайта құнарландыру жұмыстарын жүргізудің ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес техникалық-экономикалық негіздемемен және инженерлік зерттеулермен нығайтылған өзге де операциялық қызмет жөніндегі байланысты бағдарламасын түсіндіруі негізінде айқындалады.

Залалды жою шығыстарының бағасы табиғатты қорғау талаптары мен заңнаманы түсіндіруде ықтимал өзгерістерге ұшырайды.

Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтер олардың түзілу ықтималдығы және олардың сомаларын дәлелді бағалау мүмкіндігі болған кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті кезеңнің соңында Топ олардың ықтимал құнсыздану белгілерін анықтау мақсатында активтерге (ақша ағындарының бірліктеріне) талдау жүргізеді. Басшылық ішкі және сыртқы факторларды талдау негізінде есепті кезеңде құнсыздану белгілерінің жоқтығын анықтады.

Берілген қарыздардың құнсыздануы

Күтілетін кредиттік залалды бағалау дефолт ықтималдығын, қарыз бойынша болашақ ақша ағындарының жиналуын және қалпына келтіру мерзімдерін қоса алғанда, айтарлықтай болжамдарды қолдануды талап етеді. Мұндай болжамдардағы өзгерістер өтелетін құнға немесе осындай активтердің резервтеріне әсер етуі мүмкін. Басшылық болжамдарды үнемі қайта қарайды. Берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік залал салыстырмалы рейтингісі бар компаниялардың кредиттік тәуекелі негізінде есептелді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген қарыздар 1-Кезеңге жатқызылды. Басшылықтың бұл пайымдауы ERG Тобы қызметінің үздіксіздігін бағалауға негізделген.

Қаржылық кепілдіктердің құнын бағалау

Топ қаржылық кепілдіктердің әділ құнын анықтау мақсатында кредиттік своп әдісін қолданады. Қаржылық кепілдік міндеттемесінің әділ құны қарыздың кепілдік берілген сомасының, пайыздық мөлшерлеменің және тәуекел көрсеткіштерінің есебімен есептеледі. Топ басқа бірлескен кепілгерлермен толық жауапкершілікте болатын кредиттік шарттар мақсатында нарықтық комиссия ұқсас кредиттік рейтингісі бар компаниялардың кредиттік-дефолттық своптарының ескеруімен анықталады және бірлескен кепілгерлер арасында бөлінеді. Бұл Топтың берілген кепілдіктермен байланысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштығына басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Басшылықтың бұл пайымдауы ERG Тобы қызметінің үздіксіздігін бағалауға негізделген.

Кепілдіктердің құны бірлескен кепілгер компанияларының таза активтерінің әділ құны негізінде бірлескен кепілгерлер арасында бөлінеді.

Басшылық Топтың кепілдендірілген міндеттемелерді өтеуге мәжбүр болатынын екіталай деп санайды.

Салық заңнамасы және трансферттік баға белгіленімі туралы заңнама.

Қазақстандық салық заңнамасы мен трансферттік баға белгілеу жөніндегі заңнама әртүрлі интерпретацияларға ұшырайды.

Әділ құнмен ескерілетін инвестициялар

Топ кәсіпорындарға қатысты бақыланбайды немесе айтарлықтай әсер етпейді, өйткені Топ олардың қаржылық және операциялық қызметіне қатысты шешім қабылдай алмайды 11-Ескертпе.

4. Байланысты тараптармен жасалған есеп айырысулар мен операциялар

Бас компания: ақпарат 1-Ескертпеде көрсетілген.

Жалпы бақылаудағы компаниялар: ERG бақылауындағы компаниялар.

Б класындағы Менеджерлердің бақылауындағы компаниялар: Б класындағы Менеджерлер және олардың бақылауындағы барлық компаниялар Б класындағы Менеджерлердің ERG-дің жай акцияларына жанама иеленуінің ету нәтижесінде Топтың байланысты тараптары болып табылады. Б класының Менеджерлері ERG Менеджерлер кеңесінің мүшелері болып табылады.

Мемлекеттік кәсіпорындар: Қазақстан Республикасы және онымен байланысты заңды тұлғалар. Қазақстан Республикасы ERG-ге елеулі ықпал ету негізінде Топтың байланысты тарабы болып табылады.

Негізгі басшылық: өкілеттіктері бар және Топтың операцияларын жоспарлауға, үйлестіруге және тікелей немесе жанама түрде бақылауға жауапты тұлғалар.

Төменде 2024 жылғы 31 желтоқсан күні байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша өтелмеген қалдықтар берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Бас компания	Жалпы бақылауындағы компаниялар	Б класындағы Менеджерлердің бақылауындағы компаниялар	Мемлекеттік кәсіпорындар	Негізгі басшылық
Активтер:					
Әділ құны бойынша инвестициялар	-	5,364,899	-	-	-
Қауымдастырылған компанияларға инвестициялар	-	115,504,058	-	-	-
Берілген қарыздар ¹	43,935,378	295,776,640	-	399,221	-
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	-	977,990	3,260,908	1,862,227	-
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	-	16,752,204	476,106	5,214,244	-
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	90,578,986	3,618	-
Өзге де айналым активтері	-	-	132,177	-	-
Міндеттемелер:					
Алынған қарыздар	-	-	-	25,038,941	-
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	2,987	-	271,420	-
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	7,269,518	-	-	-	-
Қызметкерлерге сыйақы беру бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	136,636
Қаржылық кепілдіктер	59,540,508	-	-	-	-
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	-	60,948,781	976,141	11,538,484	-

1 Берілген қарыздар бойынша залалдарды бағалау резерві 6-Ескертпеде көрсетілген.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

Төменде 2023 жылғы 31 желтоқсан күні байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша өтелмеген қалдықтар берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Бас компания	Жалпы бақылауын-дағы компаниялар	Б класындағы Менеджер-лердің бақылауын-дағы компаниялар	Мемлекеттік кәсіпорындар	Негізгі басшылық
Активтер:					
Әділ құны бойынша инвестициялар	-	10,136,464	-	-	-
Қауымдастырылған компанияларға инвестициялар	-	101,442,756	-	-	-
Берілген қарыздар ¹	-	215,895,316	-	173,129	-
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	-	1,392,797	2,955,818	4,638,050	-
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	-	28,805,238	29,667	8,442,348	-
Ақша қаражаты және ақша баламалары	-	-	62,823,669	26,482	-
Өзге де ағымдағы активтер	-	-	59,482	-	-
Міндеттемелер:					
Алынған қарыздар	-	-	-	18,546,488	-
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	5,580	-	284,519	-
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	7,709,784	-	-	-	-
Қызметкерлерге сыйақы беру міндеттемелері	-	-	-	-	111,348
Қаржылық кепілдіктер	-	14,390,374	-	-	-
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	-	25,285,032	362,941	4,290,863	-

1 Берілген қарыздар бойынша залалдарды бағалау резерві 6-Ескертпеде көрсетілген.

Төменде 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін байланысты тараптар-мен операциялар бойынша кірістер мен шығыстар баптары көрсетілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Бас компания	Жалпы бақылауындағы компаниялар	Б класы Менеджерлерінің бақылауын-дағы компаниялар	Мемлекеттік кәсіпорындар	Негізгі басшылық
Түсім	-	2,383,320	6,944	4,868,147	-
Сатудың өзіндік құны	-	(160,853,830)	(12,864,739)	(69,520,199)	-
Өзге операциялық кірістер	-	2,536,870	264	3,737	-
Өзге де операциялық шығыстар	-	838,285	(584,880)	(676,896)	-
Сату шығыстары	-	(804,442)	(7,990)	(732,512)	-
Ғылыми-зерттеу, бизнесті дамыту және барлау шығындары	-	(2,721,558)	(20,234)	(3,715)	-
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	(21,738,083)	(543,397)	(298,293)	(948,307)
Қауымдастықтардың нәтижелерімен бөлісу	-	14,061,302	-	-	-
Қаржы кірістері	10,275,662	20,299,612	1,693,908	55,354	-
Қаржы шығыстары ²	(65,481,406)	45,964,715	4,672,214	(2,009,700)	-

Төменде 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы байланысты тараптар-мен жасалған операциялар бойынша кірістер мен шығыстардың баптары көрсетілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Бас компания	Жалпы бақылауындағы компаниялар	Б класы Менеджерлерінің бақылауын-дағы компаниялар	Мемлекеттік кәсіпорындар	Негізгі басшылық
Түсім	-	2,223,932	7,399	3,290,125	-
Сатудың өзіндік құны	-	(144,749,453)	(12,731,622)	(41,759,275)	-
Өзге операциялық кірістер	-	3,999,797	13,083	18,761	-
Өзге де операциялық шығыстар	-	(1,422,140)	(323,465)	(665,422)	-
Сату шығыстары	-	(406,156)	(8,685)	(523,880)	-
Ғылыми-зерттеу, бизнесті дамыту және барлау шығындары	-	(5,181,885)	(1,709)	(3,774)	-
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-	(24,958,166)	(532,704)	(296,719)	(1,166,405)
Қауымдастықтардың нәтижелерімен бөлісу	-	8,972,314	-	-	-
Қаржы кірістері	4,052,768	12,985,720	1,358,778	908,784	-
Қаржы шығыстары ³	(103,653)	(48,667,027)	(13,847)	(822,036)	-

2 Қаржылық шығыстардың құрамына ERG тобының жекелеген компаниялары деңгейінде туындайтын берілген несиелер мен депозиттер бойынша бағамдық айырмадан түскен таза кірістер/(шығыстар), сондай-ақ қаржылық кепілдіктер бойынша тануды тоқтатудан болатын шығыстар көрсетілген.
3 Жалпы бақылаудағы компанияның қаржылық шығындар құрамында негізінен әділ құн бойынша инвестицияларды қайта бағалау нәтижесінде 44,565,154 мың теңге сомасында көрсетілген.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

Топтың негізгі басшылығының сыйақысы:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Жалақы және өзге де сыйлықақылар	741,664	951,901
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақылар және өзге де ұзақ мерзімді сыйақылар	400,781,427	204,030,948
Негізгі басшылықтың жалпы сыйақысының жиыны	948,307	1,166,405

Бас компания

Бас компанияның қалдықтары мен операцияларына, негізінен берілген қарыздар, қаржылық кепілдіктер, қаржы кірістері және қарызға байланысты қаржы шығыстары жатады.

Жалпы бақылаудағы компаниялар

2024 және 2023 жылдар ішінде Топ, негізінен, ферроқорытпаларды сатты, сонымен қатар, айналым капиталын толықтыру мақсатында қаржы алды. Ферроқорытпалардың бағасы әлемдік нарықтардың бағасына байланысты. Топ материалдарды, электр энергиясын, басқару қызметтерін сатып алды және демеушілік көмек көрсетті, сонымен қатар, айналым капиталын толықтыру мақсатында қаржы бөлді.

Б класындағы Менеджерлердің бақылауындағы компаниялар

Б класындағы Менеджерлердің бақылауындағы компаниялармен жүргізілетін есеп айырысу және операциялар, негізінен, Б класындағы Менеджерлердің бақылауымен банк арқылы жүзеге асырылатын қазынашылық операциялар және сақтандыру қызметтерін білдіреді.

Мемлекеттік кәсіпорындар

Топ мемлекеттік кәсіпорындармен тауарлар мен қызметтерді сатып алуды және сатуды жүзеге асырады. Мұндай мәмілелер, әдетте, нарықтық шарттарда немесе нарықтың барлық қатысушылары үшін белгіленген тарифтер негізінде жүзеге асырылады. Топ табиғи газды жеткізу және тасымалдау қызметтерін, теміржол қызметтерін және электр энергиясын тасымалдау қызметтерін сатып алды.

Топтың мақсатты пайдалану шарттарында «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-мен АҚШ долларында несие желісін ашу туралы келісімі бар. Осы Шарт бойынша алынған транштар туралы толық ақпарат 15-ескертпе.

5. Ақша қаражаты мен ақша
баламалары (баланс жол
коды 010)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді депозиттер	89,938,506	61,340,162
Банктік шоттардағы және кассадағы ақша қаражаты	65,397	929,148
Жолдағы ақша қаражаты	583,009	585,012
Ақша қаражаты мен ақша баламаларының жиыны	90,586,912	62,854,322

6. Амортизациялық құнмен
бағаланған қаржы активтері
(баланс жол кодтары 011
және 110)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді амортизациялық құнмен бағаланған қаржы активтері		
Берілген қарыздар	17,859,830	25,828,757
Берілген несиелер бойынша резерв	(239,322)	(513,439)
Өзгелер	130,902	61,213
Ұзақ мерзімді амортизациялық құнмен бағаланған қаржылық активтер		
Берілген қарыздар	329,875,510	195,564,311
Берілген несиелер бойынша резерв	(7,384,779)	(4,811,184)
Өзгелер	4,376	5,207
Жалпы амортизациялық құнмен бағаланған қаржы активтері	340,246,517	216,134,865

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
1 қаңтардағы залалды бағалау резерві	5,324,623	4,983,701
Берілген қарыздар	2,709,585	3,721,604
Өтелген қарыздар	(705,349)	(3,145,731)
Күтілетін несиелік залалдарды бағалау жорамалдарындағы өзгерістер және келісімшарттық талаптардың өзгеруі	295,242	(234,951)
31 желтоқсандағы залалдарды бағалау резерві	7,624,101	5,324,623

2024 жылдың ақпан айында Топ ERG жалпы бақылауындағы компаниялармен 200 миллион АҚШ долларына (90, 094,000 мың теңге) дейінгі жаңа синдикациялық несие желісін ашу туралы келісім-шартқа қол қойды.

2024 жылы Топ қолданыстағы қарыз беру туралы келісім және синдикатталған несиелік желілер аясында ERG тобының бақылауындағы компанияларға жалпы сомасы 1,645 миллион АҚШ доллары (746,249,153 мың теңге) көлемінде қарыз берді. Бұл сома KCR International B.V., KCR METALS-FZSO және Топ арасындағы инновация туралы келісім аясында KCR International B.V.-ге берілген 1,316 миллион АҚШ доллары (592,090,721 мың теңге) мөлшеріндегі қарызды қамтиды, ол толық көлемде өтелген.

2024 жылы бас компания мен ERG жалпы бақылаудағы компаниялар жалпы сомасы 184 миллион АҚШ доллары (85,566,357 мың теңге) құрайтын қарыздарын мерзімінен бұрын өтеді.

2023 жыл ішінде қолданыстағы шарт аясында Топ 7,950,000 мың теңге көлемінде ERG тобының бақылауындағы компанияға транш берді.

2023 жылғы наурызда Топ «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ компаниясына 500,000 мың теңге көлемінде қарыз берді.

2023 жыл ішінде қолданыстағы синдикатталған несиелік желілер аясында Топ 217.5 миллион АҚШ доллары (97,932,621 мың теңге) сомасында ERG жалпы бақылауымен компанияға қарыз берді.

2023 жылғы наурызда Топ ERG жалпы бақылауындағы компаниялармен 200 миллион АҚШ долларына (89,610,000 мың теңге) дейінгі сомаға жаңа синдикатталған несие желісін ашу туралы шартқа қол қойды.

2023 жылы осы келісім бойынша 77.7 миллион АҚШ доллары (36,487,315 мың теңге) сомасында қарыз берілді.

2023 жылғы маусымда ERG жалпы бақылауымен компаниялар 429 миллион АҚШ доллары (194,409,750 мың теңге) сомасында қарыздарды мерзімінен бұрын өтеді.

2023 жылғы тамызда Топ ERG жалпы бақылауымен 1,400 миллион АҚШ доллары (646,394,000 мың теңге) сома-сында компаниялармен қарыз беру туралы келісімге қол қойды. 2023 жылы осы Келісім бойынша транштар берілмеді.

2023 жыл ішінде қолданыстағы синдикатталған несие желісі аясында Топ бас компанияға мерзімінен бұрын өтелген 100,000 мың АҚШ доллары (45,763,000 мың теңге) мөлшерінде транш берді.

7. Қысқа мерзімді сауда және
өзге де дебиторлық берешек
(баланс жол коды 016)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Алдын ала бағамен ескерілетін сауда дебиторлық берешек	64,934,015	135,810,113
Сауда дебиторлық берешек	20,685,515	20,860,666
Өзгелер	1,557,030	1,088,348
Минус: залалды бағалау резервтері	(2,292,182)	(3,822,410)
Жалпы қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек	84,884,378	153,936,717

8. Қорлар (баланс жол коды 020)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Сатып алынған шикізат пен материалдар	131,375,853	136,088,999
Аяқталмаған өндіріс	42,570,461	47,578,672
Дайын өнім	20,750,967	24,191,902
Өзгелер	62,257	133,541
Минус: ескірген және өтімсіз тауарлық-материалдық қорлардың резервтері	(9,721,266)	(14,274,817)
Қорлардың жиыны	185,038,272	193,718,297

9. Өзге де қысқа мерзімді
активтер (баланс жол коды 022)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қайтарылатын ҚҚС және басқа салықтар	80,971,215	66,159,229
Алдын ала төлемдер	17,481,746	37,140,529
Өзгелер	7,122	172,360
Минус: залалды бағалау резервтері	(2,396,820)	(2,120,775)
Өзге де қысқа мерзімді активтердің жиыны	96,063,263	101,351,343

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

10. Негізгі құралдар
(баланс жол коды 121)

Мың қазақстандық теңгемен	Жер	Ғимараттар мен құрылыс-жайлар	Машиналар мен жабдық	Өзгелер	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсандағы құны	5,350,832	294,827,968	425,621,685	36,300,101	762,100,586
Жинақталған тозу	-	(123,794,538)	(268,977,946)	(18,769,211)	(411,541,695)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	5,350,832	171,033,430	156,643,739	17,530,890	350,558,891
Түсімдер	32,000	947,858	20,858,844	4,902,711	26,741,413
Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резервтегі өзгерістер	-	1,473,251	80,840	8	1,554,099
Орын ауыстырулар	-	35,683,444	33,433,646	1,141,940	70,259,030
Тозу	-	(23,054,433)	(39,430,939)	(3,440,465)	(65,925,837)
Есептен шығару	(2,374)	(206,971)	(389,691)	(35,662)	(634,698)
Құнсыздануды қалпына келтіру/(құнсыздану)	-	-	384,478	-	384,478
2023 жылғы 31 желтоқсандағы құны	5,380,458	331,762,159	476,037,304	41,709,645	854,889,566
Жинақталған тозу	-	(145,885,580)	(304,456,387)	(21,610,223)	(471,952,190)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы құны	5,380,458	185,876,579	171,580,917	20,099,422	382,937,376
Түсімдер	302,920	599,397	14,710,169	3,195,796	18,808,282
Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемеге арналған резервтегі өзгерістер	-	(5,067,371)	(23,013)	(5)	(5,090,389)
Орын ауыстырулар	-	50,973,649	69,400,709	1,937,229	122,311,587
Тозу	-	(27,043,314)	(44,471,415)	(3,529,459)	(75,044,188)
Есептен шығару	(205)	(1,688)	(19,045)	(337)	(21,275)
Құнсыздануды қалпына келтіру/(құнсыздану)	-	(1,936,162)	(98,518)	-	(2,034,680)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы құны	5,683,173	372,745,428	550,626,654	46,105,973	975,161,228
Жинақталған тозу	-	(169,344,338)	(339,546,850)	(24,403,327)	(533,294,515)
2024 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	5,683,173	203,401,090	211,079,804	21,702,646	441,866,713

11. Ұзақ мерзімді пайда немесе залал арқылы әділ құнмен бағаланған қаржы активтері
(баланс жол коды 112)

Компанияның атауы	Тіркеу елі	Қызметі	2024 ж.		2023 ж.	
			Мың теңге	Меншік үлесі, %	Мың теңге	Меншік үлесі, %
«Business and Technology Services» ЖШС	Қазақстан	ERP-жүйелерін енгізу және қолдау	5,364,899	37.99	5,364,899	37.99
Eurasian Digital Ventures 1 Limited Partnership	Қазақстан (АХҚО)	Венчурлық инвестициялау	-	59.79	4,771,565	60.00
Әділ құнды инвестициялардың жиыны			5,364,899		10,136,464	

12. Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялар
(баланс жол коды 115)

Топтың қауымдасқан компаниялардағы мүдделері төмендегідей:

Компания атауы	Тіркелген ел	Қызметі	2024 ж.		2023 ж.	
			Мың теңге	Иелену үлесі, %	Мың теңге	Иелену үлесі, %
«ENRC Credit» несие серіктестігі» ЖШС	Қазақстан	Несиелеу	115,504,058	49.9	101,442,756	49.9
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялардың жиыны			115,504,058		101,442,756	

2023 жылғы 30 маусымда «ENRC Credit» несие серіктестігі» ЖШС қатысушы-ларының жалпы жиналысының шешімі негізінде Топ «ENRC Credit» несие серікте-стігі» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесін 136,239,000 мың теңге мөлшерінде 52.15% дейін ұлғайту есебінен төлем енгізді. 2023 жылдың шілдесінде Серіктестікке қатысу үлесі уәкілетті органда тіркелді. Төлем жасалған күннен бастап тіркелген күнге дейінгі кезеңде Компанияның сатып алынған үлесті бақылауы болмады. Осы кезеңде бұл үлестік құрал пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерілген.

2023 жылғы 9 қазандаТоптың «ENRC Credit» несие серіктестігі» ЖШС жарғылық капиталындағы қатысу үлесі 49.9% дейін төмендеді, нәтижесінде бұл инвестиция қауымдасқан кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелді. Төмендегі кестеде Топтың қауымдасқан кәсіпорындарға салған инвестициялары-ның баланстық құнының өзгеруі көрсетілген:

Мың қазақстандық теңгеде	2024 ж.	2023 ж.
Баланс құны жылдың басында	101,442,756	-
Қайта жіктеу	-	92,470,442
Қауымдасқан кәсіпорындардың пайдадағы үлесі	14,061,302	8,972,314
Жыл соңындағы баланстық құны	115,504,058	101,442,756

Қауымдасқан кәсіпорындар бойынша қысқаша қаржылық ақпарат төмендегі кестеде келтірілген:

Мың қазақстандық теңгеде	«ENRC Credit» несие серіктестігі» ЖШС	
	2024 ж.	2023 ж.
Айналым активтері	57,985,818	25,780,657
Айналымнан тыс активтер	277,466,021	291,309,337
Қысқа мерзімді міндеттемелер	11,769,227	34,768,697
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	92,216,000	79,033,647
Таза активтер	231,466,612	203,287,650
Қауымдасқан кәсіпорынның таза активтеріндегі Топтың үлесі	115,504,058	101,442,756
Негізгі қызметтен түсетін кірістер	71,941,426	33,217,987
Жыл/кезеңдегі пайда	28,178,962	17,980,590
Қауымдасқан кәсіпорынның пайдасындағы Топтың үлесі	14,061,302	8,972,314

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

13. Кейінге қалдырылған
салықтық активтер және
міндеттемелер (баланс жол
кодтары 126 және 316)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 1 қаңтар	Пайдаға немесе залалға жатқызылды	Өзге жиынтық табысқа жатқызылды	2024 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін/(салық салынатын) айырмашылықтардың салықтық әсері				
Негізгі құралдар	540,521	2,781,003	-	3,321,524
Алынған қарыздар	(12,060,661)	9,437,625	-	(2,623,036)
Тауарлық-материалдық қорлар	2,854,990	(910,710)	-	1,944,280
Берілген қарыздар және өзге де дебиторлық берешек	1,519,312	665,600	-	2,184,912
Қызметкерлерге сыйақылар	1,533,022	80,456	666,504	2,279,982
Есептелген, бірақ төленбеген салықтар	1,692,593	(157,862)	-	1,534,731
Демалысқа арналған резерв	713,667	292,005	-	1,005,672
Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резерв	2,751,224	(781,115)	-	1,970,109
Өзгелер	3,481,139	1,230,820	-	4,711,959
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша таза позиция	3,025,807	12,637,822	666,504	16,330,133
Кейінге қалдырылған салық бойынша танылған актив ретінде көрсетілген	3,025,807	-	-	16,330,133

Мың қазақстандық теңгемен	2023 жылғы 1 қаңтар	Пайдаға немесе залалға жатқызылды	Өзге жиынтық табысқа жатқызылды	2023 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін/(салық салынатын) айырмашылықтардың салықтық әсері				
Негізгі құралдар	(3,950,017)	4,490,538	-	540,521
Алынған қарыздар	(13,752,106)	1,691,445	-	(12,060,661)
Тауарлық-материалдық қорлар	2,516,836	338,154	-	2,854,990
Берілген қарыздар және өзге де дебиторлық берешек	1,548,815	(29,503)	-	1,519,312
Қызметкерлерге сыйақылар	1,291,431	168,115	73,476	1,533,022
Есептелген, бірақ төленбеген салықтар	940,722	751,871	-	1,692,593
Демалысқа арналған резерв	1,259,382	(545,715)	-	713,667
Тарату бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету және активтерді қалпына келтіру	2,080,239	670,985	-	2,751,224
Сауда бойынша дебиторлық берешектің әділ құны қарыз есепке алынды алдын ала бағалау	2,727,318	(2,727,318)	-	-
Өзгелер	2,846,996	634,143	-	3,481,139
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша таза позиция	(2,490,384)	5,442,715	73,476	3,025,807
Кейінге қалдырылған салық бойынша танылған актив ретінде көрсетілген	-	-	-	3,025,807
Кейінге қалдырылған салық бойынша танылған міндеттеме ретінде көрсетілген	(2,490,384)	-	-	-

14. Өзге де ұзақ мерзімді актив-тер
(баланс жол коды 127)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
Аяқталмаған күрделі құрылыс	502,407,126	429,392,581
Негізгі құралдар мен байланысты қызметтер үшін алдын ала төлемдер	28,281,077	35,364,692
Өзгелер	3,296,233	-
Минус: айналымнан тыс активтер құнының төмендеуіне арналған резервтер	(193,170)	(192,718)
Өзге де ұзақ мерзімді активтер жиыны	533,791,266	464,564,555

Аяқталмаған құрылысқа түсетін түсімдер 28,606,296 мың теңге мөлшерінде қарыздар бойынша капиталдандырыла-тын шығындарды қамтиды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 15,915,615 мың теңге). Капитал-дандыру мөлшерлемесі 11.23% құрады (2023 жыл: 7.92%).

15. Амортизациялық құнмен
бағаланатын қаржылық міндет-темелер (баланс жол кодтары
210 және 310)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж. 31 желтоқсан	2023 ж. 31 желтоқсан
Амортизациялық құнмен бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер		
Алынған қарыздар	109,538,457	117,919,220
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	989,334	1,978,668
Амортизациялық құнмен бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		
Алынған қарыздар	1,125,408,448	993,183,913
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	6,838,297	5,910,660
Амортизациялық құнмен бағаланатын қаржылық міндеттемелер жиыны	1,242,774,536	1,118,992,461

2024 жылғы қаңтарда KCR International B.V., KCR-METALS FZCO және Компания арасында жаңарту келісімі күшіне енді және ВТБ Банкімен (ЖАҚ) кредиттік келісімге өзгерістер енгізілді. Осы оқиға-лардың нәтижесінде KCR International B.V. ВТБ Банкімен (ЖАҚ) кредиттік келісім бойынша Компанияға 1,316 миллион АҚШ доллары (592,090,721 мың теңге) сомасын-дағы міндеттемелерді (негізгі қарыз сомасы 1,181 миллион АҚШ доллары (531,336,905 мың теңге) және жиналған пайыздар 135 миллион АҚШ доллары (60,837,235 мың теңге)) қайта тапсырды. Сонымен қатар, Компания жаңарту келісімі аясында KCR International B.V.-ден 1,316 миллион АҚШ доллары (592,090,721 мың теңге) көлемінде өтемақы алды, содан кейін Компания бұл міндеттемелерді және бұрын танылған қарызға қатысты талап ету құқығын KCR METALS-FZCO-ға тапсырды.

2024 жылдың ақпан айында Топ Банк ВТБ (ЖАҚ) кредиттік желісі бойынша 669 миллион АҚШ доллары (306,204,353 мың теңге) көлеміндегі белгілі бір транштардың валютасын АҚШ долларынан қытай юанына ауыстырды (24-ескертпе). 2024 жыл ішінде Топ «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан 15.9 миллион АҚШ доллары (7,193,659 мың теңге) сомасында ашық кредиттік желі бойынша транштарды алды (4-ескертпе). 2025 жылғы 30 маусымдағы және 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейбір қаржылық шарттарды орындауға қатысты ықтимал белгісіздік банктің осы күндердегі шарттар бойынша сынақтар орындалатынын растауынан кейін шешілді.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

16. Өзге қаржылық міндеттеме-
лер (баланс жол кодтары 213
және 313)

Өзге қаржылық міндеттемелерге берілген қаржылық кепілдіктердің баланстық құны кіреді.

Төмендегі кестеде бастапқы тану кезінде қаржылық кепілдіктердің әділ құнын есептеу кезінде пайдаланылатын кепілдік берілген міндеттемелер туралы ақпарат берілген:

Компания	Кепілдендірілген міндеттемелер сомасы		Кепілдік аяқталатын жыл
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	
Бас компания (1 - Ескіртпе)	618,183,605	-	2030 г.
Компания ортақ бақылауда	-	536,744,975	2030 г.
Үшінші тараптар	1,661,878	1,787,143	2036-2039 г.
Жиыны	619,845,483	538,532,118	

Қаржылық кепілдіктердің баланстық құны бастапқы тану кезінде көрсетілген соманың амортизацияланбаған қалдығын білдіреді.

17. Қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек (баланс жол коды 214)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Сауда кредиторлық берешек	142,329,234	90,962,729
Өзге берешек	447,945	226,828
Қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек жиыны	142,777,179	91,189,557

18. Бағалау міндеттемелер (баланс жол кодтары 215 және 315)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері		
Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтер	1,488,188	1,450,957
Өзге	224,037	6,179,191
Ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелері		
Активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге арналған резервтер	12,833,784	16,773,488
Бағалау міндеттемелер жиыны	14,546,009	24,403,636

Төмендегі кестеде активтерді жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелер бойынша резервтер туралы ақпарат берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.				2023 ж.			
	Тау-кен активтері	Қалдықтарды орналастыру полигондары	Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттеме	Жиыны	Тау-кен активтері	Қалдықтарды орналастыру полигондары	Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттеме	Жиыны
Ұзақ мерзімді бөлім	7,585,666	3,247,109	2,001,009	12,833,784	12,028,613	3,450,422	1,294,453	16,773,488
Қысқа мерзімді бөлім	594,666	893,522	-	1,488,188	1,184,017	266,940	-	1,450,957
Жиыны	8,180,332	4,140,631	2,001,009	14,321,972	13,212,630	3,717,362	1,294,453	18,224,445

Мың қазақстандық теңгемен	Тау-кен активтері		Қалдықтарды орналастыру полигондары		Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттеме	Жиыны
	Активтерді жою	Бүлінген жерлерді қалпына келтіру	Активтерді жою	Бүлінген жерлерді қалпына келтіру		
2023 жылғы 1 қаңтардағы баланстық құн	6,769,016	1,387,647	52,040	3,171,178	3,323,089	14,702,970
Жыл бойы пайдаланылған	(60,399)	(37,514)	-	-	-	(97,913)
Бағалаудың өзгеруі	3,915,256	206,932	-	102,169	(2,836,193)	1,388,164
Ағымдағы құн дисконтын жою	849,417	182,275	-	391,975	807,557	2,231,224
2023 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	11,473,290	1,739,340	52,040	3,665,322	1,294,453	18,224,445
Жыл бойы пайдаланылған	-	(125,331)	-	-	-	(125,331)
Бағалаудың өзгеруі	(5,548,900)	(535,961)	-	(178,560)	552,517	(5,710,904)
Ағымдағы құн дисконтын жою	964,440	213,454	-	601,829	154,039	1,933,762
2023 жылғы 31 желтоқсандағы баланстық құн	6,888,830	1,291,502	52,040	4,088,591	2,001,009	14,321,972

Тау-кен активтерін жою жөніндегі міндеттеме шахтаның 2041 жылы аяқталатын хром кенін өндірумен байланысты жер қойнауын пайдалануға арналған негізгі келісімшарттың пайдалы қызмет мерзімінің соңында өтелуге жатады. Қалдықтар полигондарын жою жөніндегі міндеттеме 2024 жылдан 2066 жылға дейінгі мерзімде әр полигонның пайдалы қызмет мерзімінің соңында толық өтелуі тиіс. Объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттеме 2074 жылы күтілетін кен орындары толық игерілгеннен кейін өтелуі тиіс.

885,034 мың теңге мөлшерінде қалдықтарды орналастыру полигондарын жою және қалпына келтіру және жерді қайта құнарландыру міндеттемелерінің резервтері есебіндегі бағалардың өзгеруі өзіндік құнның төмендеуіне әкелді (2023 жыл: 165,935 мың теңге).

Төменде объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттемелерді есептеуде пайдаланылған негізгі болжамдар келтірілген:

Пайыздық мәнде	2024 ж.	2023 ж.
Жою мерзімі	2025-2074 гг.	2024-2074 гг.
Дисконттау мөлшерлемесі	11.83-13.32	11.90-14.47
Инфляция коэффициенті	4.80-6.90	4.90-9.10

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

19. Жарғылық (акционерлік) капитал (баланс жол коды 410)

Мың қазақстандық теңгемен	2023ж. және 2024 ж. 31 желтоқсан	
	Саны	Сомасы
Жай акциялар	99,953,939	100,058,381
Артықшылықты акциялар	9,896,772	2,664,662
Шығарылған номиналды акционерлік капиталдың жиыны		102,723,043
Жай акциялар		(104,442)
Артықшылықты акциялар		(556,462)
Төленбеген капиталдың жиыны		(660,904)
Капиталды гиперинфляцияға индекстеу		4,442,888
Акционерлік капиталдың жиыны		106,505,027

Қарапайым акцияларға дивидендтер 1 акцияға 4,03 теңге мөлшерінде есептелді (2023 жыл: есептелген жоқ). Құнды қағаздардың артықшылығы бойынша дивидендтер кепілдендірілген 100 теңге мөлшерінен жоғары, 1 артықшылықты акцияға 4,03 теңге мөлшерінде есептелді (2023 жыл: есептелген жоқ).

Қарапайым акцияның номиналдық құны 1,000 теңге (2023 жыл: 1,000 теңге). Бір қарапайым акция бір дауыс беру құқығын береді. 2024 және 2023 жылдары Компания қарапайым акциялар шығарған жоқ. Артықшылықты акцияның номиналдық құны 1,000 теңге (2023 жыл: 1,000 теңге).

20. Түсім (пайдалар мен залал- дар туралы есеп жол коды 010)

Төмендегі кестеде географиялық орналасу бойынша есептелген түсім көрсетілген. Географиялық орналасу бойынша есептелген түсім сатып алушылардың заңды тіркеу орны негізінде бөлінеді және сатылған өнімнің соңғы бағыты балама географиялық орындарда болуы мүмкін.

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Еуропа	943,241,392	1,014,256,897
Еуразия	42,813,982	43,006,448
Қазақстан	16,463,256	10,453,295
Түсімнің жиыны	1,002,518,630	1,067,716,640

Төменде өнім бойынша түсім берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Жоғары көміртекті феррохром	825,236,236	874,316,186
Тазартылған феррохром	89,193,667	94,477,916
Кремний қорытпалары	78,184,606	78,706,857
Өзге өнім	9,904,121	20,215,681
Түсімнің жиыны	1,002,518,630	1,067,716,640

Негізгі сатып алушыға қатысты түсім сомасы 943,241,392 мың теңгені құрады (2023 жыл: 1,000,277,237 мың теңге). 2024 жылға арналған түсім 68,064,701 мың теңге көлемінде сатып алушылармен жасалған шарттардан басқа көздерден алынған залалдарды қамтиды, бұл ҚЕХС 9 стандартына сәйкес есепке алынған түсімдердің түзетулері болып табылады (2023 жыл: 35,014,013 мың теңге кіріс) түзетулері болып табылады.

21. Өткізілген тауарлардың, жұмыстардың және көрсетіл- ген қызметтердің өзіндік құны (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 011)

Мың қазақстандық теңгеде	2024 ж.	2023 ж.
Шикізат, материалдар мен жиынтықтауыштар	236,111,195	251,688,477
Жалақы және онымен байланысты шығыстар	160,340,212	141,291,793
Электр энергияға жұмсалатын шығыстар	116,112,691	97,673,863
Негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы	71,491,265	60,905,169
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы	25,821,635	26,750,330
Басқа кәсіби қызметтер	24,366,954	29,300,276
Дайын өнім қорларындағы және аяқталмаған өндірістегі өзгерістер	17,410,044	11,477,109
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	16,547,599	13,978,235
Тау-кен жұмыстары	11,314,161	25,317,006
Сақтандыру	8,976,584	9,351,985
Ақпараттық технология шығындары	5,941,112	5,561,477
Агенттік және комиссиялық шығындар	4,902,816	8,523,882
(Қалпына келтіру)/есептеу резервінің ескірген және өтімді емес тауарлы-материалдық қорлар бойынша	(3,606,018)	1,834,049
Өзгелер	9,071,672	10,417,713
Өткізілген тауарлар мен қызметтердің өзіндік құнының жиыны	704,801,922	694,071,364

22. Әкімшілік шығыстар (пайда- лар мен залалдар туралы есеп жол коды 014)

Мың қазақстандық теңгеде	2024 ж.	2023 ж.
Басқарушылық, кеңес беру және басқа да кәсіби қызметтер ¹	18,569,902	21,522,755
Демеушілік және қайырымдылық көмек	13,634,254	7,480,802
Жалақы және онымен байланысты шығындар	4,046,571	4,118,489
Салықтық айыппұлдар мен өсімпұлдар	697,097	630,257
Негізгі құралдардың тозуы және материалдық емес активтердің амортизациясы	540,760	535,484
Табыс салығынан басқа, басқа салықтар	477,733	465,559
Өзгелер	4,049,227	5,366,890
Әкімшілік шығындардың жиыны	42,015,544	40,120,236

1 2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде «PricewaterhouseCoopers» ЖШС аудиторлық қызметтері үшін ақыға шығыстар 325,250 мың теңгені (2023 ж: 263,844 мың теңге), аудиторлық емес қызметтер үшін – 0 мың теңгені (2023: 0 мың теңге) құрады.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА
«ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

23. Қаржылық кірістері (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 021)

Мың қазақстандық теңгеде	2024 ж.	2023 ж.
Пайыздық кірістер	18,675,228	13,988,082
Қаржылық кепілдік амортизациясынан түсетін кірістер	9,282,449	2,898,421
Дивидендтер	3,646,402	2,537,534
Бағамдық айырмашылықтан түскен пайда	-	17,849,665
Өзгелер	1,130,597	4,845,472
Қаржылық кірістердің жиыны	32,734,676	42,119,174

24. Қаржылық шығыстары (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 022)

Мың қазақстандық теңгеде	2024 ж.	2023 ж.
Бағамдық айырмашылықтан түскен шығын	113,598,383	-
Қаржылық кепілдіктерді бастапқы тану кезіндегі шығын	54,426,487	-
Пайыздық шығыстар	49,587,958	48,802,239
Алуға алынған қарыздардың модификациясынан туындаған шығын	35,807,171	-
Қаржы құралдары бойынша дисконттың амортизациясы	12,236,520	9,469,436
Инвестицияларды әділ құн бойынша қайта бағалау	4,975,339	44,565,154
Берілген қарыздарды бастапқы танудан болған залал	-	3,979,818
Өзгелер	11,348,878	9,593,763
Қаржылық шығыстардың жиыны	281,980,736	116,410,410

2024 жылдың қаңтар айында Top KCR International B.V. компаниясының міндеттемелері бойынша бұрын танылған қаржылық кепілдікті тоқтатты және KCR METALS-FZCO бас компаниясының міндеттемелері бойынша қаржылық кепілдікті тануды жүзеге асырды. Бұл KCR International B.V. және Top арасында новация туралы келісімге және ВТБ Банкімен (ЖАҚ) жасалған несиелік келісімге өзгерістерге қол қойылуына байланысты болды (14-ескерту).

2024 жылдың ақпан айында кепілдендірілген міндеттемелердің өтеу кестесі мен валютасында елеулі өзгерістерге байланысты Top бұрын танылған қаржылық кепілдікті тоқтатып, жаңа қаржылық кепілдікті мойындады.

25. Өзге кірістер (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 024)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Валюта бағамының айырмашылығынан түскен табыс	17,005,154	-
Материалдарды сатудан түскен табыс	2,536,870	4,264,166
Өзге кіріс	1,539,545	1,855,490
Өзге операциялық кірістердің жиыны	21,081,569	6,119,656

26. Өзге шығыстар (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 025)

Төменде басқа операциялық шығындар берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Ғылыми-зерттеу, бизнесті дамыту және барлау шығындары	5,327,126	6,802,749
Негізгі құралдардың құнсыздануын есептеу/(қалпына келтіру)	4,279,063	(384,478)
Коммуналдық қызметтер	1,272,428	11,530
Персонал шығындары	1,254,449	1,240,276
Басқа салықтар мен алымдар	1,254,357	130,117
Запастарды жоюға арналған шығындар	1,094,417	-
Негізгі құралдардың тозуы	997,804	326,843
Валюта айырмашылығынан туындаған зиян	-	7,826,246
Шағымдар бойынша басқа резервтерді қалпына келтіру	(5,530,845)	(2,633,306)
Басқа шығындар	5,699,308	5,876,896
Өзге операциялық шығыстар жиыны	15,648,107	19,196,873

27. Табыс салығы бойынша шығыстар (пайдалар мен залалдар туралы есеп жол коды 101)

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	21,192,846	52,557,889
Ағымдағы табыс салығы бойынша үнемдеу-алдыңғы кезеңдер	(1,109,855)	(9,891)
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	20,082,991	52,547,998
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемдеу	(12,637,822)	(5,442,715)
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемдеу жиыны	(12,637,822)	(5,442,715)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	7,445,169	47,105,283

Төменде теориялық және нақты салық шығыстары арасындағы салыстыру кестесі берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Салық салғанға дейінгі пайда	13,610,493	244,148,454
20% мөлшерлеме бойынша табыс салығы	2,722,099	48,829,691
Шегерілетін немесе салық салынбайтын баптардың салық әсері:		
Табыс салығынан босатылған кірістер және инвестициялық келісімшарт бойынша шегерілмейтін шығыстар	(6,532,584)	(9,130,778)
Алдыңғы кезеңдердегі табыс салығы	(1,109,855)	(9,891)
Инвестицияларды қайта бағалау	1,180,595	9,117,216
Қауымдастырылған кәсіпорын нәтижелеріндегі үлесі	(2,812,260)	(1,794,463)
Қаржылық кепілдіктер	9,028,820	(681,279)
Демеушілік және өзге де қаржылық көмек бойынша шығыстар	1,521,140	1,595
Заңды талаптардың резерві	(1,106,169)	(526,661)
Өзгелер	4,553,383	1,299,853
Табыс салығы бойынша шығыстар	7,445,169	47,105,283

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

28. Шартты және шарттық міндеттемелер мен операциялық тәуекелдер

Салық заңнамасы және трансферттік баға белгіленім туралы заңнама

Қазақстандық салық заңнамасы мен тәжірибесі үздіксіз өзгеруде, сондықтан ретроспективті әсер етуі мүмкін түрлі интерпретациялар мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Тиісінше, салық органдарының ұйымдағы мәмілелер мен қызметке қатысты салық заңнамасының интерпретациясы ұйым басшылығының интерпретациясымен сәйкес келмеуі мүмкін. Осыған байланысты, салық органдары Топтың қандай да бір мәмілеге қатысты салықтық ұстанымына дау айтуы және соның салдарынан қосымша салықтар, өсімпұлдар мен айыппұлдар есептелуі мүмкін. Тексерілген салық кезеңдері қолданыстағы талап қою мерзімі аяқталғанға дейін қазақстандық салық органдары тарапынан ретроспективті тексеру жүргізу үшін ашық. Трансферттік баға белгілеу заңнамасымен байланысты саясатты қоса алғанда, қазақстандық салық органдарының Топ қолданатын саясаттарға дау айту тәуекелінің болуына қарамастан, басшылық даулар туындаған жағдайда өз ұстанымын сәтті қорғай алады деп есептейді, және салық органдарының әлеуетті талап қою сомасын дәлелді бағалауға болмайтынын атап көрсетеді. Тиісінше, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әзірленген қаржылық ақпарат ықтимал салық міндеттемелері бойынша резервтерді қамтымайды (2023 жыл: резервтер қалыптастырылмаған).

Күрделі сипаттағы шарттық міндеттемелер

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың жалпы сомасы 58,517,977 мың теңгені (2023 жыл: 43,790,394 мың теңге) құрайтын негізгі құралдарды сатып алу бойынша шарттық міндеттемелері болды.

Сот талқылаулары

Топқа ағымдағы қызмет барысында мезгіл-мезгіл талап-арыздар келіп түседі. Өзінің бағалауына, сондай-ақ ішкі және сыртқы кәсіби кеңесшілердің ұсыныстарына сүйене отырып, басшылық олар ешқандай елеулі шығындарға әкелмейді деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі міндеттемелер

Экологиялық кодекс бойынша қоршаған ортаға теріс әсерін тигізетін өндірістік объектілердің операторларында объектілерді пайдаланудың салдарын жою міндеттемесіне қосымша, өз міндеттемелерін орындау үшін мемлекетке қаржылық қамтамасыз ету ұсыну міндеті де туындайды. 2024 жылдың шілде айында жарияланған заңнамаға енгізілген өзгерістерге сәйкес қаржылық қамтамасыз ету ұсыну талаптары 2029 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді.

Мың қазақстандық теңгемен	АҚШ доллары	Қытай юані	Өзгелері	Жиыны
2024 жылғы 31 желтоқсанға				
Активтер	471,689,447	-	6,858,868	478,548,315
Міндеттемелер	(897,480,332)	(342,925,659)	(21,872,273)	(1,262,278,264)
Таза валюталық позиция	(425,790,885)	(342,925,659)	(15,013,405)	(783,729,949)
2023 жылғы 31 желтоқсанға				
Активтер	406,628,475	-	3,630,823	410,259,298
Міндеттемелер	(1,115,670,853)	-	(23,097,973)	(1,138,768,826)
Таза валюталық позиция	(709,042,378)	-	(19,467,150)	(728,509,528)

29. Қаржылық тәуекелдерді басқару

Топтың қызметі оны бірқатар қаржылық тәуекелдерге ұшыратады: нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі. Топ деңгейіндегі тәуекелдерді басқару бағдарламасы қаржы нарықтарының болжамсыздығына және Топ қызметінің қаржылық нәтижелеріне ықтимал теріс әсерді барынша азайтуға бағытталған. Топ белгілі бір тәуекелдерді хеджирлеу үшін туынды құралдарды пайдаланбайды.

(а) Нарықтық тәуекел

Валюталық тәуекел. Топ шетелдік валюталармен, негізінен АҚШ долларымен, еуромен және Ресей рублімен байланысты валюталық тәуекел туындайтын сыртқы экономикалық қызметті жүзеге асырады. Валюталық тәуекел Топтың ферроқорытпаларды экспорттауына және шетел валютасындағы ұзақ мерзімді қарыздардың едәуір көлемін тартуына байланысты. Топ валюталық тәуекелдерді төмендету мақсатында туынды қаржы құралдарын пайдаланбайды. ERG басшылығы ERG шоғырландырылған позициясын есепке ала отырып, валюталар бойынша және тұтастай алғанда валюталық тәуекел мөлшерін бақылайды.

Төмендегі кестеде валюталық тәуекел туындайтын шетел валютасында көрсетілген қаржы активтері мен міндеттемелерінің жалпы сомасы көрсетілген:

Төмендегі кестеде Топ ұйымдарының функционалдық валютасы үшін есепті кезеңнің соңында пайдаланылатын айырбастау бағамдарының ықтимал өзгерістері нәтижесінде қаржылық нәтиже мен меншікті капиталдың өзгеруі көрсетілген, бұл ретте барлық қалған ауыспалы сипаттамалар өзгеріссіз қалады.

Мың қазақстандық теңгемен	Пайдаға/(залалға) және меншікті капиталға әсері	
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ долларының 20%-ға нығаюы/ әлсіреуі	(68,126,542)/ 68,126,542	(113,446,780)/ 113,446,780
Қытай юанының 20%-ға нығаюы/ әлсіреуі	(54,868,105)/ 54,868,105	(0)/ 0

Сыйақы тәуекелі. Сыйақы мөлшерлемесінің өзгерістері негізінен тартылған және берілген қарыздарға әсер етеді. Жаңа қарыздарды тарту немесе беру кезінде басшылық өтеу мерзімі басталғанға дейінгі күтілетін кезең ішінде Топ үшін ең тиімді сыйақы мөлшерлемесін кәсіби пайымдауы негізінде анықтайды. Нарықтық сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруі Топтың қызметінің нәтижелеріне елеулі әсер етпейді, өйткені есепті күнге барлық тартылған және берілген қарыздар тіркелген сыйақы мөлшерлемесімен алынған. Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар активтер мен міндеттемелер мұндай активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеру тәуекеліне Топты ұшыратады.

Баға тәуекелі. Топ өз өнімдерін үшінші тараптарға сатады. Топ баға тәуекеліне ұшырайды, өйткені дайын өнімді сату бағасы жалпы және нақты нарықтық ауытқуларға байланысты.

Топ тауарларға белгіленетін баға тәуекеліне ұшырайды, өйткені ферроқорытпаларды сату бағасы нарықтағы жалпы және жекелеген өзгерістерге тәуелді әлемдік бағалардың өзгеру әсеріне ұшырайды. Топ тауар бағасының тәуекеліне ұшырауына қатысты хеджирлеу туралы келісімдер жасамады, себебі басшылықтың болжамына сәйкес, қаржылық дағдарыс басталғанға дейінгі кезеңде байқалған ферроқорытпаның тарихи жоғары бағасының тенденциясы қайта басталуы мүмкін.

Ферроқорытпалардың нарықтық бағасының он пайыздық өсуі салық салғанға дейінгі пайданы 4,847,610 мың теңгеге (2023 жылы: 11,685,528 мың теңгеге) арттырады, ал бағаның он пайыздық төмендеуі салық салғанға дейінгі таза пайданы 4,847,610 мың теңгеге (2023 жылы: 11,685,528 мың теңгеге) төмендетеді, капиталға қосымша әсері жоқ. Бұл талдау барлық басқа айнымалы мәндер өзгеріссіз қалады деп болжайды.

Металдардың нарықтық бағасының ауытқуы алдын ала бағамен ескерілетін сауда дебиторлық берешегінің әділ құнын бағалауға әсер етеді.

Топ Топпен ұсталатын және шоғырландырылған бухгалтерлік баланста әділ құнды инвестициялар ретінде жіктелген инвестицияларға қатысты баға тәуекеліне ұшырайды. Алайда, Топ бұл тәуекелді елеусіз деп санайды, өйткені бұл инвестициялар ашық нарықта айналымға түспейтін ERG компанияларына жұмсалатын инвестициялар болып табылады және ERG осы инвестициялармен байланысты күтілетін ақша ағындарын бақылайды.

(б) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел, негізінен ақша қаражаты мен олардың баламалары, банктердегі мерзімді депозиттер, байланысты тараптарға берілген қарыздар, қаржылық кепілдіктер, сондай-ақ өтелмеген дебиторлық берешек пен расталған операцияларды қоса алғанда, клиенттерге қатысты туындайды.

Топ 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ba2 кредиттік рейтингтері бар қаржы мекемелерінде 94,016,350 мың теңге (2023 жыл: 65,760,260 мың теңге) және Ba1-ден Baa1-ге дейінгі кредиттік рейтингтері бар қаржы мекемелерінде дейін 3,927 мың теңгеге (2023 жыл: жоқ) сомасына ақша қаражаты мен депозиттер орналастырды. Сондай-ақ, Топ кредиттік рейтингі жоқ қаржы мекемелерінде 3,410 мың теңге сомасына ақша қаражатын орналастырды (2023 жыл: 3,325 мың теңге).

Топ тауарлар мен қызметтерді тек тұрақты қаржылық жағдайы және тиісті кредиттік тарихы бар сатып алушыларға сататындығына сенімділікті қамтамасыз ететін процедураларды әзірледі. Ферроқорытпалардың басым бөлігі үшінші тараптарға сатылады. Топтың кредиттік талаптарына сәйкес келмейтін клиенттер операцияларды тек алдын ала төлем шарттарымен жүзеге асыра алады. Залалды бағалау резервтерін шегергенде ақша қаражатының және олардың баламаларының, өтеу мерзімі 3 айдан асатын қысқа мерзімді банк депозиттерінің, берілген қарыздардың және дебиторлық берешектің (байланысты тараптардың дебиторлық берешегін қоса алғанда) баланстық құны, қаржылық кепілдіктер бойынша кепілдендірілген міндеттемелер, капиталды инвестициялау және қарыз беру жөніндегі міндеттемелер кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары сомасын білдіреді.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

29. Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)

2024 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың 4 негізгі дебиторы болды. Негізгі дебиторлардың жиынтық дебиторлық берешегі 70,984,021 мың теңгені (2023 жыл: төрт негізгі дебитор - 138,656,230 мың теңге) немесе сауда дебиторлық берешегінің жалпы сомасының 82,91% (2023жыл: 88,50%) құрайды. Бұл дебиторлық берешек қысқа мерзімді болып табылады, өтеу мерзімі 1 айдан 3 айға дейін, бұл шарт бойынша төлем талаптарына сәйкес келеді. Берілген қарыздардың негізгі бөлігі байланысты тараптардың берешегімен ұсынылған. Өзге де баланстар бойынша контрагенттердің елеулі дефолт тарихы жоқ.

Дебиторлық берешекті өтеуге экономикалық факторлар әсер етуі мүмкін, алайда басшылық Топтың көрсетілген резервтерден жоғары құнсызданудан болатын залалдың елеулі тәуекелі жоқ деп санайды.

(в) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл қаржы міндеттемелерін өтеу мерзімі аяқталған кезде оларды орындамау қаупі. Өтімділік тәуекелін сақтанып басқару ақша қаражаты мен өтімді бағалы қағаздардың жеткілікті көлемін сақтауды, ашық кредиттік желілердің жеткілікті көлемі есебінен қаржыландыру көздерінің болуын және нарықтық позицияларды жабу мүмкіндігін көздейді. Топ қызметінің үздіксіздігі қағидатын одан әрі талқылау 2-Ескертпеде көрсетілген.

Төменде пайыздық төлемдерді қоса алғанда, қаржы міндеттемелерін өтеудің шарттық мерзімі туралы ақпарат берілген. Кестеде келтірілген сомалар шарттық талаптарға сәйкес дисконтталмаған ақша ағындарын білдіреді.

Төменде 2024 жылға арналған ақпарат берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Баланстық күн	Шарттар бойынша ақша ағындары	1 жылдан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан артық
Міндеттемелер								
Алынған қарыздар	1,234,946,905	1,550,733,335	191,152,256	224,136,329	264,481,294	232,089,969	204,781,741	434,091,746
Жалдау бойынша міндеттемелер	3,366,481	4,100,321	1,768,144	556,688	505,240	372,581	142,961	754,707
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	7,827,631	16,818,678	989,334	989,334	989,334	989,334	989,334	11,872,008
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	148,640,282	148,640,282	148,640,282	-	-	-	-	-
Жиыны	1,394,781,299	1,720,292,616	342,550,016	225,682,351	265,975,868	233,451,884	205,914,036	446,718,461
Активтер								
Берілген қарыздар	340,111,239	399,809,638	31,338,200	253,657,453	6,928,580	106,684,380	571	1,200,454
Сауда және өзге де	85,748,961	85,748,961	85,748,961	-	-	-	-	-
дебиторлық берешек	90,586,912	90,586,912	90,586,912	-	-	-	-	-
Ақша қаражаты мен	9,838,555	10,980,271	132,177	1,165,720	188,857	405,673	42,222	9,045,622
Жиыны	526,285,667	587,125,782	207,806,250	254,823,173	7,117,437	107,090,053	42,793	10,246,076

Төменде 2023 жылға арналған ақпарат берілген:

Мың қазақстандық теңгемен	Баланстық күн	Шарттар бойынша ақша ағындары	1 жылдан аз	1-2 жыл	2-3 жыл	3-4 жыл	4-5 жыл	5 жылдан артық
Міндеттемелер								
Алынған қарыздар	1,111,103,133	1,545,683,215	175,550,035	58,229,804	58,002,264	57,774,724	111,553,945	1,084,572,443
Жалдау бойынша міндеттемелер	3,245,607	3,575,787	1,235,441	988,722	358,586	358,410	261,001	373,627
Артықшылықты акциялар бойынша міндеттемелер	7,889,328	18,797,351	1,978,668	989,334	989,334	989,334	989,334	12,861,347
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	103,267,283	103,267,283	103,267,283	-	-	-	-	-
Жиыны	1,225,505,351	1,671,323,636	282,031,427	60,207,860	59,350,184	59,122,468	112,804,280	1,097,807,417
Активтер								
Берілген қарыздар	216,068,445	262,015,153	36,190,343	24,006,309	160,884,434	2,570,123	35,437,825	2,926,119
Сауда және өзге де	154,460,639	154,460,639	154,460,639	-	-	-	-	-
дебиторлық берешек	62,854,322	62,854,322	62,854,322	-	-	-	-	-
Ақша қаражаты мен	14,416,154	15,800,398	144,079	435,786	1,017,287	305,916	540,265	13,357,065
Жиыны	447,799,560	495,130,512	253,649,383	24,442,095	161,901,721	2,876,039	35,978,090	16,283,184

Топ ERG-дің еншілес ұйымдарының міндеттемелеріне кепілдік берді (16-ескертпе).

Капитал тәуекелін басқару. Решения Топтың қаржыландыру жөніндегі қызметіне қатысты шешімдер (меншікті немесе қарыз қаражаты арқылы) ERG басшылығы деңгейінде қабылданады. ERG-дің капиталды басқару жөніндегі мақсаттары - Топтың акционерлері мен басқа да мүдделі тараптарға пайда әкелу үшін үздіксіздік қағидатына сәйкес өз қызметін жалғастыру қабілетін қамтамасыз ету және капитал құнын төмендету үшін оңтайлы капитал құрылымын сақтау.

Капитал құрылымын сақтау немесе түзету мақсатында Топ акционерлерге төленетін дивидендтердің сомасын, акционерлердің капиталына түсетін пайданы түзете алады және қарыз капиталын азайту үшін активтерді сата алады.

Топ капиталды басқару аясында келесі сомаларды ескереді:

Мың қазақстандық теңгемен	2024 ж.	2023 ж.
Алынған қарыздар	1,234,946,905	1,111,103,133
Компания акционерлеріне тиесілі капитал	403,842,904	400,781,427
Капиталдың жиыны	1,638,789,809	1,511,884,560

30. Қаржы құралдарының әділ құны

Амортизациялық құнмен есепке алынатын қаржы құралдарының әділ құны кредиттік тәуекелі мен өтеу мерзімі ұқсас жаңа құралдар үшін ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған болашақ ақша ағындарына негізделеді.

Амортизациялық құнмен есепке алынатын берілген қарыздар мен алынған қарыздардың әділ құны иерархияның 2-деңгейін білдіреді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген қарыздардың әділ құны 330,096,898 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 209,402,689 мың теңге).

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған қарыздардың әділ құны 1,153,400,615 мың теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1,016,542,021 мың теңге). Амортизациялық құнмен есепке алынатын өзге қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

Амортизациялық құнмен есепке алынатын өзге қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

АРНАЙЫ МАҚСАТТАҒЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ АҚПАРАТҚА ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА «ҚАЗХРОМ» ТҰК» АҚ (жалғасы)

Иерархияның 2-деңгейінің алдын ала бағалау бойынша ескерілетін сауда дебиторлық берешегінің әділ құны контрагенттің кредиттік тәуекелінің есебімен шикізат тауарларына болжамды баға белгіленетін бағаларды пайдалануға негізделген және 64,934,015 мың теңгеге тең (2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 135,810,113 мың теңге). Сауда және өзге де дебиторлық берешектің артуы негізінен табыстың артыуымен және төлемдердің кешіктіру кезеңінің ұлғаюымен байланысты.

Әділ құнмен ескерілетін Eurasian Digital Ventures 1 Limited Partnership инвестицияларының әділ құны иерархияның 3-деңгейіне жатады және Eurasian Digital Ventures 1 Limited Partnership қаржылық есептілігінен алынған ақпараттың есебімен есептелген таза активтер негізінде айқындалады. Қайта бағалау нәтижесінде инвестицияның әділ құны 0 теңгені құрады (2023 жылғы 31 желтоқсан: 4,771,566 мың теңге).

Әділ құнмен ескерілетін өзге инвестициялардың әділ құны иерархияның 3-деңгейіне жатады және дисконтталған ақша ағындарының модельдері негізінде айқындалады. Табыс пен оның күтілетін жыл сайынғы өсу деңгейі елеулі көз жеткісіз болжам болып табылады. Болжамның субъективті пайымдау болғанына қарамастан, басшылық бұл болжам бойынша ықтимал баламалардың қолданылуы инвестицияларды бағалауға айтарлықтай әсер етпейді деп санайды.

Әділ құнмен ескерілетін ТОО «Business and Technology Services» инвестицияларының әділ құны 5,364,899 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 5,364,899 мың теңге).

31. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Топ бас компаниямен және ERG бақылауындағы компаниялармен 400 миллион АҚШ доллары (201,444,000 мың теңге) сомасына жаңа синдикациялық кредиттік желі ашу туралы шартқа қол қойды.

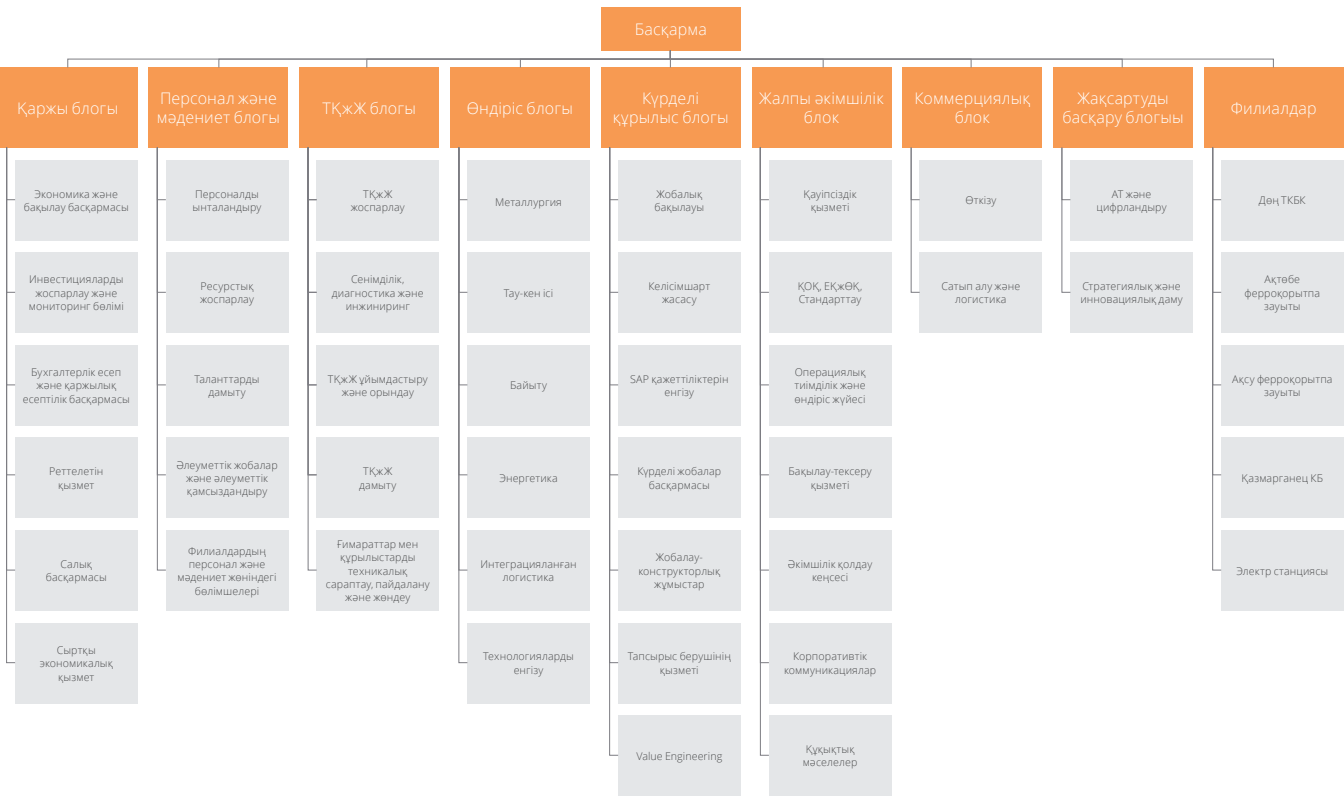
Жаңа және қолданыстағы синдикацияланған кредиттік желілер шеңберінде Топ бас компаниясына 55 миллион АҚШ долларын (27,966,040 мың теңге) және жалпы бақылаудағы ERG компаниясына 21 миллион АҚШ долларын (10,513,780 мың теңге) қарыз ретінде берді.

Топ «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-мен ашылған кредиттік желі шеңберінде 6.4 миллион АҚШ доллары (3,208,192 мың теңге) сомасына транш алды.

Топ «ХромтауТрансЭнерго» ЖШС-нің шектеулі серіктестігінің жарғылық капиталындағы өз үлесін 100% мемлекет меншігіне өтеусіз берді.

1-ҚОСЫМША: КОМПАНИЯНЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ҚАЗХРОМНЫҢ БАРЛЫҚ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ АКТИВТЕРІ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ОРНАЛАСҚАН, ОНЫҢ ІШІНДЕ:

Филиалдың немесе еншілес компанияның атауы	Басшының Т.А.Ә.
Дөң тау-кен байыту комбинаты	Саринжипов Нурлан Маркусович
Ақтөбе ферроқорытпа зауыты	Абдулабеков Ержан Эдгарович
Ақсу ферроқорытпа зауыты	Макашев Мусабек Жамансарович
«Қазмарганец» кен басқармасы	Нурланов Абай Жаксылыкович
АқтФЗ Электр станциясы	Мерғалиев Дүйсен Армешевич
«Ақжар-хром» ЖШС	Гайдукова Елена Александровна
«Донская нефтебаза» АҚ	Богданцева Алена Викторовна

Филиалдың немесе еншілес компанияның атауы	2024 жылғы орташа тізімдік саны	Жынысы бойынша бөлімде	
		Әйелдер	Ерлер
Басқару аппараты	435	230	205
Дөң тау-кен байыту комбинаты	8443	2020	6423
Ақтөбе ферроқорытпа зауыты	4055	710	3345
Ақсу ферроқорытпа зауыты	6278	1373	4905
«Қазмарганец» кен басқармасы	252	58	194
АқтФЗ Электр станциясы	119	19	100
Еншілес компаниялар - «Ақжар-хром» ЖШС	5	4	1
Еншілес компаниялар - «Донская нефтебаза» АҚ	29	19	10
ЖИЫНЫ:	19 616	4433	15 183

2-ҚОСЫМША: ГЛОССАРИЙ

Өлшем бірліктері

км – километр
км² – шаршы километр
м³ – текше метр
тыс. – мы4
млн – миллион
млрд – миллиард

Терминдер

Дивиденд – акционерлер арасында бөлінетін Компанияның таза кірісінің бөлігі.

Дивидендтік саясат – компания пайдасының капиталдандырылған бөлігі мен дивидендтер түрінде төленетін компания пайдасының бір бөлігі арасындағы пропорцияларды анықтау қағидаттары мен әдістерінің жиынтығы, сондай-ақ дивидендтерді төлеу тәртібі мен мерзімдерін анықтау, компанияның дивидендтер төлеу міндетін орындамағаны үшін жауапкершілігін белгілеу бойынша қатынастар мен қағидаттар жүйесі.

Еншілес компаниялар, ұйымдар, кәсіпорындар – компанияның дауыс беретін акцияларының белгілі бір пайызы бар және не жарғылық капиталға басым қатысуына байланысты не жасалған шартқа сәйкес не өзге де жолмен осындай заңды тұлғалар қабылдайтын шешімдерді айқын-дауға мүмкіндігі бар заңды тұлғалар.

Карьер – пайдалы қазбаларды ашық тәсілмен өндіру кезінде пайда болған тау-кен қазбаларының жиынтығы (кесу); пайдалы қазбаларды ашық тәсілмен өндіру жөніндегі тау-кен кәсіпорны.

Жанама энергияны пайдалану – бұл ұйымнан тыс өндірілген және оның энергияның аралық формаларында өз шегінде пайдаланатын энергияны тұтыну.

Листинг ережелері – бағалы қағаздар эмитенті белгілі бір қор биржасында листинг шарты ретінде сақтауы тиіс ережелер.

Балқыту – металды қоспалардан бөлу үшін кендерді немесе концентраттарды балқыту процесі.

БЦ – балқыту цехы.

Тазартылған феррохром – орташа/төмен көміртекті феррохром.

Кеніш – пайдалы қазбаларды (негізінен кенді) жерасты немесе ашық әдіспен өндіруге арналған тау-кен кәсіпорны.

Арнайы кокс – күл мөлшері 10% аспайтын, көлемі 5-25 мм электр металлургиялық өндірістерге арналған қатты көміртекті тотықсыздандырғыш.

Қорытпа – кем дегенде бір металды қоса алғанда, екі немесе одан да көп химиялық элементтердің қоспасы